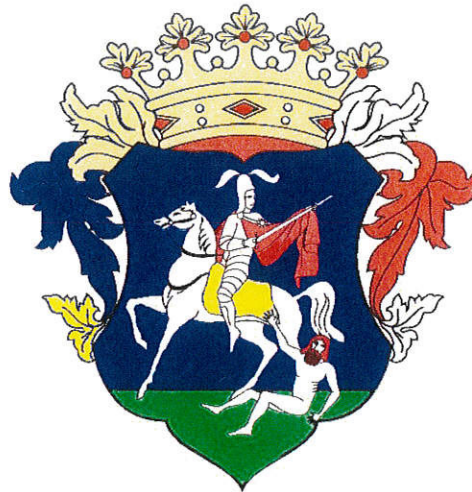

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Kunszentmárton Város
Önkormányzata

2019-2024

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	4
Bevezetés.....	4
A település bemutatása.....	5
Értékeink, küldetésünk.....	12
Célok.....	12
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	13
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	13
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	20
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	21
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	52
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	71
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	77
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	84
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	88
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	93
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	95
1. A HEP IT részletei.....	95
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	95
A beavatkozások megvalósítói.....	97
Jövőképünk	98
Az intézkedési területek részletes kifejtése	98
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	114
3. Megvalósítás	119
A megvalósítás előkészítése.....	119
A megvalósítás folyamata	119
Monitoring és visszacsatolás	121
Nyilvánosság.....	121
Érvényesülés, módosítás	122
4. Elfogadás módja és dátuma.....	124

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Kunszentmárton Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Kunszentmártoni Kistérség

Kunszentmárton város területi elhelyezkedése kedvező, „Közép-alföldi pólustérség” Szolnok-Kecskemét központokkal, Szolnok - Kecskemét - Tiszakécske – Kunszentmárton - Martfű – Szentés- Csongrád-Szarvas városok által határoltan kialakult térségben. Ezen belül Kunszentmárton, mint a Tiszazugi térség központja határozható meg egyértelmű gazdasági és szolgáltatási funkciói révén. A Kunszentmártoni járás a 2013. évtől kezdődően Jász-Nagykun-Szolnok megyéhez tartozó járás, mely járásnak székhelye Kunszentmárton, területe 576,49 km². A Kunszentmártoni járáshoz 11 település tartozik: Cibakháza, Csépa, Cserkeszőlő, Kunszentmárton, Nagyrév, Öcsöd, Szelevény, Tiszaföldvár, Tiszainoka, Tizsakürt, és Tizsasas települések, melyek közül Tiszaföldvár városi, Öcsöd és Cibakháza nagyközségi ranggal rendelkezik.

1. Kunszentmárton földrajzi helyzete, történeti áttekintés

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

A település a Hármas-Körös bal partján, Jász-Nagykun-Szolnok megye déli részén fekszik.

Már az Árpád-korban vonzotta a letelepedni vágyókat a Körös tiszta vize, a gazdag termőföldek, rétek. A középkori falu nyomait a régészek Kunszentmárton telekparti részén találták meg. A mai városka első írásos említését (Szentmárton) oklevéllel bizonyíthatóan csupán 1377-ből ismerjük, de lehetséges, hogy a garamszentbenedeki apátság alapító levelében (Mortun falu, 1075), majd a Váradi regestrumban vagy Váradi jegyzőkönyvekben is írtak róla (1212–15).

Kunszentmárton történetének jelentőségteljes eseménye volt 1541. szeptember 18-án, a településen a Szent Koronával átutazó Izabella királyné látogatása.

A redempció nagy lökést adott Kunszentmárton fejlődésének, hiszen ismét kiváltságos helység lett. A település 1807-ben mintegy 90 év alatt a „semmiből” kinőve eljutott a városi rang megszerzéséig. A mezővárosi rangot elnyert település, s Nagykun kerületi székhely a 19. században lendületesen fejlődött. Folyami átkelőhelyként fontos szerepet játszott az Alföld forgalmának lebonyolításában. A városi címmel járó évi négy országos és egy hetivásár tartása kedvezően hatott az ipar és a kereskedelem élénkülésére. A 19. század folyamán a város vezető szerepet kapott a Tiszazugban, s e terület társadalmi, gazdasági, kulturális életének központjává vált. Kisipara, boltjai, vásárai az egész kistájat kiszolgálták. 1925-ben Kungyalut és Istvánházát Kunszentmártonhoz csatolták, valamint felavatták az új közúti hidat. Az 1960-as évek végén kezdődő és az 1980-as évekig folyó iparosítás gyors és jelentős méretű volt. Olyan nagy- és középüzemek jöttek létre, mint a hagyományos bőrfeldolgozásra épülő Pannónia Szőrmekikészítő és Szőrmekonfekció Vállalat, a Beton- és Vasbetonipari Művek Kunszentmártoni Gyáregysége, melyek létszáma az 500 főt meghaladta. Kunszentmárton az 1980-as évekre a megye déli peremének egyetlen számottevő iparral rendelkező települése lett. Ekkor 14 ipari telephely és üzem jellemezte a várost. Az ipar népességmegtartó ereje 1981–85 között vált érezhetővé. Ez stabilizálta a település központi szerepkörét a térségben, s hozzájárult Kunszentmárton 1986. január 1-jei várossá nyilvánításához.

Ma Kunszentmárton a Tiszazug központja, mely kistérségi szerveződés szerint 11 településből álló, járás székhely.

Kunszentmárton a Körös egyik kanyarulatához igazodva épült ki. A város közigazgatásilag az Észak-alföldi Régióban Jász-Nagykun-Szolnok megyében helyezkedik el, a megye és a régió legdélebbi városa. A fővárostól 132 kilométerre Szolnok és Kecskemét városától 50 kilométerre Szarvastól és Szentestől 25 kilométerre fekszik. Teljesen sík területen, az Alföld nagytájon belül, a Közép-Tisza-vidék és a Maros-Körös-köze kistáj találkozásánál helyezkedik el.

A település területe sík, azonban egyes vízjárta területek mélyebben fekszenek. A település közigazgatási területéből 1435 hektárnyi terület a Körös-Maros Nemzeti Park részeként országos védettséget élvez, amelyen a korábban említett értékes ártéri társulások mindegyike megtalálható, az ott részletezet védett növény- és állatfajokkal. A táji környezet kiemelt fontosságú elemei a kunhalmok, melyek jelentős tájképi, tájtörténeti, geomorfológiai, régészeti és biogeográfiai értéket képviselnek.

A település megközelíthetősége megfelelőnek mondható az utak kiépítettségét tekintve, bár az autópályák elérhetősége és az országos és nemzetközi gyorsforgalmi úthálózatba való csatlakozás közvetlen lehetőségének hiánya miatt ez a potenciál csak részben használható ki. A város megközelíthetősége a tervezett M44-es gyorsforgalmi út megépülésével jelentősen javulhat.

Közlekedési és gazdasági szempontból is jelentős hatással lehet az M44-es gyorsforgalmi út megépülése, melynek építési engedéllyel rendelkező terve a közúthálózat országos fejlesztését célzó terv részeként elkészült. A Tizsakürt-Kondoros közötti szakasz kivitelezése folyamatban van. Az út a tervek szerint északon Cserkeszölő, Tizsakürt és Kunszentmárton településeket, míg Öcsöd nagyközséget délen kerüli el. A Kunszentmárton szempontjából lényeges fel-, illetve lehajtási lehetőség a 442-es és az M 44-es út kereszteződésénél kiépített külön szintű csomópontnál fog kiépülni. További tervezett fejlesztés a 45-ös főút település belterületét elkerülő szakaszának megvalósítása, mely az éri zártkerteken túli nyomvonalon kerül majd kiépítésre a település külterületén.

A vasúti közlekedés az alapvető igényeket kielégíti. Az országos kerékpárút fejlesztési koncepcióban Kunszentmárton városát érinti a Tiszaug – Öcsöd kerékpárút, melynek a Cserkeszölő – Kunszentmártoni szakasza már elkészült, tervezett a további megvalósítás.

Összhangban a megyei adatokkal, kimagasló a kereskedelem, gépjárműjavítás ágazatban működő cégek száma, de jelentős számú vállalkozás működik a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység ágazatban és az építőiparban is. A térség természeti adottságai természetesen nagymértékben meghatározzák a terület mezőgazdaságát. A növénytermesztés fő termékei: búza, kukorica, napraforgó, repce. Az állattartásban főként a sertés, a szarvasmarha és a baromfi tartása jellemző.

A város síkvidéken található, építészetileg tipikusan alföldi, hiszen főként kertes családi házak helyezkednek el egymás mellett. A város központja a század elején alakult ki, itt is a földszintes, legfeljebb egy emeletes épületek a jellemzők. A város és utcái a Körös folyó vonalát követik. A központ helyileg védett terület a jellegzetes utca-vonalak és épületek miatt. Kunszentmárton település központja a Kossuth Lajos út és a Köztársaság tér, mely a történelmi időkben is a magját alkotta a városnak, többek között a közelben elérhető községi révnek, a piacnak, valamint a XVII. században épült Szent Márton templomnak, a Római Katolikus Nagytemplomnak köszönhetően.

Kunszentmárton település centruma a Kossuth Lajos út és a Köztársaság tér, melyek területe a történelmi időkben is a városközpontját alkotta, többek között a közelben elérhető községi révnek, a piacnak, valamint a XVII. században épült Szent Márton templomnak köszönhetően. A település mai utcaszerkezete a XIX. századtól kezdődő megfontoltabb települési rend miatt részben sakktáblaszerű utcahálózatot mutat. A város területén a Római Katolikus Templom és vele a Római Katolikus Plébánia épülete, a Zsinagóga, a Felső-temetői Kápolna, a Talányi-ház, a Helytörténeti Múzeum épülete és a Szentesi úti szélmalom áll országos védelem alatt.

2. Demográfiai jellemzők

A demográfiai adatok Magyarországra vonatkozóan felhívták a figyelmet arra, hogy a nyugati társadalmakhoz hasonlóan nálunk is elindult egy előregedési folyamat. A születések számának folyamatos csökkenése, illetve stagnálása az idősödő lakosság egy csökkenő társadalom egyre növekvő rétegét képviseli.

Magyarországon – ugyanúgy, mint más országokban – rendszeresen készülnek népesség-előreszámítások. Az előreszámítások a termékenység és a halandóság valamilyen feltételezett jövőbeni alakulásán alapulnak. Az adatokat azonban nem lenne helyes pontos előrejelzésnek tekinteni, inkább úgy kell őket értelmeznünk, hogy kimutatják, hogyan alakul a népesség száma és összetétele a termékenység és a halandóság bizonyosfajta alakulása esetén. A legújabb számítások szerint 2020-ban már 9,5 millióra csökken a népességszám, ha a termékenység és a halandóság aránya változatlan marad. A népességi adatok – miután nem számolnak a halandóság lényeges javulásával – az idősök számának lassú emelkedését jelzik előre. A nehezebb problémát a relatív növekedés okozza, mivel csökken azon népesség társadalmon belüli aránya, amely aktív munkájával meg tudja teremteni a fedezetét a különféle szociális és egészségügyi ellátásoknak.

Kunszentmárton város lakónépességének változását, korösszetételét az alábbi táblázatok mutatják:

A lakónépesség számának alakulása:

Év	Fő	Változás
2012	8793	bázis év
2013	8626	98,1%
2014	8484	98,4%
2015	8324	98,1%
2016	8202	98,5%
2017	8034	98,0%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A táblázatból jól látható, hogy a lakónépesség száma lassú, de folyamatos csökkenő tendenciát mutat.

Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)

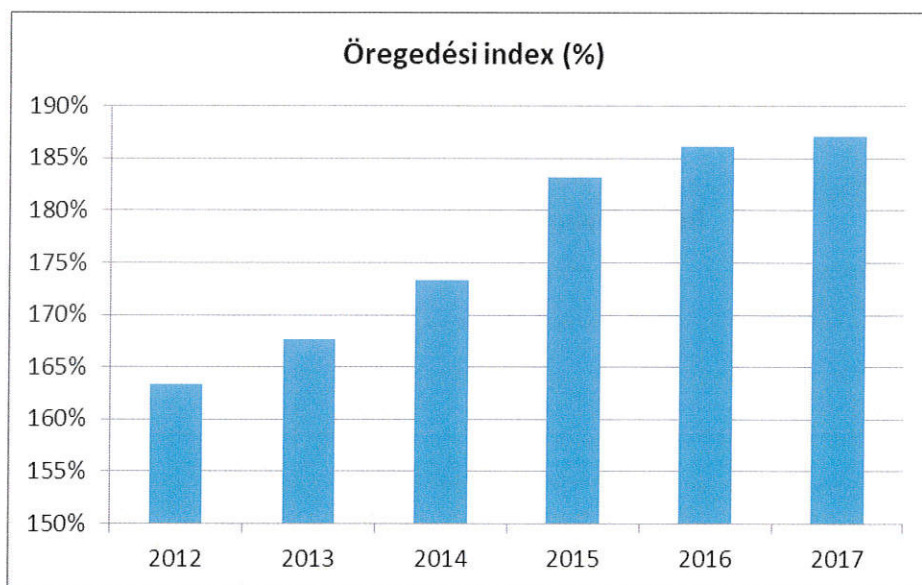
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
Állandó népesség száma	4 023	4 255	8 278	48,60%	51,40%
0-2 évesek			177		
0-14 éves	478	449	927	5,77%	5,42%
15-17 éves	116	104	220	1,40%	1,26%
18-59 éves	2 416	2 259	4 675	29,19%	27,29%
60-64 éves	363	368	731	4,39%	4,45%
65 év feletti	650	1 075	1 725	7,85%	12,99%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A táblázat 2016-os adat alapján készült. A táblázatban szereplő adatokból látszik, hogy míg a 0-14 éves férfiak és nők aránya a lakosságszámhoz viszonyítva 5,77 % és 5,42 %, addig a 65 év feletti férfiak és nők aránya 7,85 %, és 12,99 %. Az idős lakosság aránya jóval magasabb, mint a fiatal korosztályé, de még mindig a 18-59 éves korosztály aránya a legnagyobb.

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2012	1694	1037	163,36%
2013	1697	1012	167,69%
2014	1705	984	173,27%
2015	1729	944	183,16%
2016	1725	927	186,08%
2017	1 761	941	187,14%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index jelzi, hogy 100 fő 14 év alatti lakosságra mennyi 65 év feletti lakosság jut.

A 0-14 évesek és a 65 év felettek arányának összehasonlításából is kimutatható a lakónépesség előregedése, a 2017-es adat alapján megállapítható, hogy ebben az évben volt a legmagasabb az öregedési arány, ami felhívja a figyelmet az időskorú lakosság fokozott ellátási igényére.

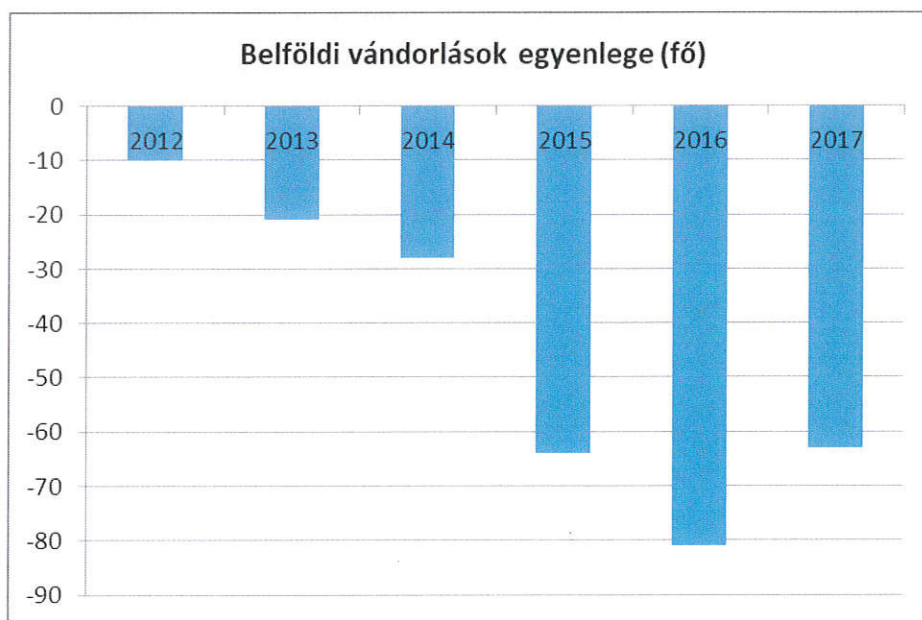
Az adatokból megállapítható, hogy Kunszentmárton népességszerkezete előregedő. Az előregedés jelensége országos szinten is megfigyelhető jelenség. Az öregedési index elemzése, értékelése fontos információkat ad az adott területek ellátásának korösszetételéhez igazított tervezéséhez. Az előregedő népesség problémája egyre nagyobb kihívást jelent a település szociálpolitikája számára. A népéségen belül egyre nagyobb az eltartott, rászoruló lakosság száma. Az időseknek fokozottabb ellátásra van

szüksége. A település szociálpolitikája számára egyre nagyobb kihívást jelent az előregedő népesség problémája. Egyre nagyobb az eltartott, speciális szolgáltatást igénylő idős, rászoruló lakosság száma a népességben belül.

Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás	Elvándorlás	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma
2012	110	120	-10	-1,1
2013	121	142	-21	-2,4
2014	108	136	-28	-3,28
2015	116	180	-64	-7,61
2016	113	194	-81	-9,78
2017	108	171	-63	-7,59

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

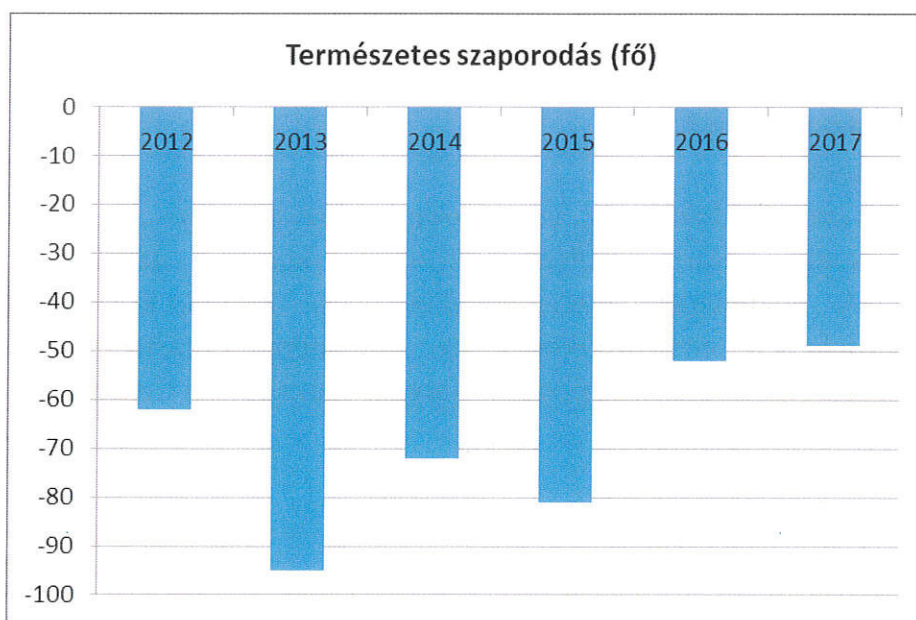
A település megtartó ereje csökken, a negatív bevándorlási mutatók a településről való elvándorlás tényét rögzítik. Összehasonlítva az elmúlt évek adatait az elvándorlás 2016-ban volt a legmagasabb, 2012-ben a legkisebb a negatív mutató. Tapasztalatok alapján megállapítható, hogy a fiatalok elvándorlása a jellemző, amely mögött a munkahely lehetősége, a biztosabb megélhetés lehetősége áll.

A település demográfiai jellemzői az országoshoz hasonlóak. A lakosságszám folyamatosan csökken, a születések és halálozások egyenlege negatív, a lakosság előregszik. A vándorlási különbözet is évek óta negatív.

Természetes szaporodás

Év	Élveszületések száma	Halálozások száma	Természetes szaporodás (fő)
2012	66	128	-62
2013	55	150	-95
2014	61	133	-72
2015	52	133	-81
2016	61	113	-52
2017	73	122	-49

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A természetes szaporodás kimutatásából jól látható, hogy a halálozások száma jóval magasabb, mint a születések száma. A népességfogyás másik oka az elvándorlási veszteség.

Összességében megállapítható, hogy az adatok a város lakosságszámának csökkenését mutatják, a születések és a halálozások számának összehasonlításából látható a város elöregedése, a negatív bevándorlási mutatók a településről való elköltözés tényét tükrözik. A népesség elöregedésével nő az igény a szociális és egészségügyi szolgáltatások iránt.

Értékeink, küldetésünk

Kunszentmárton számára fontos, hogy az esélyegyenlőség biztosított legyen a településen élők számára. Kunszentmárton Város Önkormányzata döntésein keresztül fejezi ki elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén.

Az esélyegyenlőségi programba bevont célcsoportokat érintő döntések, intézkedések során az önkormányzat figyelembe veszi a mélyszegénységben élők, a nők, a gyermekek, az öregek a fogyatékkal élők helyzetének javítását. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos intézkedések, döntések során az esélyegyenlőség érvényesítésébe bevonja az érdekelt civil szervezeteket, szerveződések, ezzel segítve a lakosság szemléletformálását.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Kunszentmárton Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (Szolnoki Tankerületi Központtal, Karcagi Szakképzési Centrummal).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései szorosan kapcsolódnak a következőkben felsorolt, Európai Unió és a nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikához úgymint:

- EU 2020 stratégia,
- Nemzeti Reform Program,
- Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia,
- Legyen jobb a gyermekeknek! Nemzeti Stratégia,
- Roma Integráció Évtizede Program,
- Nemzeti Ifjúsági Stratégia
- Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia – Irányok és Célok
- Idősügyi Nemzeti Stratégia
- Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia
- Nemzeti Drogellenes Stratégia
- Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia
- Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégia
- Országos Fogyatékosügy Program

❖ EU 2020 stratégia

Az Európa 2020, az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedésterv. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Annak érdekében, hogy e célok kézzelfoghatóak legyenek, öt kulcsfontosságú célkitűzés meghatározására került sor, amelyeket az Uniónak az évtized végéig kell elérnie. E célkitűzések a foglalkoztatásra, az oktatásra, a kutatásra és innovációra, a társadalmi befogadásra és a szegénység enyhítésére, valamint az éghajlatváltozás elleni küzdelemre és az energiaügyre irányulnak.

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések a következők:

- Biztosítani kell, hogy a 20–64 évesek körében a foglalkoztatottság aránya elérje a 75%-ot.
- Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell szorítani.
- El kell érni, hogy a 30 és 34 év közötti uniós lakosok legalább 40%-a felsőfokú végzettséggel rendelkezzen.
- Legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

❖ Nemzeti Reform Program

A 2017. évi Nemzeti Reform Program intézkedéseinek jelentős hányada önálló stratégia, törvény, amelyeket megelőzőt a törvényekben előírt társadalmi konzultáció, továbbá az uniós programokban szereplő intézkedések esetében az EU támogatások felhasználási eljárásrendjének megfelelően mind a tervezés, mind a kiválasztás folyamatában sor kerül társadalmi egyeztetésre. A gazdaságpolitika aktuális fő céljaként a termelékenység, a versenyképesség javítását tűzte ki célul.

Az elmúlt időszak fő kormányzati intézkedései már alapvetően ezt a célt szolgálják:

- béremelés,
- adó és járulékcsökkentés
- a közfoglalkoztatás átalakítása,
- a különböző iparfejlesztési és digitalizáció támogató programok,
- az oktatás és képzés az esélyeket megerősítve azok versenyképesebbé tétele,
- az egészségügyi szolgáltatások fejlesztése

❖ Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia

Magyarország Kormánya a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (a továbbiakban: NTFS) 2014-ben frissített változatával (NTFS II) folytatja azt a hosszútávra tervező felzárkózási politikát, amely alapvető szemléletváltást kíván elérni a szegénység elleni és roma politikában. Az NTFS II. alapvető célja továbbra is az, hogy hozzájáruljon az ország előtt álló legfontosabb célok teljesüléséhez: a gazdaságélénkítéshez, a munkaalapú társadalom értékeinek gyakorlatba való átvezetésével a foglalkoztatottság számottevő bővítéséhez, a szegénység csökkentéséhez, a szociális biztonság megerősítéséhez.

A felzárkózási politika célja, hogy

- csökkenjen a szegénységben vagy társadalmi kizáródásban élők aránya,
- csökkenjen a hátrányos helyzetű gyermekek társadalmi lemaradása, gyengüljenek a szegénység átörökítésének tendenciái,
- csökkenjenek a roma és nem roma népesség közötti társadalmi különbségek,
- javuljon a roma nők helyzete.

❖ „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

A gyermekszegénység jelentős mértékű csökkentése, a gyermekek teljes társadalmi integrációja több évtizedes, folyamatos erőfeszítéseket igényel. A program megvalósulásának csak akkor lehet esélye, ha az összefüggő, egy irányba tartó, egymásra épülő részfeladatok, lépések és intézkedések rendszerszerű változásokat képesek generálni a gazdasági, társadalmi, politikai és közszolgálati rendszerben. Ezért szükséges egy 25 évre szóló (2007–2032) generációs stratégiát alkotni, amelynek

figyelembevételével belül természetesen meg kell határozni a rövid és középtávú célkitűzéseket, feladatokat is.

A Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolja, hogy e törvénynek megfelelően is csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége. Ez a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke. A szegény gyerekkor nem csak az anyagi javak hiányát jelenti, hanem azt is, hogy a gyermekek előtt lezáródnak azok a lehetőségek, amelyek révén jó eséllyel kapcsolódnak be a társadalom nagy rendszereibe, munkába, állampolgári részvételbe, egyáltalán: hozzájuthatnak a tisztességes megélhetéshez.

❖ Roma Integráció Évtizede Program (2007-)

A Roma Integráció Évtizede Program célja, hogy felgyorsítsa a romák társadalmi és gazdasági integrációját, és egyben hozzájáruljon a romákról alkotott kép pozitív irányú átalakulásához. A Stratégiai Terv, mely négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani. A Stratégiai Tervben meghatározott feladatok elsősorban területi (hátrányos helyzetű térségek, települések) és szociális szempontok (pl. hátrányos helyzet, tartós munkanélküliség, alacsony iskolai végzettség, stb.) - illetve ezek metszete - alapján határozzák meg a legfontosabb intézkedéseket, amelyek hosszú távon biztosíthatják a legszegényebbek - köztük nagy arányban romák - valós társadalmi és gazdasági integrációját.

❖ Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

A Nemzeti Ifjúsági Stratégia a 2009-2024 közötti időszakra fogalmazza meg azokat az irányokat, amelyeket a Kormány fontosnak tartott az ifjúságügy kapcsán egy stratégia keretében meghatározni. A 2006-os kormányprogram kimondja, hogy a Kormány feladata a fiatalok társadalmi integrációjának elősegítése. Ennek érdekében született meg a Stratégia.

A stratégia általános célja: az ifjúságban rejlő erőforrások kibontása, e korosztály társadalmi integrációjának elősegítése. A dokumentum kiemelt célként rögzíti egyebek mellett a kirekesztettség, kisodródás megakadályozását, az unió által deklarált célok átvételét, a magyarországi és a határon túli magyar fiatalok közötti kapcsolatok fejlesztését.

A stratégia speciális célokat is megfogalmaz, ezek között szerepel az ifjúsági korosztályok társadalmi, egyéni felelősségének fejlesztése, integrációjának segítése, a gyermekvállaláshoz szükséges feltételek, a munkavállalás, otthonteremtés elősegítése.

❖ Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia – Irányok és Célok (2010-2021)

A Stratégiát a 1004/2010. (I.21.) határozatában fogadta el a Kormány. A hosszú távú célkitűzéseket a Pekingi Cselekvési Programmal valamint „A nők és férfiak egyenlőségéről szóló útiterv 2006-2010” című Európai Bizottság által kiadott dokumentummal összhangban alkották meg. Ennek keretében hat prioritást határozott meg olyan területeken, ahol a nők és a férfiak társadalmi egyenlőségének eléréséhez határozott kormányzati lépések megtételére van szükség. Az egyik ilyen a nők és a szegénység, valamint az egészség szempontjainak figyelembe vételével a foglalkoztatási aránytalanságok felszámolása. A Kormánynak támogatnia kell a szakmai, a magán- és a családi élet összhangolódást. A politikai, gazdasági döntéshozatalban, és a tudomány területén a férfi-női részvétel aránytalanságainak csökkentését kell elérni. Az erőszak elleni hatékony fellépéshez, a megelőzéshez szükséges intézkedések megtételének elősegítése. A nemekhez kötődő sztereotípiák visszaszorítása. A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenségek leküzdéséhez szükséges stratégiai célokhoz kapcsolódó változások szakmai megalapozása képzés, intézményrendszer, nemekre érzékeny költségvetés, nemekre bontott adatgyűjtés által.

❖ Idősügyi Nemzeti Stratégia (2009-)

Az Országgyűlés 2009-ben a 81/2009. (X.2.) OGY határozatában fogadta el a Stratégiát, amelynek célkitűzéseinek megvalósulását két ütemtervre bontották. Az első rész 2010-2022-ig, a másik 2023-2034-ig tervezhető, hogy több párhuzamosan folyó cselekvési tervvel együtt tudjon megvalósulni. A magyarországi időspolitika egyik legfontosabb megoldandó kérdése az időskorúak diszkriminációjának megszüntetése és az esélyegyenlőség megteremtése, az idős korosztály igényeinek figyelembevétele az élet valamennyi területén. A stratégia kiinduló pontja az, hogy a legtöbb ember időskorában a következő négy dolgot szeretné elmondani magáról: a társadalom megbecsült tagja, egészséges, nem magányos, biztonságban és védettségben tud élni. Ezekből kiindulva a célok a fenntarthatósági elvek mentén fogalmazódtak meg. Minden korosztály számára élhető világban olyan gazdasági és társadalmi környezet kialakítása, amelyben az idősödő és az idős emberek meg tudják őrizni aktivitásukat, társadalmi részvételüket. Olyan szemlélet kialakítása, amellyel biztosítható és növelhető az időskor presztízse, valamint az idős korosztály iránti szolidaritás. Az időskorra történő felkészülés és az aktív társadalmi részvétel igényének erősítése a társadalomban.

❖ Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2011–2020)

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011- ben jóváhagyott „A nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózási politikát helyezi középpontba, emellett 13 hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése,

felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel a többi, a társadalmi felzárkózás szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre.

❖ Nemzeti Drogellenes Stratégia (2013–2020)

A Nemzeti Drogellenes Stratégia 2013-2020 – Tiszta tudat, józanság, küzdelem a kábítószer-bűnözés ellen című dokumentum, melyet az Országgyűlés a 80/2013. (X.16.) határozatában fogadott el, illeszkedik az Európai Unió 2013-2020-ra vonatkozó drogst stratégiájához. A Drogellenes Stratégia elsősorban a kábítószer-problémára vonatkozik, azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a kábítószer-jelenség szorosan összefügg más kémiai és viselkedés függőségi problémákkal, a probléma hatékony kezeléséhez hozzátartozik a rendszerszemléletűség, és egyéb nemzeti stratégiákkal, valamint programokkal való szoros együttműködés. Három beavatkozási területen állapít meg fejlesztési irányokat: egészségfejlesztés és kábítószer-megelőzés; kezelés, ellátás és felépülés; valamint kínálatcsökkentés területén. A Kormány a Stratégia által egyes ágazatok, intézmények, helyi közösségek és szervezetek számára ad irányadó koncepciókat, szemléti és értelmezési rendszereket az akciótervek, cselekvési programok elkészítéséhez. A társadalom közösségei, tagjai és döntéshozói körében segíti elő a kábítószer-jelenség megértését, és a stratégia alapelveivel való azonosulást.

❖ Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia (2013–2023)

A Kormány a 1744/2013. (X.17.) számú kormányhatározatában fogadta el a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiát. Magyarország kriminálpolitikai törekvése a közrend erősítése, a közterületek biztonságának fokozása, a bűnözés mennyiségi visszaszorítása és csökkentése, a bűnözéssel okozott károk és negatív hatások enyhítése, megfelelő védelem biztosítása a családok és egyének számára, végső soron az állampolgárok biztonságérzetének javítása. Kiemelt beavatkozási területnek számít a gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzése, a településbiztonság fokozása, az áldozattá válás megelőzése és az áldozatok segítése, valamint a bűnisméltés megelőzése. Az aktív bűnmegelőzési tevékenység lehet bármennyire is hatékony és kiterjedt, megfelelő forrásokkal ellátott, nem érhet el sikert, ha a tágabb értelemben vett környezeti hatásoknak nincs megfelelő támogatásuk. A környezeti hatások a családi és közösségi kapcsolatoktól kezdve, az oktatási, nevelési, állami intézményeken át lehetnek. Minden olyan területre ki kell hatnia a bűnmegelőzési tevékenységnek, amely valamilyen formában növelheti, csökkentheti vagy meghatározhatja a bűnelkövetővé vagy áldozattá válást. A bűnmegelőzésben az állami szervezeteken kívül önkormányzati, civil és egyházi szervezetek, a gazdaság szereplői, tágabban fókuszban a családok és maguk az állampolgárok vesznek részt, a legfontosabb szerepet továbbra is a rendőrség tölti be.

❖ Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégia

Az Országgyűlés 18/2013. (III.28.) sz. határozatával fogadta el a Nemzeti fenntartható fejlődés Keretstratégiáról szóló határozatát. A Keretstratégia a közpolitikai döntéshozatali rendszerben egy hosszú távú koncepció, amelyben keretet nyújt más szakpolitikai stratégiáknak és terveknek, hogy azok fenntarthatósági szempontból megfelelőek legyenek. A fenntarthatóság az emberiség folytonos megújulását, a jövőért való felelősség érvényesítését, a folyamatosan változó környezethez való alkalmazkodást jelenti, a természeti erőforrások mennyiségi és minőségi megőrzésének érdekében. A fejlődés pedig az alkalmazkodásban történő javulásra vonatkozik. A nemzet fenntarthatósági politikájának átfogó célja a folytonosan változó társadalmi-humán-gazdasági-természeti külső környezethez való alkalmazkodóképesség feltételeinek biztosítása és fejlesztése. Az emberi erőforrások célterületen a népesség stabil egészsége, a jelenkor kihívásainak megfelelő készségekkel és tudással rendelkező, a kirekesztést mellőző társadalom létrehozása, mivel a szegénység és az etnikai kirekesztés a szolidáris társadalom legnagyobb ellensége.

❖ Országos Fogyatékosügyei Program (2015-2025)

Az Országgyűlés a 15/2015. (IV.7.) számú határozatában fogadta el a Programot. A 2011. évi népszámlálás adatai szerint a népesség 4,9%-a vallotta magát fogyatékos személynek, azonban a nemzetközi felmérések szerint vélhetően a lakosság 10%-a élhet valamilyen fogyatékossgal együtt, ez hazánkban körülbelül 1 millió főt érinthet. Tartós betegséggel, egészségkárosodással a népszámlálási adatból vonatkoztatva viszont már jóval magasabb létszám, körülbelül 1,6 millió fő él együtt. A fogyatékossgal élők az élet számos területén még ma is hátrányos megkülönböztetésben részesülnek, ezért kiemelten fontos a különböző területeken az esélyegyenlőség megteremtése a személyre szabott igényeik alapján. A többségi társadalom tagjainak meg kell tanulniuk a fogyatékossgal élők emberi méltóságának tiszteletben tartását. Rendkívül fontos, hogy a fogyatékossgal élők bevonják azoknak a döntéseknek a meghozatalába, amelyek az ő életükre is befolyással lesz.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az önkormányzat korábbi –öt évre szóló- Esélyegyenlőségi Programját Kunszentmárton Város Önkormányzat Képviselő-testülete a 172/2013. (VI.29.) számú határozatával fogadta el. A program 2013-tól 2018-ig volt érvényben. Önkormányzatunk jelenleg nem rendelkezik hatályos esélyegyenlőségi programmal, annak hatálya 2018. júniusában lejárt.

Az önkormányzat feladat-és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben az esélyegyenlőségi célcsoportokat is érintő helyi rendeletek:

- Kunszentmárton Város Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2017. (I.27.) önkormányzati rendelete a szociális gondoskodás helyi szabályairól

- Kunszentmárton Város Önkormányzata Képviselő-testületének 20/2018.(XII.7.) önkormányzati rendelete a nevelési-oktatási intézményekben alkalmazandó élelmezési nyersanyagköltégekről és a fizetendő térítési díjakról
- Kunszentmárton Város Önkormányzata Képviselő-testületének 9/2018.(III.30.) önkormányzati rendelete a Kunszentmártoni Szociális Ellátási Központ intézményi térítési díjairól
- Kunszentmárton Város Önkormányzata Képviselő-testületének 20/2015.(IX.25.) önkormányzati rendelete a Bursa Hungarica Ösztöndíjrendszer elbírálásának szabályairól
- Kunszentmárton Város Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2015.(V.29.) önkormányzati rendelete az Önkormányzat közművelődési és közgyűjteményi feladatairól
- Kunszentmárton Város Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2018.(I.26.) önkormányzati rendelete az önkormányzat 2018. évi költségvetéséről

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A helyi stratégiákkal, települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal összhangban kerül megalkotásra a HEP, melyek a következők:

- Kunszentmárton Város önkormányzatának 2019. évi költségvetése:
A költségvetés „szociális és egészségügyi ellátás” fejezetében – mely rendelkezik a szociális és gyermekjóléti ellátó rendszerről-, valamint az „Oktatás, művelődés, sport” fejezetében foglaltakkal kapcsolódik jelen esélyegyenlőségi programhoz
- Kunszentmárton Város sportkoncepciója 2015-2019
- Kunszentmárton Város Gazdasági programja 2015-2019
- Kunszentmárton Város Településfejlesztési Koncepciója
- Kunszentmárton Szociális Szolgáltatástervezési koncepciója

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Kunszentmárton a Kunszentmártoni Kistérségnek és a Kunszentmártoni Járásnak a központja. A térség, járás településeinek a kapcsolata nagyon jónak mondható. Városunk vezetése felismerte, hogy a településeket érintő problémák – minden célcsoport vonatkozásában - és azok felszámolására, mérséklésére járási szintű összefogás keretében nagyobb esély mutatkozik.

Ennek szemléletében az önkormányzat konzorciumvezetőként 2018. évben – járási települések bevonásával - több pályázat megvalósítását kezdte meg, melyek az alábbiak:

- TOP-5.3.1-16 kódszámú a helyi identitás és kohézió erősítése a Kunszentmártoni Járásban

- EFOP-1.5.3-16 Humán szolgáltatások fejlesztése a Kunszentmártoni Járásban

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapját képező statisztikai adatokat a **Központi Statisztikai Hivatal** és a **TeIR adatbázis**, valamint a helyi önkormányzati nyilvántartás adatbázisa szolgáltatta. A HEP-ben az ágazati beszámolók megállapításai, tapasztalatai kerültek felhasználásra. Ezek alapján felvázolható a település helyzetképe esélyegyenlőségi szempontból, illetve az is jól körvonalazódik, hogy mely területeken szükséges további adatok gyűjtése.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A szegénységnek nincs mindenki számára elfogadott definíciója.

Az Európa Tanács döntésének értelmében „szegénynek kell tekinteni egy személyt, egy családot, illetve egy embercsoportot abban az esetben, ha a rendelkezésükre álló erőforrások (anyagi, kulturális és társadalmi) oly mértékben korlátozottak, hogy kizárják őket a minimálisan megkövetelhető életformából abban az országban, amelyikben élnek”.

A minimálisan megkövetelhető életforma szorosan összefügg egy-egy ország társadalmi-gazdasági szintjével, fejlettségével. Ugyanakkor egyes tényezők (pl. szülők iskolai végzettsége, gyerekek száma) erőteljesen befolyásolják ezen életforma megvalósulását.

A mélyszegénység által sújtott település, települések meghatározása: nagyon alacsony az iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős a települési, lakóövezeti, térségi, koncentráció és szegregáció, az ezekből következő súlyos szociális deficit és a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagy valószínűsége jellemzi.” Ezen meghatározást alapul véve Kunszentmárton a mélyszegénység által sújtott települések közé tartozik.

A hétköznapi életben a mélyszegénység fogalmát sokszor azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi

kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

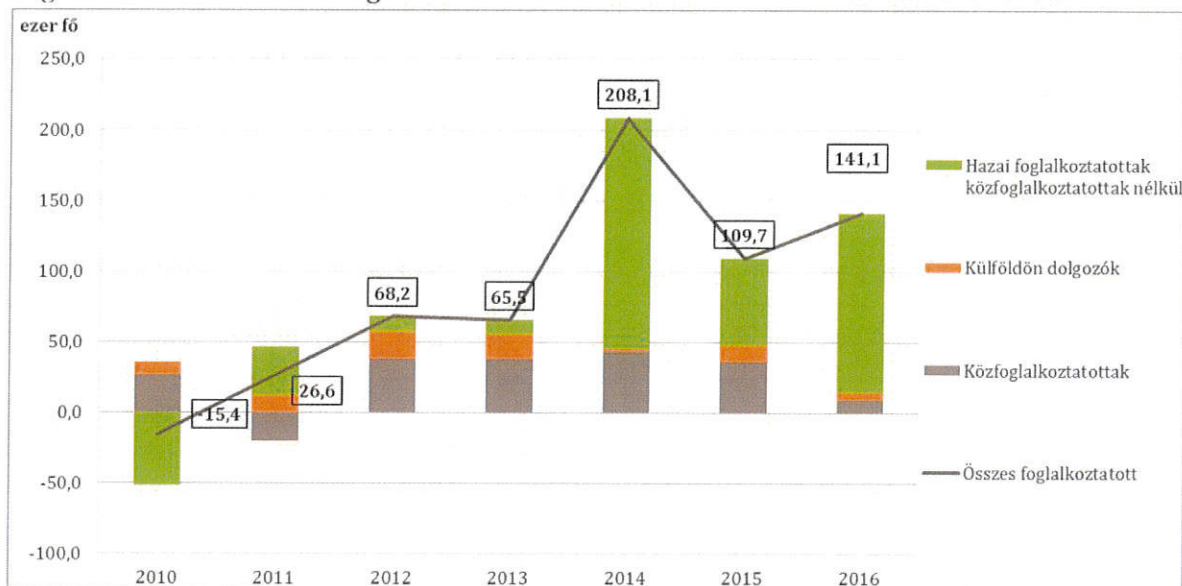
A mélyszegénységgel kapcsolatos vizsgálatok az egyén illetve a háztartás saját jövedelmi helyzetének értékelésén alapulnak. A rendelkezésünkre álló adatok alapján elsősorban a munkanélküliség, a szociális rászorultság, a gyermekek helyzete, a lakhatási viszonyok és az iskolai végzettségek figyelembevételével készítünk elemzéseket. Azt, hogy mekkora jövedelemből lehet megélni egy adott településen, országtól, területi elhelyezkedéstől függően más és más.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

2010-ben a magyar foglalkoztatási ráta a 20-64 évesek körében 59,9%-ot tett ki, mely az unióban a legalacsonyabb értéket jelentette. Az ország gazdasági helyzetének javulásával párhuzamosan a hazai foglalkoztatási helyzet is javulásnak indult. A 2016-os adatok szerint a magyar foglalkoztatási ráta 71,5%-ra emelkedett a 20-64 éves korosztályon belül. Európai Unióss összevetésben, 2016. évben az elmúlt 22 év adatai alapján hazánk a második legkedvezőbb helyet foglalja el az 3,2%-os foglalkoztatotti létszámbővüléssel Málta után. A tagországok többségében Észtország, Bulgária, Lettország és Románia kivételével egy év alatt növekedés mutatkozott. A legmagasabb, 80% feletti foglalkoztatási aránnyal Svédország rendelkezik. A foglalkoztatási helyzet javulásával párhuzamosan a munkanélküliség is jelentősen csökkent hazánkban: a 2010-es 11,2%-ot jelentő munkanélküliségi ráta (a 15-64 évesek körében) 2016-ra 5,1%-ra mérséklődött. A 15-74 éves foglalkoztatottak számának éves változása 2010-2016 között országos szinten az alábbi diagram ábrázolja.

2. grafikon: A 15-74 éves foglalkoztatottak számának éves változása 2010-2016 között

Forrás: KSH, Munkaerő-felmérés

A 2011-ben elindított közfoglalkoztatási programok évente több százezer embernek biztosítanak munkalehetőséget, megélhetést és képzést –új lendületet adva ezzel a közösségi cselekvésnek, a helyi közösségek megerősödésének. A KSH Munkaerő-felmérés adatai szerint 2016-ban a foglalkoztatottak száma 4351,6 ezer főt jelentett Magyarországon, amely 619,3 ezer fővel növekedett 2010-hez viszonyítva. Ezen belül a közfoglalkoztatásban dolgozók számának emelkedése 145,9 ezer főt jelentett, míg a magyarországi lakóhellyel rendelkező, ám külföldi telephelyen dolgozók számának növekedése ezen időszak alatt 66,8 ezer volt. Összességében a vizsgált időszakban a foglalkoztatottak száma közfoglalkoztatottak és külföldi telephelyen dolgozók nélkül - vagyis a hazai elsődleges munkaerőpiacon dolgozók száma- 406,6 ezer fővel bővült. Ez a bővülés a teljes növekedés 65,7%-át jelenti, az elsődleges piaci munkahelyek számának bővülése felelős a foglalkoztatás növekedésének kétharmadáért.

Kunszentmártonra vonatkozó foglalkoztatottsági adatok nem állnak rendelkezésünkre.

Településünk esetében a munkaerő-piaci helyzetet az alábbi táblázatokkal mutatjuk be.

3.2.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

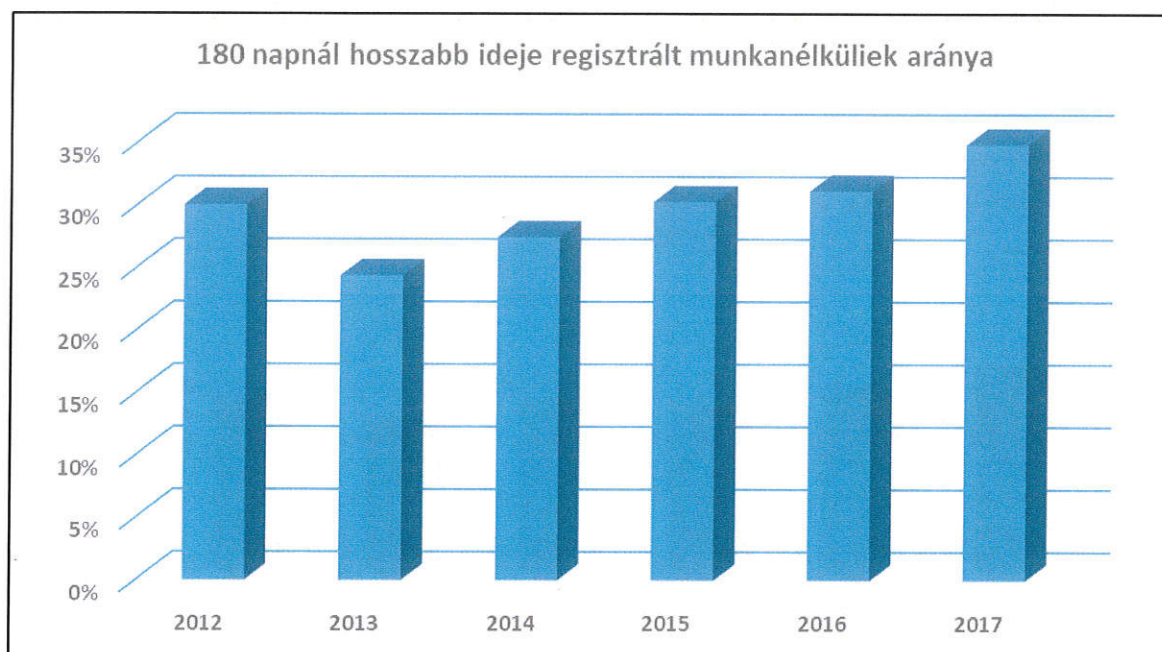
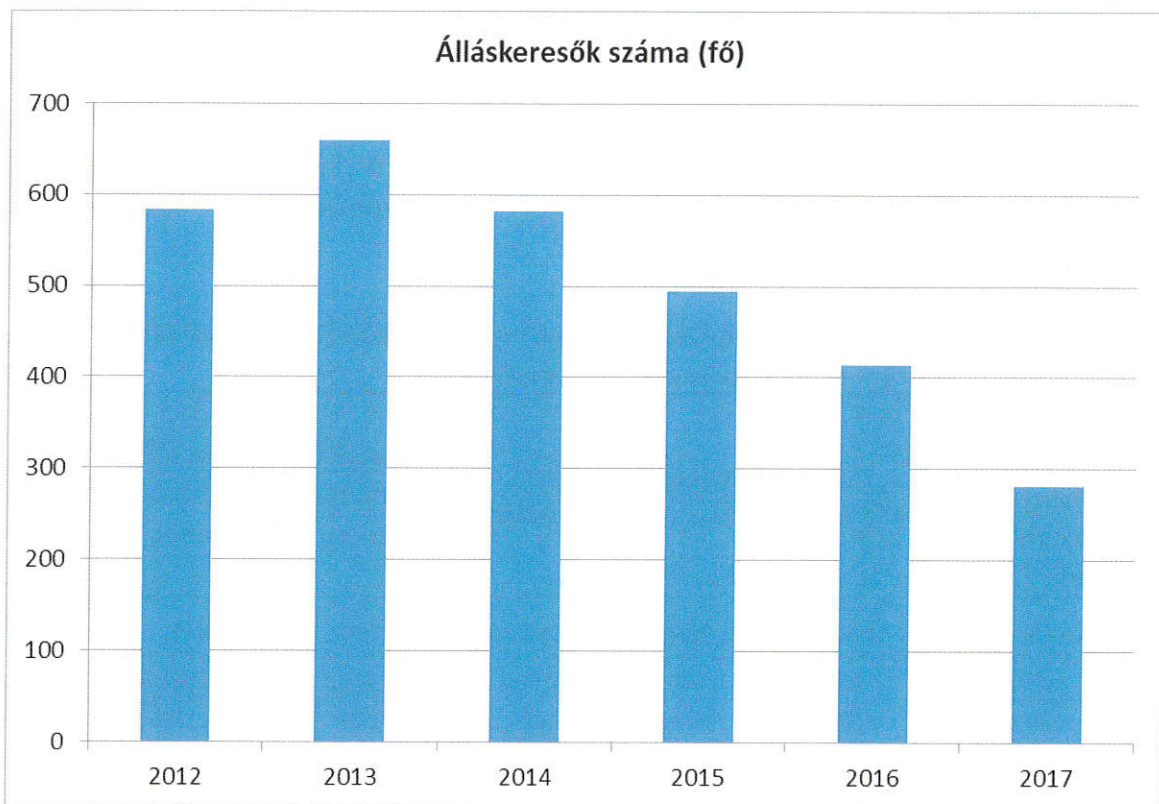
Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Férfi (TS 0803)	Nő (TS 0804)	Összesen	Férfi (TS 0801)		Nő (TS 0802)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	3059	2965	6 024	230,25	7,5%	352,5	11,9%	583	9,7%
2013	3026	2914	5 940	309,5	10,2%	350,25	12,0%	660	11,1%
2014	2994	2863	5 857	283,75	9,5%	298,5	10,4%	582	9,9%
2015	2940	2799	5 739	232,25	7,9%	262,5	9,4%	495	8,6%
2016	2895	2731	5 626	204,5	7,1%	210,25	7,7%	415	7,4%
2017	2 803	2 664	5 467	158,5	5,7%	170	6,4%	329	6,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2012	2013	2014	2015	2016	2017
		583	660	582	495	415	281
20 év alatti	Fő	11	12	15,25	14	13,75	5,75
	%	1,9%	1,8%	2,6%	2,8%	3,3%	2,0%
20-24 év	Fő	80,5	89,25	79,5	70,25	48,75	28,5
	%	13,8%	13,5%	13,7%	14,2%	11,8%	10,2%
25-29 év	Fő	77,75	75	65,5	43,5	43,75	21
	%	13,3%	11,4%	11,2%	8,8%	10,5%	7,5%
30-34 év	Fő	69	73,25	50,5	42,25	35	27
	%	11,8%	11,1%	8,7%	8,5%	8,4%	9,6%
35-39 év	Fő	54,5	73	60,5	43,25	35	20
	%	9,4%	11,1%	10,4%	8,7%	8,4%	7,1%
40-44 év	Fő	56	65	58,5	52,75	48	30,75
	%	9,6%	9,9%	10,0%	10,7%	11,6%	11,0%
45-49 év	Fő	59,5	75,75	66,5	52,75	46,25	30,5
	%	10,2%	11,5%	11,4%	10,7%	11,2%	10,9%
50-54 év	Fő	73,25	77	61,75	61,5	41,5	27,75
	%	12,6%	11,7%	10,6%	12,4%	10,0%	9,9%
55-59 év	Fő	83,5	92,25	83,5	62,25	47,5	24
	%	14,3%	14,0%	14,3%	12,6%	11,5%	8,5%
59 év feletti	Fő	17,75	27,25	40,75	52,25	55,25	65,5
	%	3,0%	4,1%	7,0%	10,6%	13,3%	23,3%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

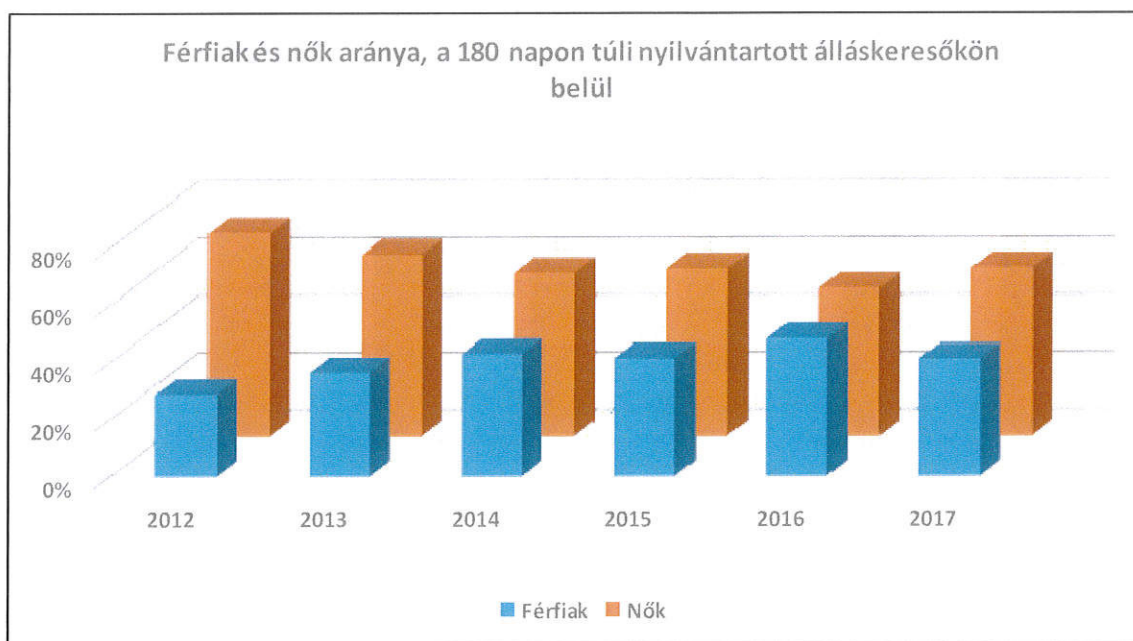
Az előző táblázatok adataiból az állapítható meg, hogy 2014. évtől a nyilvántartott álláskeresők száma csökkent. A munkakeresők aránya főként az 59 év feletti korosztály esetében a legmagasabb, a legkedvezőbb helyzetben pedig a 20 év alattiak vannak, ahol ez az arány a legalacsonyabb. Ezt a fiatalok oktatási, képzési idejének meghosszabbodása okozhatja. Az összes nyilvántartott/regisztrált munkanélküli száma az előző évekhez képest csökkenést mutat, a 180 napnál régebben regisztrált, tartós munkanélküliek aránya kisebb mértékben ugyan, de növekszik. A tartós munkanélküliek azok, akik gyakorlatilag egyáltalán nem vállalnak munkát. Ennek okai a képzetlenség és a motiváció hiánya, a kilátástalanság, esetlegesen a rossz egészségügyi állapot. Foglalkoztatási szempontból hátrányos helyzetűek közé

sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek, valamint a pályakezdő fiatalok. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya nemek szerint

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 1501)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma nemek szerint			Nők és férfiak aránya, a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül	
	%	Férfi	Nő	Összesen	Férfiak	Nők
2012	30,03	85	210	295	28,8%	71,2%
2013	24,37	105	184	289	36,3%	63,7%
2014	27,44	104	139	243	42,8%	57,2%
2015	30,27	87	124	211	41,2%	58,8%
2016	31,14	92	99	191	48,2%	51,8%
2017	34,86	62	89	151	41,1%	58,9%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

2017-ben a regisztrált munkanélküliek átlag 34,86 %-a 180 napnál régebben regisztrált, és ezek között az emberek között nagyobb a nők száma. A munkaerő piaci helyzet súlyosságát ugyanis nemcsak a munkanélküliek magas száma jelzi, hanem az is, hogy az érintettek többsége hosszú ideig marad munka nélkül. A tartós munkanélküliek többsége esetében nagyon kevés az esély, az önálló (támogatás nélküli) elhelyezkedésre. Figyelmeztető adat, hogy a munkanélkülivé válók többsége már nem először kerül a

nyilvántartásba. Kialakult egy réteg, amely, ha talál is munkát, akkor is csak rövid ideig tudja megtartani állását. Az életkor növekedésével a tartós munkanélküliség valószínűsége is nő. Az elhelyezkedés szempontjából a leginkább veszélyeztetettek az aluliskolázottak, a fiatal pályakezdeők, a GYES-ről, GYED-ről visszatérők, illetve az 50 éven felüliek.

Pályakezdő állás keresők száma és a 18-29 éves népesség száma

Év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma					
	Férfi	Nő	Összesen	Férfi		Nő		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	736	638	1 374	48	6,5%	36	5,6%	84	6,1%
2013	704	607	1 311	40	5,7%	38	6,3%	78	5,9%
2014	685	616	1 301	32	4,7%	31	5,0%	63	4,8%
2015	649	620	1 269	29	4,5%	20	3,2%	49	3,9%
2016	621	596	1 217	19	3,1%	13	2,2%	32	2,6%
2017	595	561	1 156	14	2,4%	4	0,7%	18	1,6%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

Az elhelyezkedés napjainkban az alacsony iskolai végzettségűek számára a legnehezebb. Ők az önkormányzat és intézményei által biztosított program keretében tudnak elhelyezkedni, vagy a helyi illetve környező településen többműszakos munkarendben működő gyárakban dolgozhatnak többműszakos munkarendben.

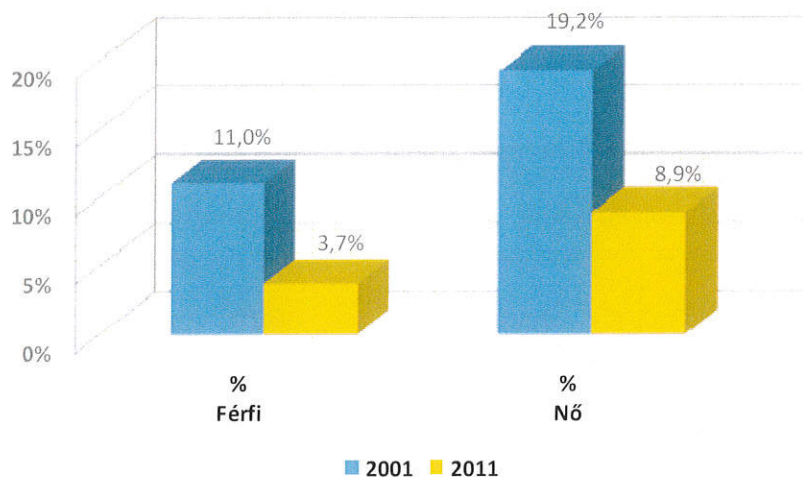
A rendelkezésre álló adatokból készült táblázatból jól látható, hogy városunkban az általános iskola 8 osztályát elvégzett férfiak és nők aránya emelkedett, egyre inkább közelít a 100 %-hoz. Az általános iskolát el nem végzettek nagy valószínűséggel az idősebb korosztályból kerülnek ki, akik már nem akarnak, vagy nem képesek az iskolapadba visszaülni.

Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő
	%	%	%	%
2001	89,0%	80,8%	11,0%	19,2%
2011	96,3%	91,1%	3,7%	8,9%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában

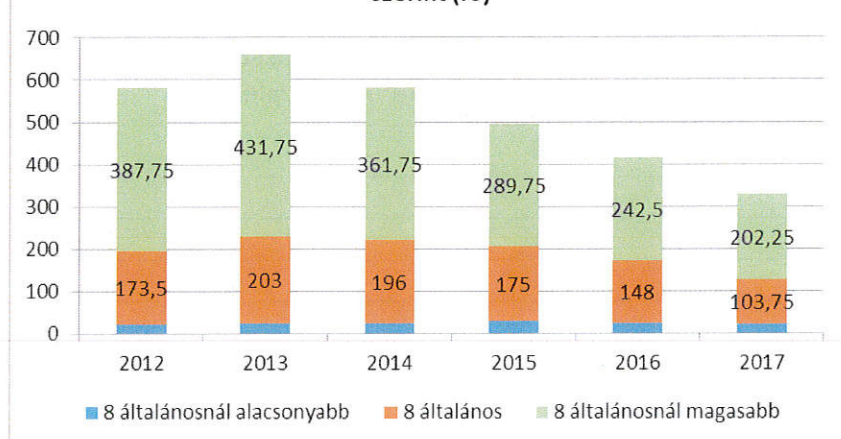

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		Általános iskolai végzettség		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	583	21,5	3,7%	173,5	29,8%	387,75	66,5%
2013	660	25	3,8%	203	30,8%	431,75	65,4%
2014	582	24,25	4,2%	196	33,7%	361,75	62,1%
2015	495	30	6,1%	175	35,4%	289,75	58,6%
2016	415	24,25	5,8%	148	35,7%	242,5	58,5%
2017	329	23	6,8%	103,75	31,6%	202,25	61,6%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint (fő)

c) közfoglalkoztatás

év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma /érintett nettó létszám/	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest
2012	447	7,69 %
2013	709	12,38 %
2014	587	9,74 %
2015	588	9,90 %
2016	504	8,61 %
2017	443	7,72 %

Forrás: Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A közfoglalkoztatás célja, a munkára képes, tartósan munkanélküli személyek részvétele valamely közfoglalkoztatási formában, annak érdekében, hogy rendszeres munkajövedelemhez jussanak. Az alacsony iskolai végzettségű munkavállalók számára ugyanis a nyílt munkaerőpiacra való visszakerülés első lépcsőjét a közfoglalkoztatásban való részvétel jelentheti. Magyarország 2015 során is erősítette a közfoglalkoztatás rendszerét, mivel a program jelentős szerepet tölt be a tartósan munkanélküliek foglalkoztathatóságának javításában, az inaktív lakosság bevonásával. A rendszer fenntartását indokolja, hogy a célcsoport tartós piaci foglalkoztathatósága a munkaerő-kereslet további növekedésével párhuzamosan látszik megvalósíthatónak. Az átmeneti jelleg a célcsoport sajátosságai miatt több éves időtávon érvényesíthető. A tartós állástalanságból való kilépés több lépcsős, képzést és foglalkoztatást is alkalmazó támogatási folyamatként valósulhat meg. Ennek eredménye a települési és járási gazdasági-társadalmi hátrányok jellegén múlik. E csoport foglalkoztatási aktivizálása más eszközökkel (mint a segélyezés) sem járt nagyobb hatékonysággal.

A közfoglalkoztatás rendszere nem váltja fel a jóléti politikákat vagy az aktív munkaerő-piaci eszközöket. A célja az, hogy, átmenetet képezzen a segélyezésből a nyílt munkaerőpiacra, emellett jelentős szociális felzárkóztató szerepet tölt be. E céloknak megfelelően nő a közfoglalkoztatás finanszírozási kerete (2015-ben 270 milliárd forint) és a résztvevők száma (2015-ben 213 ezer főre). Az éves átlagos létszám 2014-ben 178 ezer fő volt, miközben a nyílt munkaerő-piacon elhelyezkedők aránya is nőtt az első félévhez képest (13,8%-ra). Az ország specifikus ajánlásnak megfelelően a közfoglalkoztatás aktiváló elemeit is tovább erősíti a Kormány. Ennek keretében a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű alacsony iskolai végzettségűek, szakképesítéssel nem vagy elavult szakképesítéssel rendelkezők, illetve kiemelten a közfoglalkoztatottak számára képzési lehetőségek, továbbá a közfoglalkoztatásból való kivezetést elősegítő személyes szolgáltatások nyújtására kerül sor. A 2014 végén indult képzési programokban a képzések szerkezetében jelentős elmozdulás történt az alapvető készségek és kompetenciafejlesztés felől a szakmai végzettséget nyújtó képzettségek felé (az OKJ képzések aránya 62%, a 2013/2014 évi programokra jellemző 22% után). A 2014/15-ös téli, és a korábbi évek képzési programjai keretében 2015. március 15-ig 162 756 fő közfoglalkoztatott bevonása valósult meg, emellett a 2014-20-as programozási

időszakban új képzési programok indítására kerül sor. A munkaerőpiaci re-integrációval a legrászorultabb, inaktív réteg rendszeres munkajövedelemhez jut, aktivitásuk nő. További intézkedések segítik elő a közfoglalkoztatásból a nyílt munkaerő-piacra való átmenetet: az ajánlásnak megfelelően a képzések és a szolgáltatások fejlesztése erősíti a közfoglalkoztatás aktiváló erejét (15/c). A közfoglalkoztatásból a nyílt munkaerő-piacra való kivezetést és a közvetíthetőség feltételeinek javítását elősegítő jogszabályváltozások értelmében ezen túl a közfoglalkoztatási jogviszonyban álló (1) köteles elfogadni a felajánlott elsődleges munkaerő- piaci munkahelyet, (2) mentesül a munkavégzési kötelezettség alól az állásinterjú idejére, továbbá (3) a 25 év alattiak esetében a közfoglalkoztatás nem minősül megfelelő állásajánlatnak (lásd Ifjúsági Garancia). Forrás: MAGYARORSZÁG 2015. ÉVI NEMZETI REFORM PROGRAMJA

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Kunszentmártonban a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélye biztosított az információk elérésének szempontjából is. A tömegközlekedés a megyeszékhelyre és a közeli városokba megoldott, a menetrend igazodik a munkaidőhöz. Egy-két vállalat külön buszjáratot is működtet, mely a vonzaskörzet településein élő munkavállalók utaztatását biztosítja. A potenciális munkalehetőségekről, foglalkoztatási programokról az érintettek a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Kunszentmártoni Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályától kaphatnak információt. Városunkban az álláskeresők elhelyezkedését segíti a TOP-5.1.2.-15-JN1-2016-00006 azonosítószámú „Foglalkoztatási Paktum megvalósítása a Kunszentmártoni Járásban” megnevezésű projekt keretében működtetett Foglalkoztatási Paktum Iroda is.

A Helyi Paktumszervezet 2017. április 28. napján 24 taggal kezdte meg működését, a projekt 2019. december 31. napjával zárul.

A paktum szervezet működési területe a Kunszentmártoni járás: Kunszentmárton, Tiszaföldvár, Cibakháza, Öcsöd, Csépa, Cserkeszőlő, Nagyrév, Szelevény, Tiszainoka, Tizsakürt és Tiszasas.

Kunszentmárton Város Önkormányzata és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal konzorcium keretében valósítja meg a helyi paktum létrehozására irányuló projektjét. A konzorcium célja a térségben levő erőforrások fejlesztése, a foglalkoztatás ösztönzése és a társadalmi együttműködések támogatása. A projekt célja a Kunszentmártoni járásban helyi foglalkoztatási együttműködés létrehozása, a foglalkoztatási és képzési programok megvalósítása, a helyi munkaerő minőségének javítása, a gazdaság fellendítése, a foglalkoztatási szint növelése, illetve olyan komplex programok megvalósítása, mely növeli a térség versenyképességét.

A programba 2018. december 31. napjáig 202 fő került bevonásra, közülük bérköltség támogatásban 111 fő (munkakipróbálás bérköltség támogatásban 6 fő, legfeljebb 8+4

hónap 100 %-os bérköltség támogatásban 105 fő), bértámogatásban 47 fő részesült, 36 fő munkaerő-piaci helyzete javítása céljából beiskolázásra került.

A Társadalombiztosítási ügyintéző, bérügyintéző, ECDL képzésen résztvevő egy fő sikeresen befejezte a képzést, ezt követően tanfolyami végzettségének megfelelő munkaközvetítés történt egy könyveléssel foglalkozó vállalkozáshoz.

Raktáros, építő- és anyagmozgató gépkezelő képzésben részt vevő 9 fő sikeres vizsgát tett, közülük 5 fő – 1 fő közvetítéssel, 4 fő önállóan munkaviszonyt létesített.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A szakképzetlen, illetve elavult szakképzettséggel rendelkező álláskeresőket nehezebben tudnak elhelyezkedni. Az ő segítségüket szolgálja a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által nyújtható képzési támogatás. A tanfolyamok során versenyképes végzettséget lehet szerezni, amely birtokában nagy valószínűséggel rövid időn belül el tud helyezkedni az álláskereső. A megszerzhető szakképzettségek közül néhány példa: festőmázoló és tapétázó, hegesztő, kőműves, pincér, szakács, vendéglátó eladó, szállodai recepciós, vállalkozási mérlegképes könyvelő. Ingyenesek a tanfolyamok és az utazás. Időtartamuk alatt keresetpótló juttatás jár, aminek az összege jelenleg 81.530.- Ft.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Kunszentmárton Város Önkormányzata minden mélyszegénységben élőket és romákat arra ösztönöz, hogy regisztráltassa magát a Munkaügyi Központnál. Ezáltal a közfoglalkoztatási rendszerbe is bekerülhetnek, és ha ideiglenesen is, de lehetőséget kapnak arra, hogy anyagi helyzetükön némileg javítsanak és önbecsülésük is javuljon. Településünkön a szegénységben élők és romák foglalkoztatása a többi munkavállalóval azonos feltételek mellett, képzettségüknek, végzettségüknek megfelelően történik. A foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomásunk.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A településen nem tudunk hátrányos megkülönböztetésről a foglalkoztatás területén. A foglalkoztatási programok formáit és lehetőségét legfőképpen a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Kunszentmártoni Járási Hivatalának Foglalkoztatási Osztálya által szervezett átképzések biztosítják.

3.3 Munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások, pénzügyi és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) alapján az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás.

A járási hivatal aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú személynek,

- a.) aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy
- b) aki vakok személyi járadékában részesül, vagy
- c) aki fogyatékosági támogatásban részesül [az a)-c) pont szerinti személy a továbbiakban együtt: egészségkárosodott személy], vagy
- d) akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresői járadék, álláskeresői segély, vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresői ellátás) folyósítási időtartama lejárt, vagy
- e) akinek esetében az álláskeresői ellátás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény alapján álláskeresői ellátásra nem szerez jogosultságot, vagy
- f) aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy 31
- g) akinek esetében az ápolási díj, a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény szerinti gyermekgondozási támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 52. §-ának (3) bekezdése szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személy az állami foglalkoztatási szervnél kéri az álláskeresőként történő nyilvántartásba vételét, valamint köteles az állami foglalkoztatási szervvel együttműködni. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásra való jogosultságot évente felül kell vizsgálni. A két felülvizsgálat között eltelt időben minden támogatottnak legalább 30 nap tevékenységi viszonyt kell létesítenie, olyan módon, hogy az igazolható legyen a felülvizsgálatkor. Erre több szinten van lehetősége. Nyílt munkaerőpiacon folytat keresőtevékenységet, egyszerűsített foglalkoztatásról szóló törvény szerint létesít munkaviszonyt, háztartási munkát folytat,

munkaerő piaci programban vesz részt, a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény szerinti legalább hat hónap időtartamra meghirdetett képzésben vesz részt, közfoglalkoztatásban vesz részt, vagy szociális szövetkezeti tagsági jogviszonya keretében a szociális szövetkezet közös termelésében közvetlenül működik közre.

Az aktív korúak ellátásának körében egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján egészségkárosodott személynek minősül, vagy aki 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben [A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 41. § (3) bek.], illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani.

Álláskeresési segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma	Álláskeresési segélyben részesülők (fő)	Álláskeresési segélyben részesülők %
2012	6 024	23,5	0,4%
2013	5 940	26	0,4%
2014	5 857	36,5	0,6%
2015	5 739	38,5	0,7%
2016	5 626	46	0,8%
2017	5 467	47	0,9%

Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma	Álláskeresési járadékra jogosultak	
	Fő	Fő	%
2012	583	55	9,4%
2013	660	75	11,4%
2014	582	38,25	6,6%
2015	495	39,25	7,9%
2016	415	40	9,6%
2017	329	35,25	10,7%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az álláskeresési járadékra 2012-2016-ig tartó időszakban magasabb számban voltak jogosultak, akik munka nélkül maradtak. 2017. évben álláskeresési járadékra már mindössze 35 fő (a regisztrált munkanélküliek 10,7%-a) lehetett jogosult. Ez abból adódhat, hogy folyamatosak a különböző közcélú foglalkoztatás keretében működő hosszabb-rövidebb időtartamú közfoglalkoztatási programok, ezért feltételezhető, hogy ennek köszönhetően ezek az emberek már az előző évi munkaviszonyuk alapján ismét jogosulttá válhattak az ellátásra.

A munkaerő-piaci helyzet súlyosságát nemcsak a munkanélküliek magas száma jelzi, hanem az is jelzi, hogy az érintettek többsége hosszú ideig marad munka nélkül. A tartós munkanélküliek többsége esetében nagyon kevés az esély, az önálló (támogatás nélküli) elhelyezkedésre.

Jellemző és figyelmeztető adat, hogy a munkanélkülivé válók többsége már nem először kerül a nyilvántartásba, tehát visszatérő.

Kialakult egy réteg, amely, ha talál is munkát, akkor is csak rövid ideig tudja megtartani állását.

Az életkor növekedésével nő a tartós munkanélküliség valószínűsége. Az elhelyezkedés szempontjából a leginkább veszélyeztetettek az 50 év feletiek.

A **támogatott képzésben részesíthető személyek** körét és a képzési támogatásként adható juttatásokat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló törvény (továbbiakban: Flt.) 1991. évi IV. törvény 14. §-a rögzíti.

A **hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatásának bővítését szolgáló támogatások** nyújthatók az Flt. 16. §- alapján a munkaadó részére a törvényben rögzített feltételek esetén.

Az **álláskeresők vállalkozóvá válását elősegítő támogatás** nyújtható az Flt. 17. §-a szerint a legalább három hónapja folyamatosan álláskeresőként nyilvántartott, vagy rehabilitációs járadékban részesülő magánszemélyek számára, legfeljebb hat hónap időtartamra, havonta a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) összegéig terjedő vissza nem térítendő formában, pályázati eljárás keretében.

A **munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatásáról** az Flt. 18. §-a rendelkezik, eszerint pályázati eljárás keretében, vissza nem térítendő munkahelyteremtő támogatás nyújtható a munkavállalók létszámának növelésével tartós foglalkoztatást biztosító munkáltató.

Az álláskeresők ellátására vonatkozóan az Flt. 25. §-a szerint **álláskeresési járadék** folyósítható annak az álláskereső személynek, aki megfelel a törvény e rendelkezése szerinti feltételeknek.

Az Flt. 30. §-a szerint az álláskereső kérelmére **nyugdíj előtti álláskeresési támogatást** kell megállapítani a jogszabályban rögzített feltételek esetén.

Az álláskereső részére járó álláskeresői járadék, álláskeresői segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos helyközi utazási költségtérítés állapítható meg az Ft. 32. §-a szerint.

A város, tekintettel a munkanélküliségre, minden munkahelyteremtő kezdeményezést felvállal, közművesített építési telkek, ingatlanok bérbe- vagy tulajdonba adásával.

Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások:

Az elmúlt években a segélyezési rendszer nagymértékben változott. A folytatásban bemutatásra kerül egy átfogó és rövid áttekintés a jogszabályváltozások hatásairól a leglényegesebb ellátások tekintetében.

- **2013-2014. évben történt jogszabály módosításból adódó fontosabb változások:**

A járásek és járási hivatalok a fővárosi és megyei kormányhivatalok szervezeti egységeiként kerültek felállításra 2013. január 1-jével. A járási hivatalok legfontosabb feladata a megyei szintnél alacsonyabb szinten intézendő államigazgatási feladatok ellátása. Ennek alapján a járási hivatalokhoz kerültek a jegyző – kivételesen a polgármester,– hatáskörébe tartozó államigazgatási ügyek; a megyei kormányhivatalok szakigazgatási szervei kistérségi kirendeltségeinek, ügyfélszolgálatainak, irodáinak feladat- és hatáskörébe tartozó ügyek.

Az önkormányzattól a Járási Hivatalokhoz került szociális igazgatási feladatok:

- időskorúak járadéka megállapítása, felülvizsgálata, folyósítása
- ápolási díj (normatív) megállapítása, felülvizsgálata, folyósítása
- alanyi és normatív alapon járó közgyógyellátásra való jogosultság megállapítása
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság megállapítása, erről hatósági bizonyítvány kiállítása
- hadigondozotti ügyekben az első fokú hatósági jogkör gyakorlása
- aktív korúak

2013. évi változások

Módosultak a jövedelemszámításra vonatkozó szabályok, egységes keretet teremtve a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, valamint a rendszeres szociális segély vonatkozásában Nem minősül keresőtevékenységnek a rendszeres szociális segélyben részesülő közfoglalkoztatása. A keresőtevékenység első 90 napja alatt szünetel a foglalkoztatást helyettesítő támogatás folyósítása. Megszűnik a keresőtevékenység 91. napjától. Több esetben rövidül az ügyintézési határidő: Lakásfenntartási támogatás, ápolási díj, köztemetés esetén 21 nap, valamint a társhatóságnak küldött megkeresések megválaszolására 8 nap áll rendelkezésre.

Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a szociálisan rászorultak egyre elkeseredettebbek és elszegényedésükkel párhuzamosan egyre kisebb figyelmet fordítanak önmagukra és környezetükre. Viszont az élhetőbb és rendezettebb lakókörnyezet a város teljes lakosságának érdeke, ezért szükségesnek tartottuk, hogy a szociális jellegű juttatások mellé a jogszabályi felhatalmazás keretei között egyfajta ellátotti kötelezettség is társuljon. Ennek érdekében 2013. november 15-vel bevezetésre került a PTR – Pénzügyi és természetbeni Támogatások Rendszere, melynek célja egy egységes szociális nyilvántartási rendszer, amely támogatja az ellátások elbírálásához kapcsolódó feladatokat. (országos, tételes, naprakész) Távlati cél a párhuzamosságok kiszűrése a támogatások megítélésében. Az Szt. és a Gyvt. összes pénzbeli és természetbeni ellátása adatszolgáltatási szinten a nyilvántartási rendszerbe került 2014. december 31-ig.

2014. évi változások

- **Önkormányzati segély kialakítása**
2014. január 1-jétől az átmeneti segély, a temetési segély és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás önálló ellátási formaként megszűnt, és önkormányzati segéllyé olvadt össze. A felmerülő igényekhez igazodva 2014-ben bővítettük az Önkormányzati segély megállapításának eseteit, melyet szabályoztunk helyi rendeletben.
- **A méltányossági közgyógyellátás szabályozásának változása**
A 2013. december 31-ig hatályos szabályozás szerint jegyzői hatáskörben nyújtott ellátás az önkormányzati segély kialakításával összefüggő törvénymódosításokról szóló 2013. évi LXXV. törvény értelmében 2014. január 1-jétől a képviselő-testület hatáskörébe került.
- **Aktív korúak ellátása**
A rendszeres szociális segély maximuma (ami a közfoglalkoztatási bér nettó összegének 90 %-ával egyenlő) 2014. január 1-jétől 44 508 Ft-ról 45 569 Ft-ra emelkedett. Azokban a családokban, ahol foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személy is él, a rendszeres szociális segély összege 2014. január 1-jétől 21.708 Ft-ról 22.769 Ft-ra emelkedett.

2015. évi változások

2015. március 1- napjával a Kormány jelentősen átalakította a szociális ellátások rendszerét. A jövedelempótló támogatások átkerültek a Járási Hivatalok hatáskörébe, a jövedelemkiegészítő juttatások pedig a települési önkormányzatok képviselő-testületének hatáskörében maradtak. Egyes ellátások igénylésének lehetősége megszüntetésre került.

Az Szt. rendelkezései alapján a települési önkormányzatok képviselő-testülete a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére –

jövedelemkiegészítő eseti, illetve rendszeres támogatásként – önkormányzati rendeletében szabályozott feltételek szerint rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

A szociális ellátórendszer átalakítása során a legjelentősebb változás, hogy 2015. március 1. napjától az aktív korúak ellátását is a járási hivatalok állapítják meg a települési jegyzők helyett.

A lakásfenntartási támogatás szabályai 2015. március 1-jétől kikerültek az Szt-ből.

A méltányossági közgyógyellátás szabályai 2015. március 1-jétől szintén kikerültek a Szt.-ből, Önkormányzatunk települési támogatás keretében nyújt támogatást a gyógyszerkiadások viseléséhez.

Aktív korúak ellátása - Rendszeres szociális segélyben, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, valamint foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga) (2015. február 28-tól az ellátás megszűnt, vagy külön vált EGYT-re és FHT-ra)	Egységkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (2015. március 01-től az ellátásra való jogosultság megváltozott)	
	Fő	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2012	217,25		3,61%	283	48,56%
2013	235,25		3,96%	236	35,74%
2014	233		3,98%	232	39,80%
2015	177,25	12	3,09%	306	61,83%
2016	147,75	11	2,63%	163	39,34%
2017	106,25	13	1,94%	118	35,93%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2012	397
2013	372
2014	460
2015	418
2016	341
2017	355

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A közgyógyellátás szociális alapon járó támogatás azoknak, akiknek a gyógyszerek megvásárlásához, vagy a vizsgálatokhoz és az egyéb gyógyászati segédeszköz térítéséhez kérnek segítséget.

A közgyógyellátási jogosultság három jogcímen létezik, az alanyi jogon járó közgyógyellátás, valamint a normatív alapon járó közgyógy és a méltányossági.

Eseti gyógyszer hozzájárulás:

Az önkormányzat települési támogatásként az egészségi állapot megőrzését jelentő szolgáltatások költségeihez való teljes vagy részbeni eseti hozzájárulás állapíthat meg annak a nyugdíjas vagy nyugdíjszerű ellátásban részesülő személynek, akinek gyógyszerköltsége, illetve gyógyászati segédeszköz költsége létfenntartását veszélyezteti, aki közgyógyellátási igazolványra nem jogosult és

- a) a rendszeresen vagy esetenként szedett gyógyszer beszerzésének igazolt költsége meghaladja az egy főre eső jövedelme 10%-át, és családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 280%-át, egyedül élő esetén a 330%-át,
- b) Szakorvos által felírt gyógyászati segédeszköz beszerzésének igazolt költségét önerőből biztosítani nem tudja, és családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 330%-át

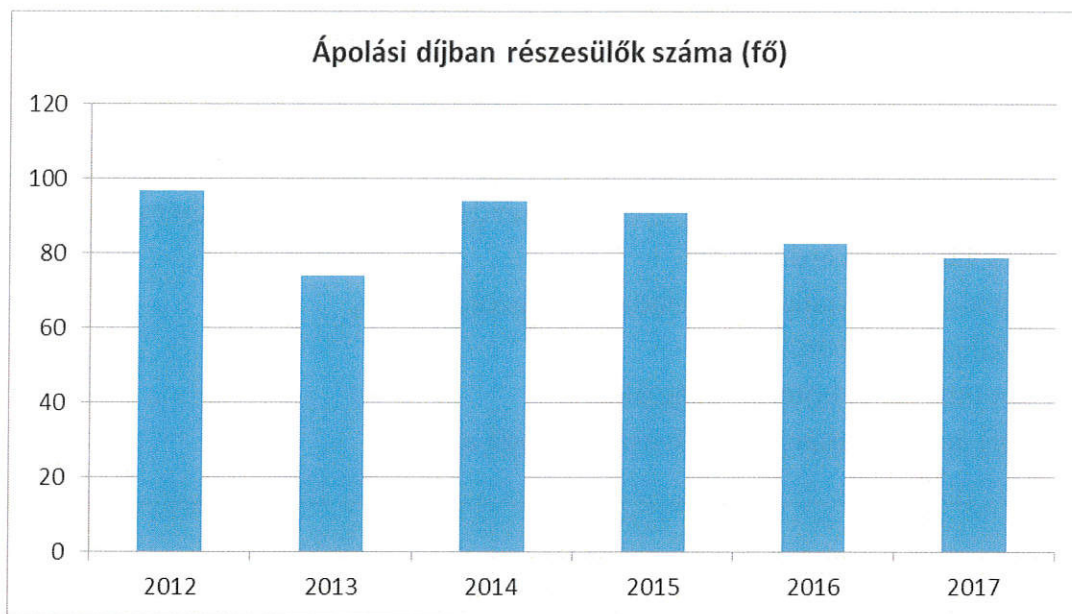
A települési támogatás legmagasabb összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 100%-át nem haladhatja meg, de legalább 3000,- Ft és évente 4 alkalommal adható.

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Annak a hozzátartozónak állapítható meg, aki állandó és tartós gondozásra szoruló, súlyosan fogyatékos (életkorra tekintet nélkül), vagy tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi. Az ápolási díjra jogosultság is többféle jogcímen állapítható meg. Itt is megkülönböztethető az alanyi ápolási díj, az emelt összegű ápolási díj és a kiemelt ápolási díj.

Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma	Összesen
2012	97	0	96,85
2013	74	0	74,05
2014	94	0	94,06
2015	91	0	91,01
2016	83	0	82,61
2017	79	0	78,9

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

a) bérlakás-állomány

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-től.

Az önkormányzat tulajdonában álló lakások bérbeadásának helyi szabályait Kunszentmárton Város Önkormányzat Képviselő-testületének az önkormányzati tulajdonban álló lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérletéről és elidegenítéséről szóló 35/2013.(IX.13.) önkormányzati rendelete rögzíti.

A rendeletben meghatározott feladatokat és hatásköröket

- a) lakások bérbeadói joga tekintetében az önkormányzati képviselő-testület Egészségügyi és Szociális Bizottsága,
- b) nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérbeadói joga tekintetében az önkormányzati képviselő-testület Pénzügyi és Gazdasági Bizottsága
- c) szükséglakás céljából, átmeneti lakás bérbeadói joga tekintetében a polgármester átruházott hatáskörben gyakorolja.

Az önkormányzati lakások bérbeadásának jogcímei a következők:

- a) szociális helyzet alapján
- b) piaci elven, ezen belül:
 - ba) bérlőkijelölésre, illetve bérlőkiválasztásra jogosult szerv döntése alapján,
 - bb) a rendeletben megállapított közérdekű célok – szakember ellátás – megvalósítása érdekében,
 - bc) lakásgazdálkodási feladatok végrehajtására,
 - bd) pályázat útján,
 - be) törvényi kötelezettség alapján,
 - bf) az önkormányzat elővásárlási joga alapján

Év	Lakásállomány (db)	Bérlakás állomány (db)	Szociális lakásállomány (db)
2012	3988	52	38
2013	3988	48	38
2014	3988	48	38
2015	3988	48	38
2016	3988	48	38
2017	3 988	47	37

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

b) szociális lakhatás

Az önkormányzati lakások szociális helyzet alapján történő bérbeadása esetén érvényesítendő szociális, jövedelmi, vagyoni feltételek a következők:

- a) A bérlő és a vele együtt lakó vagy költöző kunszentmártoni állandó lakos,
- b) A bérlő, vagy házastársa (élettársa), illetve a vele együtt lakó, vagy együtt költöző közeli hozzátartozója tulajdonában, haszonélvezetében nincs beköltözhető lakása,
- c) A bérlő családjában – a vele együtt költöző családtagokat számítva – az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a bérbeadáskori öregségi nyugdíj legkisebb összegének kétszeresét.
- d) A család nem rendelkezik olyan ingó-, vagy ingatlan vagyonnal, amelynek együttes forgalmi értéke a mindenkori öregségi nyugdíj huszonötszörösét meghaladja, és elidegenítése veszélyeztetné a vagyonnal rendelkező lakhatási és megélhetési feltételeit.

A szociális bizottság a kiutalt bérlakás bérleti díját a bérlő jövedelmi helyzetére való tekintettel, méltányossági alapon legfeljebb 50 %-kal csökkentheti.

c) *egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok*

Az Önkormányzat egyéb lakáscélra használt, nem lakáscélú ingatlanokkal nem rendelkezik.

d) **Lakhatást segítő támogatások, lakásfenntartási-, lakhatási-, lakbértámogatás**

Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási/Lakhatási támogatásban részesített személyek száma	Adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma
2012	411	0
2013	413	0
2014	469	0
2015	232	0
2016	27	0
2017	29	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Településünkön a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében Kunszentmárton Város Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális gondoskodás helyi szabályairól szóló 1/2017.(I.27.) számú önkormányzati rendelete szabályozza a pénzbeli és természetbeni juttatások, valamint a szociális ellátások igénybevételének helyi szabályait,- kiemelten az időskorú lakosságra, a gyermeket nevelő családokra, ezen belül is a nagycsaládokra.

A támogatások megállapítását az Egészségügyi és Szociális Bizottság átruházott hatáskörben gyakorolja.

Lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres pénzbeli és természetbeni települési támogatások:

- lakhatási támogatás
- lakbértámogatás

Lakhatási támogatás

A települési önkormányzat a bejelentett lakcímmel rendelkező és életvitelszerűen ott élő személynek az általa lakott lakás közüzemi költségeinek enyhítése céljából lakhatási támogatást nyújthat. A támogatás havi összege 2.500,- Ft. A támogatás a villamos energia költségeihez történő hozzájárulás esetén 1 év időtartamra, természetben, előre fizetés mérőóra feltöltésével, a támogatás szolgáltató részére való folyósítással történik. A támogatás víz és csatornadíj költségeihez történő hozzájárulás esetén egy év időtartamra, természetben, a szolgáltató részére való folyósítással történik.

Lakhatási támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 170%-át, egyedül élő esetében a 240%-át. A lakhatási támogatásra egy háztartás a kérelmező nevére szóló egy közüzemi mérőóra vonatkozásában jogosult. A villamos energia valamint a víz és a csatornadíj költségeihez történő hozzájárulás esetén a támogatás a kérelem benyújtását követő hó 1. napjától kerül megállapításra.

Lakbértámogatás

Az önkormányzat egy év időtartamra lakbértámogatást állapíthat meg a városban lakásbérleti szerződéssel rendelkező szociálisan rászorult személyeknek. A lakbértámogatás mértéke havi 5000,- Ft, de legfeljebb a bérleti díj összege. Lakbértámogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 170%-át, egyedül élő esetében 240%-át.

A kérelmező a lakbér támogatási kérelem benyújtásával egyidejűleg köteles csatolni az érvényes és hatályos lakásbérleti szerződést.

A lakbér támogatás a kérelem benyújtását követő hó 1. napjától kerül megállapításra egy év időtartamra.

Az önkormányzati bérlakásra igényelt lakbértámogatás minden hónap 5. napjáig közvetlenül a bérlő lakbérszámláján jóváírásra kerül. Az egyéb lakbértámogatás esetén nyújtott hozzájárulás készpénz formájában a támogatást igénylő részére kerül folyósításra.

e) Eladósodottság

Komoly problémát jelent napjainkban az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű alacsony jövedelmű idős vagy gyermekes családok esetében. Jelentősen megnövekedett az eladósodott családok száma a 2008-ban bekövetkezett gazdasági válság miatt, s ez a célcsoport vált leginkább veszélyeztetetté a lakásuk elvesztése, a hajléktalanná válás, vagy fizetés hiányába a közműszolgáltatások kikapcsolása miatt. A lakosság eladósodását mutatja a hivatalhoz érkezett Végrehajtó Iroda által küldött hirdetések száma, valamint a települési támogatások iránt megnövekedett igények száma is.

A Szociális Ellátási Központ illetve a Kunszentmártoni Közös Önkormányzati Hivatal munkatársai próbálnak segítséget nyújtani a nehéz helyzetben lévő családok problémáinak kezelésében. (védett fogyasztó/ méltányossági kérelem, részletfizetés kérelmezése, stb.)

f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Városunk mezőgazdasági jellegéből adódóan vonzáskörzetében több tanya ingatlan található, amelyek jellemzően magántulajdonban állnak. Az ott élők többsége időskorú. A legnépesebb külterületi lakott hely a volt Állami Gazdaság, és Istvánháza közvetlen a

várost átölelve, belterületéhez kapcsolódva található. Az ott élők számára a mindennapi életet a kerékpárút, a járda hiánya, állapota nehezíti. Néhány helyen a belvízelvezetőrendszer hiánya is gondot jelent, melynek megléte a lakók életminőségének, mindennapi életük megkönnyítését is szolgálná. Az időszakonként jelentkező, visszatérő belvízvédelmi probléma, súlyos vagyoni károkat okoz az ott élőknek és magának a településnek is.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Településünkön telep, szegregátum nem található.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügy területén a Kormány kiemelt célja az állampolgárok egészségi állapotának javítása, az egészségben eltöltött életévek növelése, a területi egészség-egyenlőtlenségek csökkentése, valamint az egészségügy működési hatékonyságának és a **megfelelő hozzáférés lehetőségének javítása**. Az Eurostat adatai alapján 2004. és 2012. között nőtt a születéskor várható élettartam. A lakosság egészségi állapotának javítása érdekében több, nemzetközi szinten is elismert kormányzati intézkedés született. A fontosabbak között említhetjük a **népegészségügyi termékadó bevezetését, a nemdohányzók védelméről szóló törvény szigorítását, az élelmiszerekben lévő transz-sírsavak megengedhető legnagyobb mennyiségét, valamint a közétkeztetésre vonatkozó szigorúbb táplálkozás egészségügyi előírásokat érintő szabályozást**.

A Kormány elkötelezett az egészségügyi ellátórendszer népegészségügyi fókuszú átalakításában. Az egészségügyi alapellátási rendszer új alapokra helyezése jelenleg folyamatban van. Cél egyrészt **vonzóvá tenni az orvosok számára a háziiorvosi pályát**, másrészt **megerősíteni ezen ellátási formát oly módon, hogy az alapellátási kompetencia keretein belül a háziiorvosok minél szélesebb körben legyenek képesek ellátást nyújtani a betegek számára, tehermentesítve ez által a járó- és fekvőbeteg ellátást**.

A háziiorvosi alapellátás területi egyenlőtlenségeinek csökkentése céljából a **leghátrányosabb helyzetű kistérségek településeire** kiterjedő ellátási kötelezettséggel működő háziiorvosi szolgálatokat már jelenleg is 50 %-kal magasabb fix összegű díjazás illeti meg, illetve az ún. **Praxis programok**, a praxisváltás program, valamint a háziiorvosok számára nyújtott letelepedési támogatás eredményeként számottevően javult az addig betöltetlen praxisokban az ellátás. A háziiorvosi alapellátást és a „kapuőr” funkciót számos intézkedés segíti, **így a teljesítmény alapú finanszírozás bevezetése**, a prevenció erősítését célzó egészségfejlesztő irodák (EFI) létrehozása. 2013 ősze óta **61 egészségfejlesztési iroda jött létre** (ebből 20 a leghátrányosabb helyzetű kistérségekben, és 41 olyan régiókban, ahol az egy főre jutó GDP kevesebb az EU-25 átlagának 75%-ánál).

A hatékonyság növelése folyamatosan jelen lévő, kiemelt prioritása az egészségpolitikának, ami az ellátórendszer strukturális átalakításában és a gyógyszerügy területén **(generikus árverseny támogatása, hatóanyag felírás meghatározott körben)**

egyenlő érvényesül. A járó beteg szakellátás folyó finanszírozási arányához képest több fejlesztési forráshoz jutott, valamint hangsúlyosabban jelennek meg az intézményrendszer egészét érintő hatékonyságjavító fejlesztések, melyeknek hatása a beruházások **(egészségpólusok és onkológiai centrumok fejlesztése, intézményi funkcióváltások, párhuzamos kapacitások megszüntetése, korszerű diagnosztika fejlesztése)** befejezését követően lesz érzékelhető. Az egészségügyi szakellátás finanszírozási rendszerének átalakítása jelenleg folyik. Ennek célja egy fenntartható, költségvetési egyensúlyi állapotot tükröző, jól működő intézményrendszer. Az egészségügyi ellátásokhoz való egyenlő hozzáférést gátló **„hálapénz” gyakorlatának felszámolásában** is fontos mérföldkönek számítanak ezek az intézkedések.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvtv.) rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a Társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

Az egyenlő bánásmóddhoz való jog magában foglalja –különösen- az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban, szűrővizsgálatokban való részvétel jogát.

A Kunszentmártoni Városi Egészségügyi Központ kistérségi betegellátást folytat. Feladat ellátási körébe tartozik a járóbeteg-szakellátás, mozgó szakorvosi szolgálat, gondozói ellátás valamint az alapellátásból a védőnői szolgálat és az iskolaorvosi ellátás. 2013. május 6-tól az ÉÁOP-4.1.2/B-09-2010-01001 számú pályázat során felújított és átépített Kossuth u. 5. szám alatti telephelyén látja el a járó-beteg szakellátást, míg a védőnői szolgálat és az iskola egészségügyi ellátás a Kossuth u. 6. szám alatt történik.

Városunk kórházzal nem rendelkezik a legközelebbi kórház mintegy 25 kilométer távolságra, Szentesen található.

Körzetek szerint 5 felnőtt házi orvos, 2 gyermek házi orvos és 2 fogorvos látja el a lakosságot. Betöltetlen praxis nincs.

Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2012	7	5	2
2013	6	4	2
2014	7	5	2
2015	7	5	2
2016	7	5	2
2017	7	5	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A házi orvosok, házi gyermekorvosok és fogorvosok, valamint a védőnői szolgálat, az iskola egészségügyi ellátás résztvevőinek a vonatkozó egészségügyi ágazati jogszabályokban meghatározott feladatai között hangsúlyos a prevenció, amely egyik eszköze a szűrőprogramok szervezése és lefolytatása. Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

A védőnő személyes és közösségi ellátást nyújt az egészségi állapot megőrzése, a betegségek megelőzése, korai felismerése valamint az egészségfejlesztés céljából a várandós anyák, a 19. életévet be nem töltött személyek, valamint a családtervezés időszakában lévő személyek számára.

Városunk közigazgatási területén 4 védőnő látja el feladatát, melyek a következők:

- gyermekorvossal közösen végzett tanácsadás heti 2x2 órában
- óvodai tisztasági szűrővizsgálatok
- általános iskolai szűrővizsgálatok (testi fejlettség mérése, vérnyomásmérés, golyvaszűrés, mozgásszervi vizsgálatok, érzékszervi vizsgálatok)
- csecsemőknél, kisgyermekknél, és iskolásoknál a folyamatos és kampányoltások megszerzése, melyek 100 %-ban teljesítettek
- folyamatos kapcsolattartás és együttműködés az egészségügyi alapellátás és ezen belül a házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátás, továbbá a szakellátás, közoktatás, a

szociális és családsegítést végző intézmények, valamint a rendőrség illetékes szakembereivel

- általános iskola igénye alapján egészségnevelő előadások tartása

A védőnői szolgálat minden alkalmat megragad – a tisztasági és a szűrővizsgálatok során is- arra, hogy a helyes életmódra, személyi higiénére, táplálkozásra, valamint a mozgás fontosságára, a káros szenvedélyek mellőzésére felhívja a figyelmet.

A kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról szóló 51/1997.(XII.18.) NM. rendelet alapján – önkormányzatunkkal együttműködve- évente Kunszentmártonban egy alkalommal egy hónap időtartamra tüdőszűrő vizsgálatot végez a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Hetényi Géza Kórház - Rendelőintézet Tüdőgondozó Intézete.

Az EFOP-1.5.3-16-2017-00074 kódszámú „Humán szolgáltatások fejlesztése a Kunszentmártoni Járásban” elnevezésű pályázat keretében "Mozdulj az egészségedért" elnevezésű rendezvény került megtartásra a Karcagi SZC Kunszentmártoni Gimnáziuma, Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája tornatermében Kunszentmárton, Rákóczi Ferenc utca 2. szám alatti. A rendezvény keretében egészségügyi szűrések Kiss Andrea – egészségügyi dolgozó és Gácsiné Bozsik Magdolna- segítségével történtek meg.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A nem intézményi körülmények között ellátásban részesülő, fogyatékossgal élő, szenvedélybeteg, vagy pszichiátriai beteg személyek rehabilitációs ellátására városunkon belül nincs lehetőség, de az ellátáshoz való hozzáférést a családsegítők segítik.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Településünkön a közétkeztetést a Szarvas Kontakt Kft. szolgáltatási szerződés keretében biztosítja, mely megfelel az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 50. § (3) bekezdése azon követelményének, mely szerint a közétkeztetésben – különös tekintettel az egészségügyi, szociális és gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésre – az élettani szükségletnek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani. Biztosított az életkor specifikus étrend.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A sportprogramokhoz való hozzáférés területén elmondható, az Önkormányzat sportkoncepciójában megfogalmazta, hogy az egészségmegőrzés és a mozgásgazdag életmód iránti igény felkeltése érdekében szerepet vállal a szabadidősport feltételeinek fejlesztésében.

Már az óvodában kiemelt terület a mozgásfejlesztés, az általános és középiskola diáksport egyesületeiben is sokat mozognak, sportolnak fiataljaink, akik közül sokan később versenysportokban érnek el megyei, országos sikereket. Széles a választék, sok sportág kedvelője megtalálja a neki tetsző egyesületet, ahová járhat.

Az önkormányzat az államháztartáson kívülre nyújtott támogatásai figyelembevételével elmondható, hogy az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a tömegsport tevékenységre, a nagyobb tömegeket megmozgató rendezvények támogatására. Költségvetése függvényében fejleszti a város szabadtéri sportlétesítményeit, játszótereit.

Országos hírű sportrendezvényeink is csábítják az érdeklődőket:

Körös Gym Testépítő Egyesület által szervezett Kunszentmártoni Erőfesztivál,

Hobbi Autósport Klub szervezte roncsderbi országos futam,

Hármas-Körös-Gáti futás.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatásokat a Kunszentmártoni Szociális Ellátási Központ biztosítja. Ellátotti köre minden korosztályra kiterjed, magzati kortól az idős korig közvetít szolgáltatásokat, segít az egyének, családok problémáinak rendezésében. Az intézmény komplex segítséget nyújt az intézmény szolgáltatásait igénybevevők önálló életvitelének és készségének megőrzéséhez, erősítéséhez, önkéntesek és segítő közösségek bevonásához, valamint ellátja az ügyfelek jogainak fokozott védelmét. E tevékenységeket a következő szociális alapszolgáltatásokon keresztül biztosítja: szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali ellátás, idősek klubja, családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás. A Családsegítő Szolgálat a családgondozás keretében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszert működtet. A kapott jelzés alapján a családsegítő szolgálat munkatársa felveszi a kapcsolatot a szociális és/vagy mentálhigiénés problémákkal küzdő családdal, személlyel és tájékoztatja a problémára vonatkozó a családsegítés körében nyújtható szolgáltatásokról.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A szociális és egészségügyi ellátórendszeren belül pozitív diszkrimináció nem érvényesül településünkön.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

Kunszentmárton közösségi életében mindig jelentős szerepe volt a kultúrának, különösen a zene-, a képző- és iparművészet területén alkottak és tevékenykedtek és mai napig is tevékenykednek tehetséges művészek városunkban.

A színes programokban gazdag kulturális élet a Kunszentmártoni Általános Művelődési Központ (továbbiakban: KÁMK) által összefogott, jól felkészült és komoly tapasztalatokkal rendelkező szakemberek munkáját dicséri.

A KÁMK Szabó Gyula Kulturális Intézmény és Kiállítóterem programokkal, rendezvényekkel és kiállításokkal hétről-hétre új élményben részesíti látogatóit. A KÁMK Helytörténeti Múzeum állandó és időszaki kiállításai, az új épületben kialakított látványtár és az előadóteremben szervezett előadások szintén folyamatosan várják az érdeklődőket. A múzeum összetartja a helytörténeti kutatás alapítóit – ezen a területen kiemelkedő Józsa László munkássága - és népművészeit, valamint élvezetes múzeumpedagógiai foglalkozásokra invitálja a diákokat. Továbbá hatékonyan közreműködik a „Kincses Kulturóvoda” eseményein, a KÁMK József Attila Könyvtárral karöltve, mely szintén bevonja különböző tevékenységekkel a fiatalabb korosztályt is szellemi műhelyeibe és az olvasni vágyókon kívül helyszínt biztosít továbbképzésekhez, előadásokhoz, versenyekhez. Szinte elválaszthatatlan ezektől az intézményektől a Hagyományörző és Nyugdíjas Egyesület tevékenysége, a Dalkör, a Hímzőkör, a Gyűjtőkör és az önállóan működő „Csengedi” Hímzőkör hagyományörzése.

A város életében fontos szerepet játszanak a művészeti iskolák. A Rajziskola ma már a Kunszentmártoni Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola része, mely hagyományosan minden februárban megrendezi télbúcsúztató felvonulását, valamint képzőművészeti alkotásaival folyamatosan díszíti a Bartók Béla Terem falait. A rendezvényeken kézműves foglalkozásokkal, például mézeskalács díszítéssel, nemezeléssel, bőrözéssel vagy csuhéfonással szórakoztatják a gyerekeket. Szintén a Bartók Béla Teremhez kapcsolódik a Kunszentmártoni Alapfokú Művészeti Iskola, a Kunszentmártoni Fúvószenekar és a Vivace kórus közösségi tevékenysége. Általuk kerülnek megrendezésre koncertek, növendékhangversenyek évente többször is megrendezésre, minden városi eseményen megjelennek.

A Szent Márton Társulat színi előadásaival és musicaljeivel rendszeresen elkápráztatja a város és a Tiszazug közönségét. Rendkívül sok tehetségnek adnak teret, akik a színművészet vagy az éneklés területén kiemelkedőek és szívesen csillogtatják meg tudásukat. A táncklubok is aktívan működnek a településen. Szívesen vállal fellépést a Dalma Dance Klub, a Szilver Tánccsoport Egyesület, és a hagyományörző Ternipe Tánccsoport.

Aki a hagyományok, a hit, a bajtársiasság képviselőit szeretné megismerni Kunszentmártonban, a Napsólyom Baranta Egyesületre számíthat. Az ünnepségeket

díszruhába öltözve az ostormenettel, csapatépítő bemutatókkal, harci játékokkal színesítik.

Az egyházak aktívan kapcsolódnak be a városi élet forgatagába. A Keresztény Értelmiségiek Szövetsége (KÉSZ) kunszentmártoni csoportja havi rendszerességgel irodalmi, történelmi, földrajzi illetve egyházi témájú előadásokat szervez a plébánián és a Szent Márton Látogatóközpontban, valamint az Elszármazottak Találkozójának fő szervezői. Eseményeiket a Szent Márton Énekkar egyházi énekei teszik hangulatosabbá, emelkedettebbé. Ebben az évben a Református Egyházközség rendezvénysorozattal készül a reformáció 500. évfordulójára. A Hetednap Adventista Egyház rendszeresen kedveskedik családi hangulatú hangversenyekkel a zenét kedvelő közönségnek.

A népzeneészek a város határain kívül öregbítik Kunszentmárton hírét. Szűcs Miklós népzeneész és Makra András néptánc tanár gyermekek és felnőttek szórakoztatására szívesen rendeznek műsort, ők a Táncház oszlopos tagjai. Balla Tibor Vass Lajos díjas és Arany páva díjas népzeneész tekerőlant játékával tartja életben korunk és a jövő generációja számára a népzenei dallamokat. Az Alkotók Szabad Társasága festőket és képzőművészeket fog össze, akik évente szerveznek alkotótábort. Egy-egy hétig elmélyülten dolgoznak egymást inspirálva, majd műveikből szívesen szerveznek kiállításokat. A képzőművészek közül Tóthné Gácsi Anna, a helyi Rajziskola alapítója gyakran lepi meg a rendezvények résztvevőit mézeskalács műalkotásaival, melyet elfogyasztásra ajánl fel a közönségnek. Mucsi Ferenc fazekas mester Bozsik Kálmán világhírű keramikus örökségét viszi tovább. A 2016-os Milánói Világkiállításon méltón képviselte városunkat, hazánkat.

Kunszentmárton a látnivalók mellett gazdag programokkal is várja lakóit és vendégeit. Minden év áprilisában elkezdődnek a sokakat megmozgató sportrendezvények, ezek közül több éve a **Hármas-Körös-Gáti futás**, a **Roncsderbi**, a **Szent Márton Fogathajtó Kupa** és a tavasz-nyári időszakban további lovas versenyek kerülnek megrendezésre. Hagyományosan májusi esemény a **majális** és a **városi gyermeknap**. Júniusban pár év kihagyás után újra megrendezésre kerül a hagyományos Tiszazugi Zenei Fesztivál. Június utolsó hétvégéje igazi csemege a kultúra rajongóinak, ekkor kerül sor a **Múzeumok Éjszakájára**, mely 2016-ban Nívódíj elismerésben részesült. Júliusban hagyományos rendezvényeink a **Körös-parti Sportverseny** és a **Szent Márton Társulat** évadzáró előadása. Augusztusban **Szent István ünnepé**hez kapcsolódva várjuk programjainkkal a városba látogatókat. Szeptember közepén a **Városnapon** a főként szórakoztató események mellett rendezzük a **Körös Halétel Főző Versenyt** és az **Erőfesztivált**, melyek egyre népszerűbbek. Novemberben a város névadójára emlékezünk a **Szent Márton Napok** rendezvénysorozattal. Az évet a téli ünnepkör zárja a december 6-i **Mikulás-nappal**, a karácsonyt megelőzően a **Fény ünneppel**, mely keretében koncert és szertűz fogadja az érdeklődőket. Az év utolsó eseménye az elmaradhatatlan **Szilveszteri** mulatság. Mindezek mellett a város nevelési-oktatási intézményei, a civil szervezetek, közösségek számos programot nyújtanak az egész év folyamán.

Testvérvárosaink

A testvérvárosi kapcsolat a kulturális, gazdasági élet különböző területein teremt lehetőséget az együttműködésre: művészet, oktatás, üzleti, vállalkozói partnerkapcsolatok révén, melyet az Európai Unió pályázati úton támogat.

Kunszentmárton határon átnyúló testvérvárosi kapcsolatok:

- Csíkszentmárton, Erdély (Románia)
- Teterow, Németország
- Sztryszawa, Lengyelország
- Verbóc-Feketepatak, Ukrajna

Országhatáron belüli testvérvárosi kapcsolatban Jászapáti városával állunk.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezeléseik)

Városunkban etnikai konfliktusok nem jelentkeztek, a személyes problémák oka elsősorban a munkához jutás lehetőségéből adódik.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A társadalom nem mondhat le az öngondoskodásról, ugyanakkor szereplői nem csak önmagukért, hanem embertársaikért is felelősek. A civil szervezetek sokszínű tevékenységükkel hozzájárulnak a város fejlődéséhez. Számos civil szervezet önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhíti a hátrányos helyzetű családok mindennapjait.

A Szociális Ellátási Központ, a Magyar Vöröskereszt kunszentmártoni szervezete, a Karitasz élen jár az adománygyűjtés, adományozás területén.

Településünkön a Munkás Szent József Szociális Szövetkezet a TANDEM program keretében már 5 éve foglalkozik képzetlen, szegény és roma származású családok aktív szociálpolitikai eszközökkel történő felzárkóztatásával.

3.8. A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatait a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. Törvény 115-116. §. bekezdései rögzítik.

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata többek közt a képviselt közösség érdekképviseletével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különös tekintettel a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladatira.

A nemzetiségi önkormányzat önként vállalt feladatot láthat el különösen a nemzetiségi, oktatási és kulturális öngazgatással összefüggő ügyekben, a társadalmi felzárkózás, a

szociális, ifjúsági, kulturális igazgatás és a közfoglalkoztatás területén, valamint a településüzemeltetési és településrendezési feladatok körében.

A nemzetiségi önkormányzat együttműködését az állami és a helyi önkormányzati szervekkel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. tv. 79-86. §-ai rögzítik.

A helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére- annak székhelyén- biztosítja az önkormányzati működés személy és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

Kunszentmártonban 1995 óta folyamatosan működik a Roma Nemzetiségi Önkormányzat. Az önkormányzat jó kapcsolatot alakított ki hivatalunkkal, az oktatási intézményekkel, illetve a szociális ágazatban dolgozó munkatársakkal. Ennek köszönhető, hogy állandó meghívottjai a városban megrendezésre kerülő programoknak. Az önkormányzat évente beszámol és tájékoztatást ad éves munkájáról, melyet az elfogadott munkaterv szerint, illetve az aktuális eseményekhez igazodva végeznek.

Szakmai munkájuk során fontos küldetésüknek tekintik a kulturális hagyományok ápolását, identitásuk erősítését. A Ternipe roma hagyományőrző táncsoport számos városi rendezvényen fellépett. Az érdeklődő gyermekek részére heti egy alkalommal táncoktatást tartottak. A táncsoport a Szolnoki Rendőrkapitányság által szervezett „Ki mit tud” versenyen is szép eredményt ért el. A 2018-as évben negyedik alkalommal került megrendezésre a Hagyományőrző Roma Nap, melyen részt vettek Kunszentmárton város roma és nem roma lakói is. 2015 óta Európai Unió pályázatból került megvalósításra a lovári nyelvi tábor, ahol a gyermekek 5 napon keresztül napi 3 órában sajátíthatták el a nyelvet.

Az EFOP-1.5.3-16-2017-00074 kódszámú „Humán szolgáltatások fejlesztése a Kunszentmártoni Járásban” elnevezésű pályázat keretében "Együtt- Egymásért" elnevezésű rendezvény keretében Gulyás Györgyi Civil Szervezetek Szövetségének titkára, Mihály József Sándor – Kunszentmártoni Roma Önkormányzat elnöke-, Mihály Melinda , Trucz Erika, a Ternipe Táncsoport egyik tagja a roma kultúrában kalauzolták a rendezvényen résztvevőket.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Adósságcsapda-pénzgazdálkodási hiányok Sok esetben nem biztosított a megélhetés, a ruházkodás, az alapvető élelmiszer a mélyszegénységben élők számára	Életviteli tanácsadás saját környezetben Kertművelés elősegítése és támogatása, vetőmagcsomag biztosításával, felvilágosító tevékenységgel Együttműködés az országos, helyi karitatív szervezetekkel

Magas a támogatásokban részesülő, munkaképes korúak száma	Civil szervezetek képzési programjairól szóló tájékoztatás bővítése, elérhetővé tétele Foglalkoztatásba történő bevonás elősegítése, információnyújtással a vállalkozások, célcsoport részére
Alacsony iskolai végzettségűek magas aránya, az alacsony iskolai végzettségűek számára kevés esély a munkavállalásra	Helyben olyan munkahelyek létrehozása, támogatása, betelepítése, ahol az alacsony képzettségűek is hasznos munkát végeznek
Gyakori közöttük a feketén, esetleg napi bejelentéssel történő alkalmazás	

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek)

Az Alaptörvény kimondja, hogy minden gyereknek „joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz” (XVI..cikk 1. bek.).

A szegénység, mélyszegénység gyerekkori megtapasztalása az egész életre kihathat. A szegénység nemcsak a gyermek testi növekedésére kiható tényező, hanem értelmi, érzelmi és szociális készségeinek fejlődését is befolyásolja. Az egészséges gyermekkor biztosításához a szegénységnek ezt a szintjét mihamarabb fel kell számolni.

Nagyobb eséllyel lesz nélkülöző az a gyermeces család, ahol a szülő alacsony iskolai végzettségűek és/vagy nincs rendszeres munkájuk. Gyakoribb a szegénység az egyszülős családokban, valamint ott, ahol három vagy több gyermeket nevelnek. Kiemelkedően gyakori a roma családokban, ahol az említett kockázati tényezők halmozottan jelentkeznek.

A szegénységben vagy a szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékkal élő gyermekek. A fogyatékkal élő gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében figyelhető meg.

A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedést igényel. Az iskolázottság és foglalkoztathatóság növelése, valamint az intézményi ellátottság területi egyenlőtlenségeinek mérséklése a gyermekszegénység mértékét csökkentené. Az oktatás jelentősége a szegénység kezelésében talán a leghangsúlyosabb, nemcsak az iskolázottság szintjét szükséges emelni, hanem az oktatás színvonalát is.

Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló

és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában.

Településünk esetében elmondható, hogy a helyi ellátórendszer megfelelően kiépült, különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családokat a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít. A helyi ellátó rendszer a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. Településünkön a gyermekvédelmi alapellátások, szakellátások kiépültek, a preventív gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére irányuló tevékenység.

A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXI. törvényben (továbbiakban: Gyvt) meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. A településen ezen ellátások fajtái:

- Pénzbeli és természetbeni ellátások:
 - rendkívüli települési támogatás,
 - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
 - hátrányos ill. halmozottan hátrányos helyzet megállapítása,
 - gyermekétkezés, szünidei gyermekétkeztetés.

- A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások (integrált szervezeti formában működő Kunszentmártoni Szociális Ellátási Központon keresztül):
 - családsegítés,
 - a gyermekjóléti szolgáltatás,
 - a gyermekétkeztetés,
 - bölcsőde.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Kunszentmártoni Járási Hivatal Hatósági Gyámügyi és Igazságügyi Osztálya járásközpontként látja el a gyámhatósági feladatokat (védelembe vétel, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel, stb).

Az alábbiakban statisztikai adatokkal mutatjuk be a településünkre jellemző, lakosság kor szerinti összetételét, melyből az alábbi következtetéseket vonhatjuk le.

Településünkön a lakosságon belül a gyermekek aránya évről évre csökken. Míg 2012-ben a 0-14 éves korú gyermekek száma még 1037 fő volt, 2017-ben 941 főre csökkent.

A gyermekek arányának csökkenését mutatja az ún. öregedési index is, mely 2012-ben 163,36 % volt, 2017-ben már 187,14 %.

A születések száma is csökken, ugyanakkor a halálozások száma nő, ezért településünk esetében sajnos természetes fogyásról beszélhetünk, mely állandósulni látszik.

Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
Állandó népesség száma	4 023	4 255	8 278	48,60%	51,40%
0-2 évesek			177		
0-14 éves	478	449	927	5,77%	5,42%
15-17 éves	116	104	220	1,40%	1,26%
18-59 éves	2 416	2 259	4 675	29,19%	27,29%
60-64 éves	363	368	731	4,39%	4,45%
65 év feletti	650	1 075	1 725	7,85%	12,99%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2012	1694	1037	163,36%
2013	1697	1012	167,69%
2014	1705	984	173,27%
2015	1729	944	183,16%
2016	1725	927	186,08%
2017	1 761	941	187,14%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Természetes szaporodás

Év	Élveszületések száma	Halálozások száma	Természetes szaporodás (fő)
2012	66	128	-62
2013	55	150	-95
2014	61	133	-72
2015	52	133	-81
2016	61	113	-52
2017	73	122	-49

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékosággal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A veszélyeztetettség olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

Elsősorban a család feladata, hogy gyermeke részére biztonságot, védelmet nyújtson, szükségleteiről gondoskodjon, hogy egy harmonikusan fejlett, a közösségbe beilleszkedni tudó kreatív személyiség nevelkedjen.

Ha a szülő a gyermek szükségleteiről nem tud gondoskodni vagy elhanyagolja, vagy ha a gyermeket a családja vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, a gyermekvédelmi szakembereknek be kell avatkoznia. A beavatkozás azokban a családokban is kiemelt fontosságú, ahol a család nevelési eszközei nem elégségesek.

Településünkön elsősorban az önkéntesen igénybe vehető gyermekjóléti alapellátásokat igényelheti a szülő, vagy törvényes képviselő a Kunszentmártoni Szociális Ellátási Központ Gyermekjóléti Szolgálatnál (5440 Kunszentmárton, Rákóczi Ferenc utca 5.)

Ha ezen segítséggel sem képes a szülő gyermeke családban történő megfelelő nevelését, gondozását biztosítani, akkor a jelzőrendszer jelzése alapján hivatalból kerül sor a védelembevételre.

Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én
2012	46	n.a
2013	n.a.	n.a.
2014	40	85
2015	22	97
2016	17	89
2017	63	61
2018	84	60

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Településünkön a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma ingadozó tendenciát mutat. A gyermekjóléti ellátó rendszer megfelelően működik, a veszélyhelyzet kialakulását többnyire meg tudja előzni.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 67/A.§ (1)-(2) bekezdése az alábbiak szerint szabályoz:

(1) Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében **az alábbi körülmények közül egy fennáll:**

- a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33.§-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált városfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek.

(2) Halmozottan hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében **az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll**, a nevelésbe vett gyermek, az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt. „

A hátrányos ill. halmozottan hátrányos helyzet megállapítása kérelem alapján határozattal történik, mely határozatot a gyermek törvényes képviselőjén túl a hivatal a gyermek nevelési-oktatási intézményét is értesíti (a jogerős határozat egy példányának megküldésével).

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult:

- az ingyenes, vagy kedvezményes intézményi gyermekétkezésre, egyéb feltétel teljesülése esetén – a szünidei gyermekétkezésre,

- természetbeni támogatásra
- egyéb kedvezmény igénybevételére.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma
2012	581
2013	563
2014	465,5
2015	416,5
2016	369,5
2017	327

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Településünkön a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma csökkenő tendenciát mutat, melynek oka lehet a korábban jogosultak kiszorulása a rendszerből (főként jövedelemnövekedés, esetleg egyéb okok miatt) és a korcsoportba tartozók (0-24 évesek) számának csökkenése.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Az előzőekben felsorolt ellátásokon felül rendkívüli települési támogatás kerülhet megállapításra a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő személyek részére.

(2) A létfenntartást veszélyeztető, vagy a rendkívüli élethelyzet különösen:

- a) családot ért elemi kár,
- b) tartós betegség vagy rokkantság miatt jelentős jövedelem-kiesés,
- c) nyugdíj vagy a megváltozott munkaképességű személyek részére járó ellátás kifizetése a jogosultság megállapításának elhúzódása miatt késik,
- d) ha a család egyik tagja 3 napot meghaladóan kórházi kezelésben részesül,
- e) a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartása, a gyermek fogadásának előkészítése, a gyermek születésével, nevelésével, gondozásával, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásnak, illetve a gyermek családba való visszakerülésének elősegítése,
- f) a gyermek óvodai nevelésével, bölcsődei elhelyezésével kapcsolatos egyszeri kiadások, vagy a védőnői szolgálat, illetve egészségügyi intézmény által javasolt szolgáltatások, ellátások igénybevétele, a fiatal felnőtt felsőoktatási intézménybe történő beiskolázási költségek viselésének elősegítése,
- g) nagyobb összegű, váratlan kiadás, amely önhibán kívüli és önerőből nem fedezhető,
- h) élelem, vagy tüzelőanyag hiánya.

Rendkívüli települési támogatás nyújtható annak a személynek, aki a köznevelési intézménybe járó gyermekre való tekintettel rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre nem jogosult, és a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 210%-át, a gyermek/ek gondozásának költségeihez való hozzájárulásként a tanköteles gyermekek tanszer, tankönyv ellátásának támogatására.

Rendkívüli települési támogatás nyújtható annak a 24. életévét be nem töltött fiatal felnőttnek, aki felsőoktatási intézményben aktív tanulói jogviszonnyal rendelkezik és a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 210%-át, a tanulmányi költségeihez való hozzájárulásként.

Az önkormányzat a településen működő oktatási intézmények nappali tagozatán tanuló és a településen lakóhellyel rendelkező személyek részére pénzbeli helyi közlekedési támogatást nyújt.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

Kedvezményes bölcsődei, óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma bölcsőde	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	Ingyenes étkezésben résztvevők száma középiskola 9-12. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma bölcsőde	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma óvoda	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma középiskola 9-12. évfolyam
2014	4 fő	10 fő	203 fő	0 fő	2 fő	9 fő	43 fő	7 fő
2015	9 fő	28 fő	192 fő	3 fő	1 fő	5 fő	46 fő	3 fő
2016	19 fő	58 fő	186 fő	6 fő	0 fő	0 fő	51 fő	1 fő
2017	16 fő	63 fő	165 fő	5 fő	0 fő	0 fő	63 fő	1 fő
2018	17 fő	72 fő	141 fő	6 fő	0 fő	0 fő	59 fő	1 fő

Településünkön a gyermekétkeztetést a Szarvas Kontakt Kft. szolgáltatási szerződés keretében biztosítja, mely megfelel az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 50. § (3) bekezdése azon követelményének, mely szerint a közétkeztetésben – különös tekintettel az egészségügyi, szociális és gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésre – az élettani szükségletnek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani. Biztosított az életkor specifikus étrend. Biztosított továbbá az, hogy az intézményekben az arra jogosultak igénybe vegyék az ingyenes, illetve kedvezményes étkeztetést.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Településünkön jelen program elkészítésekor az állandó lakosokból 2 fő magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek van.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Szegregált, telepszerű lakókörnyezet településünkön nincs.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A védőnői szolgálat legfőbb feladata a folyamatos, célzott és szükséglet szerinti gondozás végzése, továbbá a harmonikus szülő-gyermek kapcsolat kialakítása, a gyermek nevelésének és szocializációjának segítése, valamint a gyermek fejlődéséhez igazodóan az egészséges életmódhoz szükséges ismeretek nyújtása. Kunszentmártonban 4 területi védőnői körzet van, ahol főállású védőnők dolgoznak.

A védőnők először a tanácsadáson találkoznak a várandós anyákkal – mely heti két alkalommal biztosított településünkön – és azt követően folyamatosan tartják velük a kapcsolatot. Cél a várandósság időszakának, majd a megszületett csecsemő fejlődésének figyelemmel kísérése. Erre a Háziorvosi Szolgálat (5440 Kunszentmárton, Kossuth út 6.) épületében tartott tanácsadáson nyílik lehetőség, ahol meghatározott időpontban gyermekorvos is jelen van. A védőnők a családgondozások során győződnek meg a kismamák, anyukák és gyermekeik állapotáról.

A védőnők feladatai közé tartozik:

- várandós anyák és a 0-18 éves korú gyermekek és családjuk gondozása
- tájékoztatás, tanácsadás, az egészségmegőrzés, az optimális környezeti feltételekre vonatkozóan (helyes táplálkozás, káros szenvedélyek megelőzése, egészséges életmód)
- a gyermekek megfelelő érzelmi, értelmi fejlődésének elősegítése, biztosítása, veszélyeztetettség megelőzése.

A védőnők – a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaként – egészségügyi veszélyeztetettség esetén a szülész-nőgyógyással, illetve a gyermekorvossal együttműködve gondozzák a családokat, szociális veszélyeztetettség esetén lépéseket tesznek a fennálló körülmények megváltoztatására, mely a Gyermekjóléti Szolgálattal együttműködve valósul meg.

Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2012	4	367
2013	4	339
2014	4	300
2015	4	289
2016	4	279
2017	4	277

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A táblázat alapján elmondható, hogy az egy védőnőre jutó gyermekszám – bár nem jelentős – de csökkenő tendenciát mutat, melynek oka a lakosságcsökkenés, ezen belül a 0-14 éves korú lakosság csökkenése.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A városban két gyermekorvosi körzet működik területi ellátási kötelezettséggel, ugyanakkor biztosítva a szabad orvosválasztás lehetőségét. A praxisok egymást helyettesítik, így biztosított a folyamatos ellátás. Az orvosok a betegellátás mellett végzik az iskola-egészségügyi, valamint az egyéb gyermek-ifjúsági közösségek prevenció feladatait is a Védőnői Szolgálat közreműködésével.

Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Év	Betöltetlen felnőtt házi orvosi praxis/ok száma	Háziorvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma	Házi gyermekorvosok száma
2012	0	64 011	14 142	n.a.	2
2013	0	48 688	14 931	n.a.	2
2014	0	55 175	14 068	n.a.	2
2015	0	57 219	14 613	n.a.	2
2016	0	57 084	13 777	n.a.	2
2017	0	55 799	12 568	n.a.	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi – szociális - oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 8. §-a alapján az intézmény óvodai ellátás keretében neveli a gyermekeket hároméves koruktól a tankötelezettség kezdetéig.

Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik.

A Szakértői és a Rehabilitációs Bizottság szakvéleményével rendelkező, a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése és oktatása integrált formában, gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus igénybevételével történik.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Kunszentmártoni Tagintézménye a Kunszentmárton, Kölcsey utca 7. szám alatt 2013. szeptembere óta lát el korai fejlesztési, oktatási és gondozási feladatokat, a megyei szakértői bizottság által javasolt formában és órakeretben.

A fejlesztésben jelenleg 7 kisgyermek részesül. A fejlesztést 2 főállású pszichopedagógia és oligofrénpedagógia szakos gyógypedagógus, valamint megbízási szerződéssel 1 fő SZIT terapeuta és végzős szomatopedagógia szakos főiskolai hallgató látja el. A szükséges tárgyi és személyi feltételek folyamatosan javulnak. A megyei szakértői bizottsággal és a védőnői szolgálattal folyamatos a kapcsolattartás annak érdekében, hogy minden gyermek hozzájuthasson a megfelelő fejlesztéshez, minek következtében az elmúlt tanévben 3 korai fejlesztett kisgyermek kezdhette meg óvodai nevelését.

d) gyermekjóléti alapellátás

Településünkön a gyermekjóléti szolgáltatás feladatát a Kunszentmártoni Szociális Ellátási Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálat intézmény keretein belül látja el, melynek alaptevékenysége a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb okból segítségre szoruló személyek, családok számára a krízishelyzet megszüntetése, illetve az ahhoz vezető okok megelőzése, valamint az életvezetési képesség megőrzésének elősegítése.

A gyermekjóléti szolgálat feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése, a gyermek veszélyeztettségének megelőzése, valamint a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése. A gyermek családból történő kiemelésének megelőzése, a családjából kiemelt gyermek visszahelyezésének elősegítése. Az intézmény 3 fővel – 1 fő szociális szervező, 2 fő szociálpedagógus – látja el feladatát.

A intézményegysége a Család- és Gyermekjóléti Központ, mely a Kunszentmártoni Járáshoz tartozó településeken elvégzi az általános gyermekjóléti szolgáltatási, Kunszentmártoni Szociális Ellátási Központ hatósági feladatokat. A központ feladatai

rendkívül szerteágazóak. Összességében elmondható, hogy a törvények és szakmai ajánlások szerint működik, szakmaisága magas szintű. az intézmény 7 fővel – 3 fő szociálpedagógus, 1 fő gyógypedagógus, 2 fő szociális munkás, 1 fő szociális asszisztens – látja el a feladatait.

Az intézmény működésével kapcsolatosan elmondható – a Kunszentmártoni Szociális Ellátási központ 2018. évi beszámolója alapján -, hogy sem a személyi sem a tárgyi feltételek nem megfelelőek a szakmai feladat ellátásához. Nincs elegendő munkatárs és nincs elegendő helyiség. Ezt igazolja az egy esetmenedzserre jutó magas esetszám is, mely a törvényben előírtat jelentősen meghaladja.

A gyermekek napközbeni ellátása bölcsődei és óvodai nevelés keretén belül valósul meg az alábbi intézményekben:

- Városi Óvoda,
- Szent Anna Katolikus Óvoda
- Városi Bölcsőde

Év	Önkormányzati bölcsődék száma	Bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Nem önkormányzati bölcsődék száma (munkahelyi, magán stb.)
2012	1	28	n.a.	0
2013	1	31	n.a.	0
2014	1	28	n.a.	0
2015	1	32	n.a.	0
2016	1	26	n.a.	0
2017	1	26	n.a.	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A Kunszentmártoni Szociális Ellátási Központ intézményegységeként működő Városi Bölcsőde nevelés-gondozás feladata a családban nevelkedő kisgyermek napközbeni ellátásának biztosítása 20 hetes kortól 3 éves korig. Visszamenő évekre kimutatható, hogy egyre nagyobb volt az igény a bölcsődei ellátásra és minden évben voltak, akiket helyhiány miatt el kellett utasítani. A bölcsődei férőhelyek száma 2018-ig 26 fő volt, két csoporttal működött.

A felvételnél a gyermekek szociális háttere és a szülő munkába állása, kapott prioritást. Ha a férőhelyek megteltek utána várólista alapján lehet a megüresedő helyekre bekerülni. A szülők elmondása alapján, többségük választását elsősorban a bölcsőde jó hírneve motiválja. A bölcsődében a kisgyermek gondozása olyan bensőséges

interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és gyermek között, melynek elsődleges célja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítése és a szükségletek önellátásra való nevelése. Ennek tudatában döntött úgy az Önkormányzat, hogy szükséges a férőhely bővítése, új csoport kialakítása (12 fő), melyet 2018. évben pályázati forrásból valósított meg.

A kunszentmártoni Városi Óvoda két telephelyen működik, a Deák Ferenc utcai iskolaépületben 3 óvodai csoport (2 + 1 minicsoport), a Széchenyi lakótelepen lévő felújított bölcsőde óvoda épületben 1 csoport.

A tudatos és hatékony gyermekvédelmi munkának köszönhetően a roma nemzetiségű gyermekek beóvodázottsága szinte 100 %-os. Az elmúlt évek céltudatos, az integrációt előtérbe helyező beóvodázásának köszönhetően a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya az önkormányzat óvodáiban egyre kiegyenlítettebb.

A városban működik a Szent Anna Katolikus Óvoda 2 telephelyen. Az intézménybe felvehető maximális gyereklétszám 225 fő.

e) gyermekvédelem

A gyermekvédelem a szociális munka szakterülete, olyan köztevékenység, mely a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására szolgál.

A gyermekek védelmét pénzbeli és természetbeni ellátások; személyes gondoskodást nyújtó alapellátások; személyes gondoskodást nyújtó szakellátások; valamint hatósági intézkedések biztosítják.

A gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látják el – a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében – a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében

- az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői-szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos,
- a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így különösen a családsegítő szolgálat, a családsegítő központ,
- a köznevelési intézmények,
- a rendőrség,
- az ügyészség,
- a bíróság,
- a pártfogó felügyelői szolgálat,
- az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- a társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok,
- a munkaügyi hatóság.

Az előzőekben felsorolt intézmények és személyek kötelesek

- jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál,

- hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén. Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet.

Ezek a személyek, szolgáltatók, intézmények és hatóságok a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.

Az észlelő - és jelzőrendszer jól működik településünkön, együttműködésünket megfelelőnek tartjuk. Esetkonferenciákat az érintett szakemberek a családok bevonásával tartják, évente több alkalommal. A jelzések elsősorban oktatási intézményekből érkeznek, valamint jelzett, illetve értesített a rendőrség, fiatalkorúak pártfogó felügyelője, védőnői szolgálat.

A nevelési oktatási intézménytől leginkább a tankötelezettség elmulasztásával kapcsolatos problémák, és a passzív tanórai részvétel miatt érkeztek jelzések. Súlyos szülői elhanyagolás miatt kettő esetben történt jelzés. Továbbra is emelkedő tendenciát mutatnak a gyermekek magatartási problémái miatti esetek, mely kortársaikhoz, illetve a felnőttekhez való viszonyukban nyilvánul meg.

Összességében elmondható, hogy az észlelő- és jelzőrendszer több tagjával napi kapcsolatban áll a Gyermekjóléti Szolgálat. A szakmai, illetve a személyes kapcsolat elősegíti a rugalmas, a gyermekek érdekeit szem előtt tartó közös munkát.

Településünkön működik a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Gyermekvédő Intézet és Gyermekotthon Kunszentmártoni Területi Irodája, mely ellátja a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatási feladatokat.

Szervezi, képezi, és működteti a nevelőszülői hálózatot, amely 0-24/25 éves korig biztosítja a gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő kiskorúak és utógondozói ellátott fiatal felnőttek teljes körű ellátását.

Segíti a nevelésbe vett gyermekek gyermekotthonban, szociális-, egészségügyi-, és egyéb intézményekben való gondozását, nevelését. Végzi a fiatal felnőttek utógondozását, utógondozói ellátást biztosít, utógondozó otthont működtet.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások biztosítása nem kötelező önkormányzati feladat, azt az állam biztosítja a gyermekek részére.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Településünkön a gyermekek számára számos, magas színvonalú, évenként már hagyománynak számító egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programok kínálóznak, melyek szervezésében a Kunszentmártoni Általános Művelődési Központ

intézményei (Helytörténeti Múzeum, Könyvtár, Művelődési ház, Óvoda), a Szociális Ellátási Központ, Iskolák illetve a Kunszentmártoni Közös Önkormányzati Hivatal bírnak kiemelkedő jelentőséggel. Ilyen rendezvények: Gyermeknap, táncház, Challenge day, színházlátogatás, farsang, sportversenyek...

Az intézményeink által szervezett programok többnyire kreatív foglalkozások. A szünetekben is számos programot szerveznek elsősorban a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére, mely programok a tanévben is folytatódnak. Ilyenek például a különböző ünnepekre – húsvét, karácsony – történő felkészülések. Szabadidős tábor szervezése a szünetekben, mely változatos programokkal – üzemlátogatás, mesterségek bemutatója, kézműves foglalkozások, sportversenyek, stb. - várja a gyerekeket.

Az általános iskolában a gyerekek számos szakkör, illetve sportolási lehetőség közül választhatnak. Ilyen például magyar, történelem, technika, kézműves, rajz, angol, német, matematika természetismeret szakkörök, kosárlabda, karate.

2018-ban több olyan pályázat megvalósítása kezdődött meg városunkban, melyek a közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudatának erősödését, a szükséges kompetenciák kialakulását, megerősödését szolgálják. A pályázatok az alábbiak:

TOP-5.3.1-16-JN1-2017-00004 azonosítószámú, A helyi identitás és kohézió erősítése a Kunszentmártoni Járásban

A projekt egyik fő célcsoportja a gyermekek. A fiatalok, a gyermekek támogatása, számukra vonzó programok, őket közösségé formáló, társadalmi integrációjukat és a települési életbe való intenzívebb bevonásukat elősegítő, igényes szabadidő eltöltési lehetőségeket biztosító közösségi élet kialakítása.

EFOP 1.5.3-16-2017-00074 „Humán szolgáltatások fejlesztése a Kunszentmártoni Járásban”

A projekt megvalósítása elősegíti a társadalmi felzárkózást, a kihasználatlan társadalmi erőforrások bevonásával. Ugyanakkor hozzájárul a gyermekeket sújtó nélkülözés visszaszorításához, a tartós szegénységben élők, köztük a romák felzárkóztatásához, a periférikus élethelyzetek megszüntetéséhez, a halmozottan hátrányos helyzetű emberek alkalmassá tételéhez a munkaerő-piacon való megjelenésre, valamint a települések lakosság megtartó képességének erősítéséhez.

A projekt keretében gyermekeket érintő programok:

BIZTONSÁGOS VAKÁCIÓ - A szülők munkára való képességének javításának céljából, a gyermekek nyári elhelyezésének biztosítása az iskolai szünetekben. A hátrányos helyzetű, alacsony szocializáltságú gyermekek nyári elfoglaltságának biztosítása, a csellengés megelőzése. Az aktívan dolgozó vagy alkalmi munkát vállaló szülők gyermekeinek biztonságos elhelyezése.

IFJÚSÁGI SZABADIDŐS CENTRUM - Csellengő és hátrányos helyzetű fiatalok, kiskamaszok hasznos időtöltéséhez kapcsolódó programok szervezése.

KISTÉRSÉGI HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK TALÁLKOZÓJA - A délelőtti folyamán a nevező családi csapatok és a településük rövid jellegzetességeinek bemutatása.

ESÉLYEGYENLŐSÉGI NAP - A településekre jellemző szokások, hagyományok, népi játékok bemutatása.

ELTÉRŐ SZOCIOKULTURÁLIS CSALÁDOK GYERMEKEINEK SEGÍTÉSE - Mélyszegénységben élő családok gyermekeinek iskolai felzárkóztatása, megakadályozva az iskolai lemorzsolódást, tanodák létrehozása.

KAMASZTANYA IFJÚSÁGI KLUB - Fiatalok szabadidős tevékenységének hasznos eltöltése. A csellengőket és a szabadidejüket hasznosan eltölteni kívánóknak nyújtanak megfelelő programot. Fiatalok szemléletformálása, a másság elfogadásának érzékenyítése, szabálykövető magatartási formák elsajátítása, fejlesztése, feszültségkezelési technikák, szabatos kommunikáció elsajátítása. Mindezen feladata ellátása oly módon, hogy az esélyegyenlőséget biztosítva, a leszakadó félben lévőket felemelve, különösképpen ügyelve a célcsoport érzékenységére. Segítségnyújtás, önismeret, önfejlesztés. Folyamatos ifjúsági tér biztosítás, hetenkénti tematikus programok.

FIATALOK ÚTVESZTŐI - Válasz minden fiatal számára, akik az iskolát maguk mögött hagyva sok megválaszolatlan kérdéssel találják magukat szembe.

BABA-MAMA KLUB - Egy olyan közösségi szintér létrehozása, ahol baba és mama egyaránt jól érezheti magát, egészségfejlesztési szempontból, illetve szülői készségek javítását célzó programok megvalósítása

Településünkön biztosítva van a gyermekek részére a szabadidős kikapcsolódás, sportolási lehetőségek. Három nagy játszótéren játszhatnak a gyerekek, az általános iskola udvarán műfüves focipálya található (Bozsik Program működik településünkön), 2018. évben épült meg a „street workout” pálya. A település sportéletében kiemelkedő szerepet játszik a Dani Margit Sportcsarnok, Molnár Lajos Sporttelep.

Ezen a téren városunk még fejlesztésre szorul, mely a Kunszentmárton Zöld Város fejlesztése elnevezésű, TOP-2-1-2-15-JN1-2016-00003 azonosítójú projekt keretén belül megvalósul, hiszen abban szerepel sport és a játéktér növelése - ezzel a lakosság aktivitásának fokozása - új tematikus parkok, aktív pihenésre szolgáló területek létrehozása, valamint futópálya, kutyafuttató és extrém park (bringa- és gördeszka park, valamint mini kresz park) kialakítása is.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei) ingyenes tankönyv

Rászorolú gyermekek intézményen kívüli szünidei étkeztetés:

A rászorolú gyermekek intézményen kívüli szünidei étkeztetése 2016. január 1-től kezdődött és a szabályait a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 21/C §-a tartalmazza.

Az alábbi táblázatok az elmúlt három évben szünidei étkeztetésben részesített gyermekek számát mutatják, Elmondható, hogy minden jogosult és igénylő részesült ebben a szolgáltatásban. (2017-től a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő hátrányos ill. halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részre, ez okozza a létszám csökkenését).

Rászorolú gyermekek intézményen kívüli szünidei étkeztetés:

A rászorolú gyermekek intézményen kívüli szünidei étkeztetése 2016. január 1-től kezdődött és a szabályait a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 21/C §-a tartalmazza.

Az alábbi táblázatokból látszódik az elmúlt három évben szünidei étkeztetésben részesített gyermekek száma, és elmondható, hogy minden jogosult és igénylő részesült ebben a szolgáltatásban. (2017-től a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő hátrányos ill. halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére jár, ez okozza a létszám csökkenését).

2016.	Tavaszi szünet		Nyári szünet		Őszi szünet		Téli szünet	
	Szünidei napok száma	Étkeztetett gyermekek száma	Szünidei napok száma	Étkeztetett gyermekek száma	Szünidei napok száma	Étkeztetett gyermekek száma	Szünidei napok száma	Étkeztetett gyermekek száma
Bölcsőde	3 nap-	2 fő-	55 nap	3 fő	3 nap-	1 fő-	-	-
Óvoda	-	-	10 nap	1 fő	-	-	5 nap	10 fő
Általános iskola	3 nap	23 fő	55 nap	27 fő	3 nap	32 fő	7 nap	34 fő
Középiskola	3 nap	5 fő	55 nap	4 fő	3 nap	4 fő	7 nap	4 fő

2017.	Tavaszi szünet		Nyári szünet		Őszi szünet		Téli szünet	
	Szünidei napok száma	Étkeztetett gyermekek száma	Szünidei napok száma	Étkeztetett gyermekek száma	Szünidei napok száma	Étkeztetett gyermekek száma	Szünidei napok száma	Étkeztetett gyermekek száma
Bölcsőde	-	-	-	-	-	-	-	-
Óvoda	-	-	-	-	-	-	-	-
Általános iskola	2 nap	19 fő	55 nap	31 fő	4 nap	26 fő	4 nap	12 fő
Középiskola	2 nap	3 fő	55 nap	2 fő	4 nap	3 fő	4 nap	2 fő

2018.	Tavaszi szünet		Nyári szünet		Őszi szünet		Téli szünet	
	Szünidei napok száma	Étkeztetett gyermekek száma	Szünidei napok száma	Étkeztetett gyermekek száma	Szünidei napok száma	Étkeztetett gyermekek száma	Szünidei napok száma	Étkeztetett gyermekek száma
Bölcsőde	-	-	-	-	-	-	-	-
Óvoda	-	-	-	-	-	-	-	-
Általános iskola	2 nap	12 fő	54 nap	22 fő	3 nap	13 fő	3 nap	6 fő
Középiskola	2 nap	1 fő	-	-	3 nap	2 fő	3 nap	1 fő

Ebben a pontban mindenképpen meg kell említenünk, hogy a Kunszentmártoni Szociális Ellátási központ több mint 10 éve szerződésben áll a Magyar Élelmiszer Bankkal, mivel a halmozottan hátrányos helyzetben élők részére a gyermekek ételmezése nagy gondot okozott. Az intézmény bekapcsolódott a minden gyermek lakjon jól akcióba, majd az élelmiszerbank felhívására az áruházi mentő akcióban (nagy áruházak napi el nem adott árukészletének elszállítása és kiosztása) is részt vett. az akció keretében a tavalyi évben 75 családnak tudtak élelmiszert biztosítani.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

A szolgáltatások nyújtásakor településünkön nem sérül az egyenlő bánásmód követelménye.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Pozitív diszkrimináció érvényesül az előzőekben már részletesen kifejtett gyermekek részére nyújtott szolgáltatások terén.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

A Városi Óvodában tanulási képességeket vizsgáló szakértői szakvéleményben előírt szakos gyógypedagógusok, pszichológus-fejlesztő pedagógusok foglalkoznak az előírt óraszámban a rászoruló gyermekekkel, akiket a gyermek számára a kijelölt intézmények biztosítanak.

A Szociális Ellátási Központ pályázaton elnyert forrásból valósítja meg EFOP-3.2.9-16-2016-00047 azonosítószerű, Óvodai és Iskolai Szociális Tevékenység a Kunszentmártoni Járásban elnevezésű projektjét.

A projekt célja:

- a szociális segítség fő célkitűzése a gyermekek, tanulók, szülők, óvodapedagógusok, pedagógusok részére adekvált szakmai segítségnyújtás,
- elsődleges prevenció programok működtetése
- észlelő és jelzőrendszer működtetésének segítése,
- egységes szemléleten alapuló szociális segítségnyújtás megszervezése,
- a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek helyzetét javító szolgáltatások nyújtása lehetőségeik kihasználása érdekében.

Az iskolai és óvodai szociális munka kötelező feladata lett minden járási központnak, mely 2017. októberétől 2018 márciusáig a pályázat keretén valósult meg 4 fő félállású és 3 fő teljes állású munkatárs részvételével a járás 39 tagintézményében. A projekt végével a feladatellátás kötelező feladatként normatív alapú finanszírozással fog történni.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 61. § (3) rendelkezik arról, hogy az óvodapszichológus kötelező létszámát az óvoda gyermeklétszáma alapján kell

meghatározni oly módon, hogy 500 gyermekenként egy, a teljes munkaidő ötven százalékában foglalkoztatott óvodapszichológust kell alkalmazni.”

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs

Hátrányos megkülönböztetésről nincsen információ a településen.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Településünkön egy általános iskola működik.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az általános iskolában különböző tantárgyakból felzárkóztató foglalkozásokat szerveznek hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére. Ezek eredményessége az átlagok javulásában is mutatkozik.

Pozitív diszkriminációként értelmezhető a gyermekek számára nyújtott étkezési támogatás mind a bölcsődében, óvodában, általános iskolában, középiskolában.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Gyermekek között sok a deviáns magatartású iskolában túl koros, alacsony iskolai teljesítményt nyújtó gyermek	Nehezen kezelhető gyermekek részére TANODA indítása, ezáltal legalább a délutáni iskolai munka könnyítése, a kiemelt gyerekek felzárkóztatása, egyéni fejlesztése is kezelhető lenne (nyugdíjas pedagógusok, egyház, civil szervezetek bevonásával) Iskolai pszichológus alkalmazása Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat szolgáltatásainak bővítése pszichológussal, családterapeutával
A szegénységben felnövekvő generáció gondolkodásmódjának problémái	A gyermekek szocializációjának elősegítése a szülők bevonásával Kiscsoportos foglalkozások a szülők és gyermekek bevonásával
Gyermekek felügyelet alatti elhelyezése nem megoldott a nyári szünetben	Szünidő hasznos eltöltésének megszervezése (táboroztatás, színház, koncert látogatás)
A Család és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ dolgozói jelenleg is túlterheltek	Az előzőekben felsorolt fejlesztési lehetőségekben való közreműködés csak létszámbővítéssel valósulhat meg

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

A Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,

A Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,

A Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

A nők és férfiak közti egyenlőség nem csupán a bérekben mérhető. Több mint kétszer annyi nő végez úgynevezett láthatatlan munkát, azaz továbbra is az a szemlélet él, mely szerint a nőknek kell intézni a háztartás körüli teendőket – takarítás, főzés, bevásárlás... stb. Ez pedig a mai társadalmi elvárásokkal együtt, nagyon sok plusz terhet ró a nőkre. Ezenfelül a munkaerőpiacról való kivonulás, majd visszakerülés is nagyobb százalékban érinti a nőket, hiszen a gyedet, gyest igénybevevők számát tekintve toronymagasan a nők vezetnek. Ennek oka persze nem csupán az a szemlélet, mely kizárólag az anya feladatának tekinti a gyermeknevelést. Anyagi megfontolás is komolyan közrejátszik azon családok esetében, akik elgondolkodnának azon, hogy megosztva, vagy egyedül az apa maradjon otthon a gyermekkel.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők
2012	3 059	2 965	n.a.	n.a.	230	353
2013	3 026	2 914	n.a.	n.a.	310	350
2014	2 994	2 863	n.a.	n.a.	284	299
2015	2 940	2 799	n.a.	n.a.	232	263
2016	2 895	2 731	n.a.	n.a.	205	210
2017	2 803	2 664	n.a.	n.a.	159	170

Forrás: Teir és helyi adatgyűjtés

A fenti adatokból szembetűnően látszik, hogy településünkön az elmúlt hat évben magasabb a munkanélküli nők száma, mint a férfiaké, azonban 2013. évtől a különbség mérséklődik.

A térségben a nők foglalkoztatási rátája jelentősen elmarad a férfiakétól mivel szülés után az európai átlagnál lényegesen később térnek vissza a munkaerő-piacra.

A foglalkoztatottak számáról sajnos nincsenek helyi adatok. Országos adatok szerint a foglalkoztatott nők aránya kevesebb, mint a férfiaké. Ennek egyik oka, hogy a gyermekvállalás miatt több nő van az inaktívak között (CSED, GYES, GYED, GYET). A munkanélküliségbe lépő nők egy része nem állásvesztő, hanem korábban inaktív volt. Megállapítható az is, hogy a munkanélkülivé vált nők a férfiaknál kisebb eséllyel jutnak vissza a munkaerőpiacra, következésképpen az átlagosnál hosszabb időt töltenek munka nélkül, mint a férfiak.

A munkanélküli nők arányának magasabb száma jellemzően abból adódik, hogy a városban és a térségben nem elterjedtek az atipikus, részmunkaidős foglalkoztatási formák, a rugalmas munkaidő beosztás.

b) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségeiről nincsen pontos adatunk, azonban elmondható – mind országosan és a Tiszazugban is -, hogy a munkanélküli nők körében igen magas az alacsony iskolai végzettségűek aránya. Az iskolai végzettséget tekintve az általános iskolát végzettek kerülnek legtöbbször regisztrációra. Megállapítható, hogy minél magasabb az iskolai végzettség, annál nagyobb az esély az elhelyezkedésre.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, amely már a munkára való jelentkezéskor megmutatkozhat (Pl. ha a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos kvalitásokkal rendelkeznek, a munkáltató mégsem szeretne nőt alkalmazni), ugyanakkor fellelhető az azonos munkáért járó eltérő bérezésben, vagy az előmeneteli lehetőségek szűkösségében. A nők esélyegyenlőségének sarkalatos kérdése „az egyenlő munkáért egyenlő bér” elvének érvényesülése.

A nők férfiakkal szembeni kereseti hátránya mögött sokféle tényező együttes hatása áll. A keresetek színvonalát meghatározhatja a gazdasági ág, a gazdálkodási forma, a munkavállaló személyes jellemzői (életkora, iskolai végzettsége, foglalkozása). A női keresetek hátránya a versenyszférában nagyobb, mint a közszférában. A két szektor közötti eltérés oka, hogy a közszférában alkalmazott illetmény-előmeneteli rendszerek szűkebb teret adnak a nemek szerinti különbségtételnek, mint a piaci szféra szabad béralkuja. A település és térség egészére vonatkozóan hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó adatokkal nem találkoztunk. Az önkormányzatnál és intézményeinél dolgozók bére, keresete nem, korcsoport, beosztás, szakma vagy végzettség szerint évenként nyomon követhető, hátrányos megkülönböztetés nincs.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A **családi, magánéleti feladatok** és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik, mivel általában túlnyomórészt ők látják el a gyerekeket és az időseket.

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés. A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - bölcsődében, nyári napköziben, valamint óvodában, iskolában. Kunszentmártonban a gyermekek napközbeni ellátása bölcsődében, óvodában és az általános iskolában biztosított. A gyermekek bölcsődei elhelyezése elsősorban az anya munkavállalását segíti, de sok esetben a család szociális helyzete is indokolja a kisgyermek bölcsődei ellátását.

A városban a Szociális Ellátási Központ Városi Bölcsőde intézményegység keretében működik bölcsőde a Széchenyi lakótelepen – a 2018. évben pályázati forrásból történő fejlesztésnek köszönhetően - 38 fő férőhellyel. Az óvodai nevelési feladatokat 2 feladat-ellátási helyen teljesítik az önkormányzati fenntartásban lévő Városi Óvodában. A településen működik még az egyházi fenntartású Szent Anna Katolikus Óvoda szintén két telephellyel. Mindkét óvodáról elmondható, hogy megfelelően képzett pedagógusokkal rendelkeznek, a gyermekek fejlődéshez szükséges tárgyi feltételeik biztosítottak. Gyermekeket egyik óvodában sem éri hátrány fejlődésük terén. Mivel a városban jónak mondható a bölcsődei, óvodai ellátás problémát inkább az okoz, hogy a több műszakban, vagy távolabb dolgozók nehezebben oldják meg az ügyeleti időn túli gyermek felügyeletet.

Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermekek száma
2012	4	261
2013	4	242
2014	4	255
2015	4	232
2016	4	228
2017	4	255

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjt

A védőnők rendszeresen látogatják a veszélyeztetett kismamákat, segítik őket felkészülni a gyermek érkezésére, tanácsokkal látják el a gyermekvállalás felelősségével kapcsolatban. Tanácsot adnak az egészséges életmód kialakítását illetően. Felvilágosítják a várandós anyákat arról, hogy a helytelen életmód milyen veszélyeket rejt, és milyen kihatással lehet a magzat fejlődésére.

A védőnői hálózat nagy figyelmet fordít a szociális okból vagy gondatlanságból veszélyeztetettségben élő gyermekek folyamatos nyomon követésére és a társszervekkel való kapcsolat felvételre.

A Védőnői Szolgálaton kívül a Gyermekjóléti Szolgálat is szervez a családtervezéshez, a gyermekgondozáshoz kapcsolódó programokat.

A családgondozás során kiemelt figyelmet kell szentelni a szülők gondozására. A cél az, hogy képessé tegyük őket a gyermekük/gyermekük megfelelő nevelésére. Rendszeresen kapcsolatot kell tartani a szülővel, ha szükséges pszichológushoz vagy más szakemberhez kell irányítani. Szorgalmazni kell, hogy mind gyakrabban vegye igénybe a családgondozójával történő egyéni beszélgetések lehetőségét. Figyelemmel kell kísérni a szülő-gyermek kapcsolatának alakulását, valamint kapcsolatot kell tartani a Gyermekjóléti Szolgálattal, a gyermekgondozási helyével, és lehetőség szerint a gyermekkel is.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A nők elleni erőszak a nők elleni diszkrimináció legszélsőségesebb formája. A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a nők ellen elkövetett bűncselekmények között egyértelműen a családon belüli erőszak a leggyakoribb halálozási ok. A helyzetet tovább nehezíti, hogy a családban, az otthon falai mögött meghúzódó erőszak a privát szféra sérthetlenségénél fogva gyakran láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára pedig a segítségnyújtást.

Az erőszak visszaszorításában kiemelten fontos a probléma mielőbbi jelzése és a segítségkérés. Az érintetteknek számos lehetőségük van - gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység, - nem szabad megvárni, hogy az erőszak krízishelyzetet idézzen elő.

A rendőrséggel történt konzultáció alapján megállapítható, hogy településünkön nem jellemző a nőket érő, illetve a családon belüli erőszak. Minimálisan jelen van a probléma, de pontos információ nem áll rendelkezésünkre.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A városban a családokat és gyermekeket számos gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatás segíti szociális körülményeik javításában, amely a Gyermekjóléti Szolgálat esetében információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, közvetítésből, elhelyezési és felülvizsgálati tárgyalásokon való részvételből, szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozásából áll.

Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások településünkön nincsenek. A kritikus élethelyzetbe került családok és egyedülálló személyek részére nyújt segítséget, - a településtől 50 km-re – Kecskemét városában működő Családok Átmeneti Otthona. Az intézmény által nyújtott szolgáltatásokról azonban konkrét információval nem rendelkezünk.

A krízishelyzetben lévők helyben a megfelelő tájékoztatás a családsegítő központtól kapják meg.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, valamint kulturális jog tekintetében.

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselő. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

Településünkön a helyi közéletben a nők hangsúlyos szerepet töltenek be (intézményvezetők, önkormányzati képviselők, a hivatalban osztályvezetők, a pedagógusok többsége is).

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Már korábban megállapításra került, hogy a térségben a nők foglalkoztatási rátája jelentősen elmarad a férfiakétól mivel szülés után az európai átlagnál lényegesen később térnek vissza a munkaerő-piacra.

Annak, hogy a nők száma magasabb a munkanélküliek között további jellemző oka, hogy a városban és a térségben nem elterjedtek az atipikus, részmunkaidős foglalkoztatási formák, a rugalmas munkaidő beosztás.

A családi, magánéleti feladatok és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik, mivel általában túlnyomórészt ők látják el a gyerekeket és az időseket.

Településünkön a leggyakrabban előforduló, a nőket helyi szinten foglalkoztató társadalmi problémák: a munkanélküliség, alulképzettség, kismamák bezártság érzése, magányosság.

A Kunszentmártoni Közös Önkormányzati Hivatal a Fiatal Családosok Klubjának Egyesületével konzorciumban 2018. évben kezdte megvalósítani EFOP-1.2.9-17-2017-00004 azonosítószámú, „NŐK MUNKAPIACI REINTEGRÁCIÓJA TISZAZUGBAN” című projektjét, mely egy olyan térségi munkaerő-piaci állapot kialakítására irányul, amely a helyi megoldásokra és együttműködésekre alapozva megkönnyíti az atipikus munkavállalást és a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű nőknek a munkaerő-piacra való könnyebb visszatérését.

A projekt fő célkitűzésének teljesülése az alábbi részcélok elérése által biztosítható:
Fejlődik a munkáltatók és a munkavállalók térségi együttműködése a család és a munka összeegyeztethetőségének érdekében;

Nagymértékben növekszik az atipikus foglalkoztatási formák népszerűsége Tiszazugban;

A magánélet és a munka összehangolását segítő támogató szolgáltatások jönnek létre, a közösségek együttműködésével;

Csökkenek a nőkkel szembeni negatív társadalmi és gazdasági sztereotípiák.

A projekt keretében a Kunszentmártoni Család és Karrier Központ a nők munkaerő-piaci helyzetének javítása, a család és a munka összeegyeztetésének előmozdítása érdekében jött létre 2018. évben.

A Család és Karrier Központ létrejötté a fő célon belül öt részelt szolgál:

- a nők atipikus foglalkoztatásának javítása, különös tekintettel a helyben beazonosítható hiányszakmákra,
- a munkáltatók és a munkavállalók helyi szintű együttműködésének javítása a család és a munka összeegyeztetése érdekében,
- a magánélet és a munka összehangolását segítő támogató szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók és a velük együttműködő közösségek működési feltételeinek megteremtése helyben, atipikus foglalkoztatási formák népszerűsítése, elterjesztése, a részmunkaidőn és a távmunkán kívül az önfoglalkoztatás, a bedolgozás, az egyszerűsített vagy alkalmi munka, a munkakör-megosztás (job sharing) és a munkaerő-kölcsönzési formák, az új típusú munkaidő-modellek népszerűsítésével és a bevezetés lehetőségének ismertté tételével mind a munkavállalók, mind a munkaadók körében,
- a nőkkel szembeni társadalmi és gazdasági sztereotípiák lebontása helyi szemléletformáló eszközökkel.

Ezeket a célokat három nagy tevékenységcsoporton keresztül éri el:

- Szolgáltatási és tanácsadási feladatok ellátása
- Hálózatépítési tevékenység
- Kommunikációs és disszeminációs feladatok.

Ebben a fejezetben kell megemlítenünk a Kunszentmárton Város Önkormányzatának pályázati forrásból megvalósuló EFO-1.5.3-16- 2017-00074 számú, Humán szolgáltatások fejlesztése a Kunszentmártoni járásban projektjét, hiszen annak egyik legfőbb célcsoportja a nők.

A projekt célja a járás lemaradásának - a képzett munkaerő rendelkezésre állásában, a foglalkoztatottsági, valamint munkanélküliségi mutatók tekintetében – csökkentése, a felzárkózás kereteinek megteremtése a humán szolgáltatások fejlesztésén keresztül, a helyi kapacitások bővítésével, a humán erőforrások fejlesztésével.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nők munkalehetőségének hiánya a gyermek mellett	Otthoni foglalkoztatások feltérképezése
A gyermeket egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő családok esetén a szegénység kockázata magasabb	Szociális gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása
Gyermekeivel otthon maradó anyánál magányérzet kialakulása, mely családi konfliktusokhoz is vezethet	Szabadidős programok szervezése, bővítése Zöldterületek, közparkok felújítása, bővítése

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Településünk esetében elmondható, hogy az idősök aránya a népességben belül több mint 20 %, s lényeges probléma az idősök életében az elmagányosodás, az izoláció, az egészségi állapot romlása. A testi egészség romlásával párhuzamosan fokozottan megjelennek a mentális és a szociális problémák.

Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
Állandó népesség száma	4 023	4 255	8 278	48,60%	51,40%
0-2 évesek			177		
0-14 éves	478	449	927	5,77%	5,42%
15-17 éves	116	104	220	1,40%	1,26%
18-59 éves	2 416	2 259	4 675	29,19%	27,29%
60-64 éves	363	368	731	4,39%	4,45%
65 év feletti	650	1 075	1 725	7,85%	12,99%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%) (TS 0401)
2012	1694	1037	163,36%
2013	1697	1012	167,69%
2014	1705	984	173,27%
2015	1729	944	183,16%
2016	1725	927	186,08%
2017	1 761	941	187,14%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index az időskorú népességnek (65–X éves) a gyermekkorú népességhez (0–14 éves) viszonyított arányát fejezi ki, a népesség korösszetétele változásának és az elöregedés folyamatának legfontosabb indikátora, amelynek a demográfiai jövő szempontjából van kiemelt jelentősége. Településünk öregedési indexét 2012-2017 között a fenti táblázat mutatja be, mely alapján folyamatos elöregedés tapasztalható. Míg 2012-ben 100 gyermekkorúra csaknem 164 idős jutott, 2017-re már 187.

A születéskor várható élettartam az elmúlt években nőtt, a nők továbbra is hosszabb életre számíthatnak, mint a férfiak. Ez kitűnik az „Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint” elnevezésű táblázatból is. A születéskor várható élettartam lassú növekedésével és a tartósan alacsony születésszámmal az is együtt jár, hogy ezzel párhuzamosan emelkedik az átlagéletkor.

Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2012	1170	1764	2 934
2013	1129	1712	2 841
2014	1078	1650	2 728
2015	1035	1605	2 640
2016	1009	1571	2 580
2017	960	1 550	2 510

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A nyugdíjasok száma évről-évre csökken, ez a csökkenő lakosságszámnak, a magas elhalálozásnak és a nyugdíjkorhatár emelésének köszönhető.

Az adatok alapján kitűnik, hogy jóval magasabb a nyugdíjban részesülő nők száma, mint a férfiaké, melynek oka, hogy a nők esetében magasabb a születéskor várható élettartam, továbbá az, hogy a nők 40 év szolgálati idő megszerzése után, életkortól függetlenül kedvezményes öregségi nyugellátásra válnak jogosulttá.

A nyugdíjazás alapvető változásokat hoz az egyén és családja életébe. Csökken a jövedelem, kezdenek leépülni a munkahelyi, baráti kapcsolatok, a felszabadult idővel a legtöbb friss nyugdíjas nem tud mit kezdeni. Feleslegesnek érzi magát és ez mentális problémákhoz is vezethet. Egy olyan társadalomban, ahol a munka központi érték, a nyugdíjazás státuszvesztéssel is jár. Az öregségi vagy az özvegyi nyugdíj, a házastárs halála után egyre kevésbé elegendő a létfenntartáshoz, mely időskori szegénységhez is vezethet. Az idős nők helyzete ebben az esetben még nehezebb, hiszen közöttük nagyobb azoknak az aránya, akik háztartásbeliként nem rendelkeztek jövedelemmel, ezért nyugdíjuk is jóval alacsonyabb.

Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő)
2012	7
2013	7
2014	12
2015	13
2016	10
2017	11

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az időskorúak járadéka azoknak az idős személyeknek a részére biztosít ellátást, akik a rájuk irányadó nyugdíjkorhatár betöltése után a szükséges szolgálati idő (résznyugdíjhoz: legalább 15 év, teljes nyugdíjhoz: legalább 20 év) hiányában saját jogú nyugellátásra nem jogosultak és jövedelemmel egyáltalán nem vagy csak minimális mértékben rendelkeznek.

Az előzőekben bemutatott demográfiai mutatók komoly kihívások elé állítanak bennünket: egyrészt eleget kell tennünk az egészségügyi ellátás iránt jelentkező megnövekedett igényeknek, másrészt oly módon kell egy előregedő társadalom szükségleteihez igazítani az egészségügyi rendszereket, hogy azok az aktív munkaerő létszámának csökkenése ellenére megőrizték fenntarthatóságukat.

A legfontosabb feladat az egészséges és aktív időskor támogatása. A jó egészség kihát az életminőségre: minél tovább maradunk egészségesek, annál nagyobb eséllyel őrizhetjük meg önállóságunkat, függetlenségünket és aktivitásunkat.

Mivel az idős emberek családjának aktív tagjai dolgoznak, egyes esetekben nem is a településen élnek, nagy a veszélye a településen az idősek elmagányosodásának, elszigetelődésének.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Az idősebb korosztály jövedelmi helyzetének javítása céljából az egészséges fiatalabb embertársaik szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet.

Erre esély, a munkaerő-piacon nincs, kivétel, ha speciális tudással rendelkeznek, pld. az orvosok.

A tartósan nyilvántartott álláskeresők jelentős része a munkaerő-piaci szempontból idősebb, 50 év feletti korcsoportokból kerül ki. Életkoruk mellett, elhelyezkedési esélyeiket csökkenti az alacsony iskolázottság és a kevésbé piacképes szakma is.

A településen élő fiatalabb korosztály mellett az idősebb korosztály is - jellemzően az 55 év felettek - rész vesz a közfoglalkoztatási programokban, de a településről eljáró dolgozók között is megtalálhatók az idősebb korosztály tagjai.

A településen a fő megélhetést a mezőgazdaság biztosítja, ezért jellemző, hogy a nyugdíjasok mezőgazdaságból származó bevétellel egészítik ki nyugdíjukat.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

A 2017-ben indult Idősügyi Infokommunikációs Program keretében településünkön 51 fő 65 év feletti, egyedül álló idős infokommunikációs tudást sajátíthat el.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az életkor alapján gyakorolt hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatásban a legszembetűnőbb, A munkahelyi diszkrimináció elsősorban az ún. „fiatal időseket” érinti, sőt már a középkorosztály is veszélyezteteti (40-45 év felettek). Jellemzően az idősebb munkavállalót érinti elsőként a leépítés, az idősebb munkakereső sokkal hosszabb ideig marad tartósan munkanélküli.

Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2012	583	101	17%	295		0%
2013	660	120	18%	107		0%
2014	582	124	21%	243		0%
2015	495	115	23%	211		0%
2016	415	103	25%	191		0%
2017	329	90	27%	151		0%

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az idősek egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférése az egészségügyi ellátórendszeren belül biztosított. Az egészségügyi alapellátást öt házi orvos és két fogszakorvos látja el a településen.

A Kunszentmártoni Szociális Ellátási Központ által nyújtott – időseket érintő - szociális szolgáltatások formái:

Szociális étkeztetés: az étkeztetés az étel helyben fogyasztásával, házhozszállításával, elvitelének lehetővé tételével valósul meg naponta, a rászorulóknak szükségleteihez igazodva.

Házi segítségnyújtás: házi segítségnyújtásban gondoskodnak azokról – az elsősorban időskorú – személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátását saját erőből nem tudják megoldani és róluk nem gondoskodnak, valamint azokról az idősekről, akik bentlakásos intézményi elhelyezésre várnak.

Házi segítségnyújtás személyi gondozás keretén belül biztosítani kell az ellátást igénybevevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását, a gondozási és ápolási feladatok elvégzését és a szociális segítség keretén belül elvégzendő feladatokat is. a szolgáltatás a hét öt munkanapján elérhető az intézmény ellátási területén, így biztosítva ezzel a gondoskodást azon személyekről, akik önmaguk ellátására saját erőből nem képesek, illetve róluk nem gondoskodnak.

A település nappali ellátást nyújtó intézménye (Nappali Ellátási Központ, Kunszentmárton, Mátyás király u. 21/a.) 20 férőhellyel működik, és a saját otthonukban élők részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, étkezésre, társas kapcsolatok kialakítására és az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére. A nappali

ellátást biztosító intézményekben az ellátást igénybe vevők részére szociális, egészségi, valamint mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújtanak. Az intézmény nyitott formában működik, nemcsak tagok, hanem a kunszentmártoni lakosok is részt vehetnek programjaikon (pl. egészségügyi felvilágosítás, bálak, stb.).

A szociális gondozók szabadidős programokat szerveznek, szükség szerint megszervezik az egészségügyi alapellátáshoz jutást (orvoshoz kísérés, felvilágosító előadások szervezése, mentális gondozás), segítenek hivatalos ügyek intézésében.

Az elmúlt évek adatai alapján az intézmény kihasználtságával kapcsolatban elmondható, hogy az ellátotti szám rendkívül alacsony (2018.01.01.-2018.08.31. között 7 fő.) Ennek oka, hogy a nyitva tartás nem minden napján veszik igénybe az ellátást, így az állami támogatás csekély. Másik tényező, hogy a szolgáltatás csak önkéntesen vehető igénybe. Az időseket nagyon nehéz kimozdítani saját környezetükből, az egészségi állapotuk nem mindig engedi meg, hogy elhagyják lakásukat. Az intézmény – felismerve az előbbi problémát – számos intézkedést tett a látogatottsági létszám növelése érdekében, melyre a következő időszakban még nagyobb hangsúlyt kell fektetni az intézmény gazdaságosan történő üzemeltethetősége érdekében, hiszen – mint a korábbiakban is bemutatott demográfiai mutatók is igazolják – a szociális alapszolgáltatások körében a nappali ellátásra, mint személyes gondoskodás keretében történő ellátási formára mindenképpen szükség van a településünkön.

A bentlakásos intézmény (Idősek Bentlakásos Otthona) az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, egészségügyi ellátásáról, valamint lakhatásáról gondoskodik. az intézmény állandó szakápolói jelenléttel biztosítja a szakszerű ápolást, gondozást.

Az intézmény férőhely száma 23 fő, a kihasználtság 100 %-os, várólistán 52 fő van.

A településen élő idős lakosság körében nagy segítséget nyújt a tanyagondnoki szolgálat, melynek célja a tanyákon és a külterületen élők életminőségének javítása, a településrészen nem található szolgáltatásokhoz való hozzájutás elősegítése, az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése, javítása és a lakosság elszigeteltségének mérséklése. Kiemelt célcsoport a fiatal és az idős korosztály. A falugondnoki gépjármű biztosítása segítséget nyújt az idős lakosság egészségügyi intézménybe való szállításához.

Az esélyegyenlőség szempontjából jelentős szerepe van az idősödő és idős emberek valamint a fiatalok között meglévő szakadékok csökkentésének, a generációk közötti kapcsolat és együttműködés erősítésének, melynek megvalósítására lehetőséget nyújt az Önkormányzat által pályázati forrásból megvalósuló, EFOP-1.5.3-16-2017-00074 számú, Humán szolgáltatások fejlesztése a Kunszentmártoni járásban projekt. Ennek egyik fő, - az időseket célzó-, a lelki egészség helyi, kisközösségi programja az idősek közösségben tartását, szellemi és fizikai aktivitásuk megőrzését, fejlesztését célzó, Hozd magaddal a nagyszülőket is! program megvalósítása.

d) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférést a településen a József Attila Könyvtár, a Szabó Gyula Kulturális Intézmény és Kiállítóterem, a Városi Nőklub, valamint a Helytörténeti Múzeum biztosítja.

d) idősök informatikai jártassága

A településen az időskorúak kevésbé jártasak a számítógép használatára vonatkozó információkkal.

Magyarországon 2013. szeptember 1. és 2014. május 31. között az idősök életminőségének javítása érdekében egy országos mintaprogram került lefolytatásra 32 hátrányos helyzetű településen.

A Modellprogram a mai kor igényeinek megfelelően egy innovatív infokommunikációs fejlesztéscsomagból áll, amelyet a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium intézménye, a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség biztosít: (1) Állapotmérő-, vészjelző karperec (ami a hagyományos jelzőrendszerhez képest riaszt mozdulatlanság, valamint az idős aktivitásának tendenciózus romlása esetén), (2) Számítógép- és internet-hozzáférés (kapcsolattartási és szellemi aktivitást elősegítő lehetőségek bővítése Skype-rendszeren, valamint egyéb programokon keresztül). A program kiterjesztésében Kunszentmárton város is kiválasztásra került. A program előkészítése a Segítő Kezek az Aktív Évekért Közhasznú Nonprofit Kft. szervezésében és lebonyolításában zajlik. A Kunszentmártoni Közös Önkormányzati Hivatal összekötő szerepet tölt be. Mindannyiunk kimondott célja, hogy segítsük a városban élő idősöket, javítsuk életminőségüket. Ez a program és annak folytatása egy humán beruházás, ami hosszútávon tudja segíteni céljaink megvalósítását.

6.4 Az idősöket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Mint már korábban említettük, településünkön idősöket célzó programokat, a közintézmények közül leginkább a Szociális Ellátási Központ, a Szabó Gyula Kulturális Intézmény és Kiállítóterem, valamint a Helytörténeti Múzeum szervez.

Az Idősök Bentlakásos Otthona és a Nappali Ellátási Központ az idősök érdeklődési körét kielégítő ismeretterjesztő, kulturális programokat biztosít. A programokon a klub tagjain kívül más érdeklődők is részt vehetnek.

Figyelemreméltó településünkön a Kunszentmártoni Hagyományőrző és Nyugdíjas Egyesület tevékenysége, mely három önálló tevékenységet folytató klub közös

szervezete. Ezek a Nőklub, a Hímzőklub, valamint a Gyűjtőklub. A közel száz tagot számláló egyesület településünk életének szerves részét képezi.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A házi segítségnyújtásban részesülő idősöknek a hétfélig ellátása nem megoldott Idősök Nappali Ellátása esetében a szolgáltatás nincs kihasználva, holott a célcsoport lakosságon belüli aránya alapján a szociális alapszolgáltatások körében a nappali ellátásra, mint személyes gondoskodás keretében történő ellátási formára mindenképpen szükség van a településünkön.	Lehetőségek felkutatása, esetleges együttműködés egyházzal, civil szervezetekkel Középiskolások önkéntes óráinak egy része az idősöknek nyújtott segítséggel kiváltható lenne Az intézményben színesíteni kellene a foglalkozásokat (esetleg nyugdíjas egészségügyi, illetve szociális téren képzettek, önkéntesek, általános- és középiskolai tanulók bevonásával, közreműködésével)
Nagy a veszélye a településen az idősök elszigetelődésének, magányosak, gyermekeik távol élnek	Minél több, színesebb program szervezése részükre Az idős korosztály megfelelő tájékoztatása (pl. szórólap) a városban működő intézményekről, programokról
Idősök Bentlakásos Otthona esetében hosszú a várólista	Férőhelybővítés lehetőségének kidolgozása, pályázati forrás felkutatás

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékos emberek és családjaik világszerte a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják, évszázadok óta a szociális élet peremére sodródva élnek, boldogulásukat ezernyi tényező hátráltatja. Közös feladatunk annak lehetővé tétele, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is. A fogyatékkal élők legnagyobb részének egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű rehabilitációs illetve rokkantsági ellátás, segély. Egyes esetekben az iskolai végzettségük elmarad az egészséges társaikétól, ami tovább rontja megélhetési esélyeiket. A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatárolódtak.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Férfiak	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Nők	Összesen
2012	237	312	549
2013	222	292	514
2014	210	285	495
2015	193	250	443
2016	181	226	407
2017	162	221	383

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásában részesülők száma a KSH adatbázisában szereplő adatok alapján az elmúlt 5 évben csak kismértékben ingadozik. Egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők számára a KSH adatbázisa nem terjed ki.

Településünkön működik a teljes egészében magyar tulajdonú „Teljes Életért” Nonprofit Közhasznú Kft., melynek célja, hogy munkalehetőséget biztosítson megváltozott munkaképességű személyek számára. Elhatározásuknak megfelelően Jász-Nagykunszolgán Megyében megpróbálják enyhíteni az egészségkárosodással, fogyatékkal élő, de dolgozni akaró emberek munkaerőpiaci problémáit. A megye területén alkalmazott munkavállalók száma közel 1000 fő, melyből tavalyi évben kunszentmártoni telephelyükön 50 fő megváltozott munkaképességű személy alkalmazása valósult meg.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei

Az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság 2017. november 1-től beolvadt a Magyar Államkincstárba. A fogyatékossgai támogatással, családi pótlékkal, gyermekgondozási támogatással, anyasági támogatással valamint nemzetközi családi ellátással kapcsolatos hatáskörébe utalt feladatok tekintetében a továbbiakban a Magyar Államkincstár jár el. Ezen ellátások folyósítása a Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatóságától történik, azonban az ellátásokkal összefüggő változásokat, módosításokat továbbra is a családtámogatási feladatkörrel megbízott járási hivatalok intézik.

Magasabb összegű családi pótlék

A tartósan beteg, illetőleg súlyosan fogyatékos gyermek (személy) után magasabb összegű családi pótléket folyósítanak a betegség fennállásig, illetőleg a gyermek 18. életévének betöltéséig. A 18 évesnél idősebb személy abban az esetben jogosult a

magasabb összegű családi pótlékra, ha a tizennyolcadik életévének a betöltése előtt munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek egészségi állapota a rehabilitációs hatóság minősítése alapján a tizennyolcadik életévének a betöltése előtt sem haladja meg az 50%-os mértéket, és ez az állapot legalább egy éve tart, vagy előreláthatólag legalább egy évig fennáll.

Adókedvezmény, személyi kedvezmény

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 40. § (1) értelmében az összevont adóalap adóját csökkenti a súlyosan fogyatékos magánszemélynél az erről szóló igazolás, határozat alapján a fogyatékos állapot kezdő napjának hónapjától ezen állapot fennállása idején havonta az adóév első napján érvényes havi minimálbér 5 százalékának megfelelő összegig. Személyi kedvezmény jár az adóból azoknak, akik rokkantsági járadékban, illetve fogyatékosági támogatásban részesülnek és azoknak, akik olyan betegségben szenvednek, amely súlyos fogyatékoságnak számít.

Fogyatékosági támogatás

A súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy – a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül – anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Fogyatékosági támogatásra jogosult az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos személy, akinek

- látási-, hallási-, értelmi-, mozgásszervi fogyatékoságát, személyiség egészét érintő fejlődésének átható zavarát, kromoszóma rendellenességét, illetve halmozott fogyatékoságát megállapították, és
- állapota tartósan vagy véglegesen fennáll, továbbá
- önálló életvitelre nem képes vagy mások állandó segítségére szorul.

Összegét a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvénynek a nyugellátások évenkénti rendszeres emelésére vonatkozó szabályai szerint, azzal megegyező mértékben emelni kell, az újonnan megállapításra kerülő fogyatékosági támogatást pedig ugyanilyen emelt összegben kell megállapítani. 2018. 01.01-től az emelés mértéke 0,8%-os.

A fogyatékosági támogatás a közforgalmú személyszállítási utazási kedvezményekről szóló 85/2007. (IV. 25.) Korm. rendelet alapján utazási kedvezményre jogosít. A folyósító szerv utazási kedvezményre jogosító hatósági igazolványt állít ki annak a személynek a részére, aki fogyatékosági támogatásban részesül. Amennyiben a kedvezményre jogosulttal kísérő személy utazik, akkor ő is jogosult az utazási kedvezményre. A kísérő csak akkor veheti igénybe az utazási kedvezményt, ha azzal a személlyel utazik együtt, akinek a nevére a hatósági igazolvány szól.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A korábbi jogi szabályozás alapján a középületek akadálymentesítése a városban több évre szóló ütemterv alapján, a költségvetési források függvényében folyamatosan valósul meg. Ennek során a város közintézményeibe – óvodák, iskolák, rendelőintézet, művelődési ház, városi könyvtár - való akadálymentes bejutás megvalósításra került, általában mozgássérült rámpa kialakításával.

A TOP-3.2.1-25-JN1-2016-00089 számú pályázat keretében valósult meg a Városháza épületének energetikai korszerűsítése, melynek során az épület projektarányos akadálymentesítésre is megtörtént, - mozgásukban korlátozott és idős emberek számára - rámpa segítségével. A ferdepályás személyemelő berendezés „lépcsőlift” önkormányzati saját forrásból került megvalósításra. Az önkormányzat tulajdonába lévő középületek akadálymentesítésében az elmúlt években igen jelentős előrelépés történt, köszönhetően a sikeresen megvalósított európai uniós támogatású projekteknek, ahol az akadálymentesítés biztosítása kötelező előírás volt. Ennek eredményeként elmondható, hogy a középületek mindegyike akadálymentesen megközelíthető. Mozgáskorlátozott parkolóhelyek rendelkezésre állnak.

Településünkön a közterületek akadálymentesítése részben megoldott.

A közösségi közlekedés teljes körűen akadálymentesített a városban. A helyi járat esetében alacsonypadlós autóbusz közlekedik. A már megvalósult közösségi közlekedésfejlesztési projekt keretében az autóbusz pályaudvar, valamint a vasútállomás és környezetének akadálymentesítése is megtörtént.

A Tiszazugi Mozgáskorlátozottak Egyesülete a mozgássérült ember számára hiányzó munka-, oktatási-, kulturális-, sport-, szabadidős és egyéb lehetőségek megteremtésével biztosítja a közösségi életet. Fő tevékenységük a hozzájuk forduló sorstársak tájékoztatása, a gondjaik megoldásában történő segítségnyújtás, a különböző támogatási formák (akadálymentesítési támogatás, közlekedési támogatások, fogyatékosági támogatás, szociális támogatások és juttatások) ügyintézésben való részvételük hozzájárul a támogatások gyorsabb ügyintézéséhez és az érintettek pontos informálásához.

Ez a közösség-szervező, közösség-építő tevékenység (Pl.: Esélyegyenlőségi-, Nyárköszöntő Nap, kézműves foglalkozások) sikeres megvalósítása érdekében rendszeresen együttműködnek a tevékenységi körükhöz kapcsolódó hivatalokkal, szervezetekkel. A helyi rendezvényeken való részvétellel módjuk van érdekeik képviseletére, problémáik felvetésére.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Kevés a foglalkoztatási lehetőség	Bedolgozói munka felkutatása, segítése
Akadálymentesítés hiánya	További akadálymentesítés az intézményekben, közterületeken, parkokban pályázati lehetőségek felkutatásával

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

A településünkön jellemző a szolgáltatásokra, hogy egymásra épülnek, egymást kiegészítik. A személyre szabott szolgáltatások biztosítását a helyi ellátórendszeren belüli koordináció, együttműködés biztosítja. Az önkormányzat pályázatok, programok megvalósítása kapcsán partnerségi, együttműködési megállapodásokat köt intézményeivel, civilszervezeteivel, térségi településekkel.

Az önkormányzatnak és intézményeinek, a városban működő vállalkozóknak, vállalkozásoknak, a civil szervezeteknek, az egyházak képviselőinek, a város lakosságának – kicsiknek és nagyoknak, időseknek és fiataloknak – közös érdeke és felelőssége, hogy Kunszentmárton a jövőben is még inkább élhető és szerethető várossá váljon.

Ennek érdekében nagyon sokan és nagyon szívesen vesznek részt a kijelölt feladatokban. Fontos, hogy a jövőben is minél többen aktív tevékenységet folytassanak és ezzel mintát mutatva a közösség többi tagjának.

A város lakossága nagy számban vesz részt a különböző rendezvényeken, programokon, melyek lebonyolításához a civil szervezetek támogatást igényelhetnek az önkormányzattól, és ez fordítva is működik.

Kunszentmártonban Roma Nemzetiségi Önkormányzat működik, – melyek működését az önkormányzat biztosítja.

Városunkban számos, – egészségügyi, érdekképviseleti, kulturális, közbiztonsági, oktatási, sport, szociális – szervezet megtalálható. Az alábbiakban a bíróság által

nyilvántartásba vett civil szervezetek felsorolása található, azonban ezek közül több már nem működő szervezet.

Andante Művészeti Közhasznú Alapítvány
Civil Szervezetek Szövetsége
Csengedi Víz és Környezetbarátok Alapítványa
„EB” AZ EBEKÉRT ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET
Egyetértés Alkoholizmus Ellenes Klub
Együtt a Gyermekéért Alapítvány
„Fekete István” Horgász Egyesület
Harangzugi Horgász és Turisztikai Horgászegyesület
Körös Gold Diák Sport Egyesület
KÖRÖS Ifjúsági Alkoholmentes Klub
Körös Vadásztársaság– rendszeresen részt vesz városi rendezvényeken, városnapon
KÖZ-ÉP-PONT Közösségfejlesztő Egyesület
Kunszenti Szépkorúakért Alapítvány
Kunszentmárton Diáksport Egyesület
Kunszentmárton Városi Általános Iskola Diák Önkormányzata
Kunszentmárton és Vidéke Ipartestület
Kunszentmárton Kézilabda Sport
Kunszentmárton Körös GYM Testépítő Egyesület – önkormányzat egészséges életmódot támogató pályázataiban részt vesz
Kunszentmártoni Körös Horgászegyesület – rendszeresen részt vesz városi rendezvényeken, városnapon
Kunszentmárton Kultúrájáért Alapítvány
Kunszentmártoni Csillagászati, Környezet-és Természetvédő Egyesület
Kunszentmártoni Fúvózenekari Közhasznú Alapítvány
KUNSZENTMÁRTONI GAZDAKÖR
Kunszentmártoni Mazsorett és Modern Táncsoport
Kunszentmártoni Torna Egylet
Kunszentmártoni Vízi Szabadidős Egyesület
Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Kunszentmártoni Polgármesteri Hivatali Alapszervezete Szakszervezeti Bizottsága
Mozgáskorlátozottak Tiszazugi Egyesülete
Munkanélküliek és Családsegítők Szociális, Kulturális Alapítványa
"Szent Márton Alapítvány"
Szent Márton Média Egyesület
SZENT MÁRTON LOVAS EGYESÜLET - rendszeresen részt vesz városi rendezvényeken, városnapon
Szent Márton Társulat
Szilárdfy Jakab Városvédő és Hagyományőrző Közhasznú Egyesület
TAMINA Lovas- és Sport Egyesület
Tehetség gondozás Alapítvány

TISZAZUG Egészségügyért Alapítvány
Tiszazugi Leader Egyesület
Tiszazugi Települések Szövetsége
Városi Polgárőr Egyesület Kunszentmárton - rendszeresen részt vesz városi rendezvényeken, városnapon
Városvédő és Szépítő Egyesület
Veress János Jutalomdíj Alapítvány

Mindenképpen meg kell említenünk a bírósági bejegyzéssel nem rendelkező lakossági önszerveződéseket, hiszen a település közösségi életében jelentős szerepet töltenek be. Képviseletük magukat városi rendezvényeken, illetve mára már hagyománnyá váló, rendszeres, saját programokat is szerveznek. Pl. az Epreskerti közösség a tavalyi évben 20. alkalommal rendezte meg hagyományos kakasfőző versenyét, a Jászapáti utcai Jószomszédok Közössége a Vásártéren évente kétszer szervezi meg városi szintű közkedvelt rendezvényeiket a Lecsófőző és a Tarhonyafőző versenyt.

Településünk életében mindenképpen kiemelendő a Kunszentmártoni Városi Polgárőr Egyesület munkája. Az egyesület célkitűzése a kezdetektől fogva az volt, hogy Kunszentmárton közigazgatási területének vonatkozásában a közrend, a közbiztonság feltételeinek javításához hozzájáruljon. Ennek fényében a kunszentmártoni polgárőrök feladataikat sikeresen teljesítik a rendőrséggel, az önkormányzattal, a katasztrófavédelemmel, az intézményekkel, a civil szervezetekkel és nem utolsósorban a lakossággal együttműködve. Tevékenységeiket lelkiismeretesen, szabad idejükkel sem kímélve végzik. A lakosság felé való szolgálatuk példaértékű, hiszen öt éve 24 órás telefonos ügyeleti intézkedő szolgálatot látnak el. A tagok önzetlen társadalmi munkájának köszönhetően az egyesületi átlag szolgálati óra eléri az ötezret, mely a húsz éves időtartamra kivetítve százazres nagyságrendet mutat. Az egyesületi tagok város életében végzett munkája példaértékű és követendő. Kunszentmárton Polgárőrsége 2017-ben megkapta az Év Polgárőr Egyesülete címet.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

A Kunszentmárton Város Roma Nemzetiségi Önkormányzattal a partnerség a 2019. január 31-én aláírt együttműködési megállapodásban realizálódik:

A Kunszentmártoni Közös Önkormányzati Hivatal térítésmentesen ellátja a Nemzetiségi Önkormányzat működésével kapcsolatos adminisztratív feladatokat, ehhez (a testületi, tisztségviselői, képviselői feladatok ellátásához) biztosítja szükséges tárgyi és személyi feltételeket. Ezen felül a Roma Nemzetiségi Önkormányzatnak minden évbe nyújt működési célú támogatást.

Az Önkormányzat az alábbi civil szervezetek részére évek óta anyagi támogatást nyújt:

Működési célú támogatás:

- Kunszentmártoni Torna Egylet
- Kunszentmártoni Kézilabda Sport Klub
- Kunszentmártoni Diáksport Egyesület

- Kunszentmártoni Alapfokú Művészeti Iskola
- Dalma Dance Klub Hungary Kft.
- Szent Márton Lovas Egyesület
- Városi Polgárőr Egyesület Kunszentmárton
- Csillagszem Állatvédelmi Alapítvány
- Tisza és Körösmenti Karatékák Alapítványa
- Tamina Lovas és Sport Egyesület
- Kunszentmárton Város Roma Nemzetiségi Önkormányzatnak is nyújtunk működésre támogatást.

Felhalmozási célú támogatás:

- Szent Márton Plébánia

Az Önkormányzat pályázati felhívás útján támogatja a Kunszentmártonban működő, bíróság által nyilvántartásba vett civil szervezeteket, amelyek az általuk szervezett, – bárki által látogatható – rendezvényük megtartásához kérnek támogatást. 2018. évben a pályázaton felosztásra kerülő keretösszeg 600.000 Ft volt.

Az egyházak aktívan kapcsolódnak be a város életébe. A Római Katolikus Egyház KÉSZ kunszentmártoni csoportja irodalmi, történelmi, földrajzi illetve egyházi témájú előadásokat szervez havi rendszerességgel a plébánián és a Szent Márton Látogatóközpontban, valamint az Elszármazottak Találkozásának fő szervezői. Eseményeiket a Szent Márton Énekkar egyházi énekei teszik hangulatosabbá, emelkedettebbé. A Református egyházközség 2018-ban ünnepelte fennállása 500. évfordulóját. A Hetednapi Adventista Egyház rendszeresen kedveskedik családi hangulatú hangversenyekkel a zenét kedvelő közönségnek.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Az önkormányzat a város érdekeit szem előtt tartva több területen is együttműködik a térség településeivel. Elsősorban szociális területen erős az együttműködés, de a kultúra területén is partneri viszony alakult ki több településsel.

Az önkormányzat több, az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő pályázatokat konzorciumban valósít meg járási településekkel. Ezek az alábbiak:

- **A helyi identitás és kohézió erősítése a Kunszentmártoni járásban**

A projekt alapvető célja, hogy a Kunszentmártoni járási közösség tagjainak egymás iránti felelősségtudata erősödjön, a helyi civil társadalom megerősödjön a helyi közösségi konfliktusok megoldása révén, valamint az önálló cselekvési képességek erősödjenek, nőjön a civil aktivitás, kialakuljanak, megerősödjenek a szükséges kompetenciák, az önkéntesség, a helyi identitás, valamint a településhez, a térséghez való kötődés, a helyi identitástudat erősödjön.

A projekt további célja, hogy a meglévő humán erőforrások felszínre kerüljenek.

Projektben résztvevő Önkormányzatok: Kunszentmárton Város Önkormányzata, Cibakháza Nagyközség Önkormányzat, Csépa Község Önkormányzat, Cserkeszőlő Község Önkormányzat, Nagyrév Község Önkormányzat, Szelevény Község

Önkormányzat, Tiszainoka Község Önkormányzat, Tizsakürt Község Önkormányzat és Tizsasas Község Önkormányzata

- **„Humán szolgáltatások fejlesztése a Kunszentmártoni Járásban”**

A projekt célja a résztvevő települések humán erőforrásának jelenlegi mértékénél optimálisabb kihasználása a település és a lakosság érdekeinek megfelelően, s ezáltal a meglévő területi egyenlőtlenségek mérséklése, a minőségi humán közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása.

Projektben résztvevők: Kunszentmárton Város Önkormányzata, Cibakháza Nagyközségi Önkormányzat, Csépa Községi Önkormányzat, Cserkeszőlő Községi Önkormányzat, Nagyrév Község Önkormányzat, Öcsöd Nagyközségi Önkormányzat, Szelevény Községi Önkormányzat, Tiszainoka Község Önkormányzat, Tizsakürt Község Önkormányzat, Körös Tisza Menti Településfejlesztő Egyesület.

E pontban említhetjük még meg a szintén konzorciumban – bár nem a járáshoz tartozó településekkel - megvalósuló pályázatokat melyek, mely járási szinten az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintik.

- **Foglalkoztatási paktum megvalósítása a Kunszentmártoni Járásban**

Kunszentmárton Város Önkormányzata és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal konzorcium keretében valósítja meg a helyi paktum létrehozására irányuló projektjét. A konzorcium célul tűzte ki a térségben az emberi erőforrások fejlesztését, a foglalkoztatás ösztönzését és a társadalmi együttműködések támogatását, a Kunszentmártoni járásban helyi foglalkoztatási együttműködések létrehozását, illetve foglalkoztatási és képzési programok megvalósítását, a helyi munkaerő minőségének és foglalkoztathatóságának javítását, a gazdaság fellendítését, a foglalkoztatási szint növelését, a lakosság életszínvonalának növelését a járás fejlődési potenciáljának erősítése érdekében.

- **Nők munkapiaci reintegrációja Tiszazugban**

A Kunszentmártoni Közös Önkormányzati Hivatalának kezdeményezésére létrejött „NŐK MUNKAPIACI REINTEGRÁCIÓJA TISZAZUGBAN” című projekt egy olyan térségi munkaerő-piaci állapot kialakítására irányul, amely a helyi megoldásokra és együttműködésekre alapozva megkönnyíti az atipikus munkavállalást és a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű nőknek a munkaerő-piacra való könnyebb visszatérését. Jelen projekt keretében a Kunszentmártoni Közös Önkormányzati Hivatal vezette konzorcium tagja továbbá a családi lét szépségét hangsúlyozó, valamint a nőket, a család központi támaszait, aktívan támogató Fiatal Családosok Egyesülete.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat programjainak szervezése és hagyományápolás mellett érdekképviselőt is ellát, képviseli a nemzetiségük érdekeit, törekszik az

esélyegyenlőség megtartására. Többnyire pályázati forrásból valósítja meg a Kunszentmárton és Térsége Hagyományőrző Roma Napot.

2014. augusztusában alakult meg a Ternipe tradicionális roma tánccsoport. A csoport célja, hogy megismertesse a roma gyermekekkel a tradicionális roma táncokat, így is őrizve a roma hagyományokat. Városi rendezvényeken rendszeresen fellépnek.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A városban működő civil szervezetek többsége az érintett célcsoportokkal kapcsolatosan az esélyegyenlőség elérésére törekszik. A szervezetek alapszabályukban meghatározott módon képviselik tagságukat, társadalmi párbeszédet kezdeményeznek szükség esetén, támogatják lehetőségükhöz mérten a látókörükben élő rászoruló célcsoport tagjait.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Az önkormányzat számára fontos a helyi vállalkozások szerepvállalása, a város érdekeit figyelembe vevő intézkedéseik megtétele. Törekednek a jó partneri kapcsolat kialakítására, mely eredményeként közös akarattal tudnak lépéseket tenni az esélyegyenlőség megteremtéséért. A vállalkozások támogatóként jelen vannak a város rendezvényein, kezdeményezések mellé állnak és anyagilag is támogatják azokat. Az önkormányzat több éve a befizetett helyi iparűzési adó 1+1 %-nak rendelkezését teszi lehetővé a helyi vállalkozók számára és adja meg a lehetőséget ilyen módon is anyagilag támogatni munkájuk elismeréseként egy-egy civil szervezetet.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

Az esélyegyenlőségi program előkészítésének folyamatában nagy hangsúly helyeződött a minél szélesebb körű adatgyűjtés megszervezésére.

A dokumentum készítéséhez szükséges adatok, információk gyűjtését a Műszaki, Pályázatkezelő Osztály, illetve a Szervezési, Igazgatási és Humánpolitikai Osztály szervezte. E tevékenységbe bekapcsolódtak a Kunszentmártoni Közös Önkormányzati Hivatal többi osztálya, az egészségügyi alapszolgáltatásban résztvevők, a szociális szolgáltatásokat nyújtó intézmény, a közművelődést szervező intézmény, köznevelési intézmények.

Az előkészítésben együttműködő partnerek bevonásának módszere az online, illetve telefonos kapcsolattartásra épült, az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd az elkészült dokumentum-tervezet véleményezésére koncentrált.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

Kunszentmárton Város Önkormányzatának Esélyegyenlőségi Programja a Kunszentmártoni Közös Önkormányzati Hivatalban ügyfélfogadási időben bármikor a lakosok rendelkezésére áll, valamint az önkormányzat honlapján közzétételre kerül, így a város teljes lakosságának hozzáférése biztosítottá válik a tervezett esélyegyenlőség folyamatok, tevékenységek megismerésére és a megvalósítás folyamatos ellenőrzésére.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegény- ségben élők	<p>Adósságcsapda-pénzgazdálkodási hiányok, sok esetben nem biztosított a megélhetés, a ruházkodás, az alapvető élelmiszer a mélyszegénységben élők számára</p> <p>Magas a támogatásokban részesülő, munkaképes korúak száma</p> <p>Alacsony iskolai végzettségűek magas aránya, az alacsony iskolai végzettségűek számára kevés esély a munkavállalásra. Gyakori közöttük a feketén, esetleg napi bejelentéssel történő alkalmazás</p>	<p>Életviteli tanácsadás, önellátás elsajátítása</p> <p>Közfoglalkoztatásban résztvevők számának növelése, munkahelyek teremtése</p> <p>Helyben olyan munkahelyek létrehozása, támogatása, betelepítése, ahol az alacsony képzettségűek is hasznos munkát végeznek</p>
Gyermekek	<p>Gyermekek között sok a deviáns magatartású iskolában túl koros, alacsony iskolai teljesítményt nyújtó gyermek</p> <p>Gyermekek felügyelet alatti elhelyezése nem megoldott a nyári szünetben</p> <p>A Család és Gyermejjóléti Szolgálat és Központ dolgozói jelenleg is túlterheltek</p>	<p>Kiemelt gyerekek felzárkóztatása, egyéni fejlesztése</p> <p>Szünidő hasznos eltöltésének megszervezése (táboroztatás, színház, koncert látogatás)</p> <p>Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat létszámbővítés</p>
Nők	<p>A nők munkalehetőségének hiánya a gyermek mellett</p> <p>A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő családok esetén</p>	<p>Otthoni foglalkoztatások feltérképezése</p> <p>Szociális gyermejjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása</p>

	a szegénység kockázata magasabb, gyermekével otthon maradó anyánál magányérzet kialakulása, mely családi konfliktusokhoz is vezethet	Szabadidős programok szervezése, bővítése
Idősek	<p>A házi segítségnyújtásban részesülő időseknek a hétfégi ellátása nem megoldott</p> <p>Nagy a veszélye a településen az idősek elszigetelődésének, magányosak, gyermekeik távol élnek, Idősek Nappali Ellátása esetében a szolgáltatás nincs kihasználva, holott a célcsoport lakosságán belüli aránya alapján a szociális alapszolgáltatások körében a nappali ellátásra, mint személyes gondoskodás keretében történő ellátási formára mindenképpen szükség van a településünkön.</p> <p>Idősek Bentlakásos Otthona esetében hosszú a várólista</p>	<p>Lehetőségek felkutatása, esetleges együttműködés egyházzal, civil szervezetekkel</p> <p>Középiskolások önkéntes óráinak egy része az időseknek nyújtott segítséggel kiváltható lenne.</p> <p>Az intézményben színesíteni kellene a foglalkozásokat (esetleg nyugdíjas egészségügyi, illetve szociális téren képzettek, önkéntesek, általános- és középiskolai tanulók bevonásával, közreműködésével)</p> <p>Férőhelybővítés lehetőségének kidolgozása, pályázati forrás felkutatás</p>
Fogyatékkal élők	<p>Kevés a foglalkoztatási lehetőség</p> <p>Akadálymentesítés hiánya</p>	<p>Bedolgozói munka felkutatása, segítése</p> <p>További akadálymentesítés az intézményekben, közterületeken, parkokban pályázati lehetőségek felkutatásával</p>

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<p>„Maradj talpon” Életviteli tanácsadás, önellátás elsajátítása</p> <p>„Vissza a munka világába” Közfoglalkoztatásban résztvevők számának növelése, munkahelyek teremtése, foglalkoztatásba történő bevonás elősegítése,</p> <p>„Alacsonyan is számítasz” Helyben olyan munkahelyek létrehozása, támogatása, betelepítése, ahol az alacsony képzettségűek is hasznos munkát végeznek</p>	<p>Család- és Gyermejjóléti Szolgálat helyi civil szervezetek, Önkormányzat Roma Nemzetiségi Önkormányzat</p> <p>Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály, Önkormányzat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat</p> <p>Önkormányzat</p>
Gyermekek	<p>„Egyszerűen nem megy” Kiemelt gyerekek felzárkóztatása, egyéni fejlesztése</p> <p>„Együtt könnyebben megy” A gyermekek szocializációjának elősegítése a szülők bevonásával</p> <p>„Szabadon, de hasznosan” Szünidő hasznos eltöltésének megszervezése (táboroztatás, színház, koncert látogatás)</p> <p>„Többet többet tehetünk” Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat létszámbővítés</p>	<p>Önkormányzat, egyház, civil szervezetek, általános iskola</p> <p>Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat helyi civil szervezetek oktatási-nevelési intézmények Roma Nemzetiségi Önkormányzat</p> <p>Kunszentmártoni Általános Művelődési Központ, Általános Iskola, Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat.</p> <p>Önkormányzat</p>
Nők	<p>„Sikeres anyák” Otthoni foglalkoztatások feltérképezése</p> <p>Szociális gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások</p>	<p>Önkormányzat, Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat, civil szervezetek</p> <p>Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat, civil szervezetek, védőnők,</p>

	<p>körének kialakítása</p> <p>Szabadidős programok szervezése, bővítése, zöldterületek, közparkok felújítása, bővítése</p>	<p>Kunszentmártoni Általános Művelődési Központ</p> <p>Önkormányzat, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat</p>
Idősek	<p>„Otthon biztonságban” A házi segítségnyújtásban részesülő idősek hétvégi ellátásának megoldása</p> <p>Középiszkolások önkéntes óráinak az időseknek nyújtott segítséggel történő kiváltása</p> <p>„Színes hétköznapiok” Idősek elszigetelődése, program szervezése részükre Az idősek nappali ellátása estében színesíteni kellene a foglalkozásokat (esetleg nyugdíjas egészségügyi, illetve szociális téren képzettek, önkéntesek, általános- és középiskolai tanulók bevonásával, közreműködésével)</p> <p>„ Második otthon” Férőhelybővítés az idősek bentlakásos otthona</p>	<p>Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ, civil szervezetek, egyház</p> <p>Önkormányzat, középiskola</p> <p>Önkormányzat, Kunszentmártoni Általános Művelődési Központ, Szociális Ellátási Központ, egyház, civil szervezetek</p> <p>Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ</p>
Fogyatékkal élők	<p>„Másképpen is hasznosan” Bedolgozói munka felkutatása, segítése</p> <p>„Számunkra nincs akadály” További akadálymentesítés az intézményekben, közterületeken, parkokban pályázati lehetőségek felkutatásával</p>	<p>Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ, civil szervezetek</p> <p>Önkormányzat</p>

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol minden esélyegyenlőségi célcsoport egyenlő esélyű hozzáférése biztosított a településen meglévő minden szolgáltatáshoz. El kívánjuk érni, hogy aktív részvétellel a helyi társadalom minden tagja részt tudjon venni a döntéshozó folyamatokban és azok megvalósításában.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők számára a méltó élethez való körülmények megteremtődjenek. A mélyszegénység elleni küzdelmet elsősorban a munkavállalás erősítésével és megfelelő szociális védőháló együttes alkalmazásával

kívánjuk megteremteni. Az elsődleges cél tehát a célcsoporttal kapcsolatban, hogy képessé tegyük tagjait a munkavállalóként történő megjelenésre.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek megsegítését, hiszen a generációkon átívelő szegénység a kedvezőtlen helyzetet konzerválja, így azok későbbi kezelésére még kevesebb esély van. A gyerekek számára biztosítani kell a gyermeki jogokat és minden eszközzel elő kell segíteni, hogy ne szenvedjenek hiányt a mindennapokban.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek esetében arra, hogy megbecsült tagjai maradjanak a helyi közösségnek. Értéknek tartjuk a felhalmozódott tudást, így annak visszacsatolása a közösség életében elengedhetetlen. Emellett szükséges minden rendelkezésre álló eszközzel biztosítani a méltó öregkor kereteit.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén, hogy a jelentkező különbségek csökkenjenek, s lehetőség szerint eltűnjenek. Legfontosabb feladatnak a gyermekvállalás utáni munkaerő-piaci reintegrációt tartjuk. Ezen túlmenően biztosítani kívánjuk, hogy az egyenlő munkáért egyenlő bér elve érvényesüljön a foglalkoztatás során.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők helyzetére. Biztosítani kell a teljes akadálymentesítést a településen. Emellett elő kell segíteni, hogy külön programok mentén a foglalkoztatás emelkedjen, hogy a fogyatékkal élők számára is reális lehetőség legyen az önellátás.

Az egyes esélyegyenlőségi célcsoportokkal kapcsolatos beavatkozásokon túlmenően szükséges a helyi társadalom szemléletformálása. Fontos, hogy mindenki számára egyértelmű legyen, hogy az esetleges különbözőséget, a társadalmi státuszából adódó kedvezőtlen helyzetet az emberek nem választják, hanem a véletlenszerűen is alakulhat. Ezért szükséges a másik ember és a másság megismerése és elfogadása.

Romák és/vagy mélyszegénységben élők

Intézkedés címe:	„Maradj talpon”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Adósságcsapda-pénzgazdálkodási hiányok, sok esetben nem biztosított a megélhetés, a ruházzkodás, az alapvető élelmiszer a mélyszegénységben élők számára
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	<ul style="list-style-type: none"> • rövidtávú cél: felmérés a célcsoportokban, • középtávú cél: felvenni a kapcsolatokat olyan szervezetekkel, akik segítséget nyújthatnak az önfoglalkoztatásban a megélhetésre vonatkozóan (kertműveléshez szükséges vetőmagok, kis állatok adományozása) • hosszú távú cél: megélhetés biztosítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> • intézkedésbe bevonni kívánt személyek felkutatása • bevonása • információk átadása, gyakorlati útmutatás
Résztevők és felelős	Érintett célcsoport, Család- és Gyermejjóléti Szolgálat, helyi civil szervezetek, Önkormányzat, Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Partnerek	Kunszentmártoni Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya
Határidő(k) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> • rövid távú cél: 2019. december 31. • közép- és hosszú távú cél: 2024. április
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Csökken a megélhetési problémákkal küszködő lakosok száma. Dokumentálás: Együttműködési megállapodások száma. fenntarthatósága: folyamatos tevékenységgel biztosítható
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem találunk megfelelő karitatív szervezetet, mindkét fél passzivitása csökkentésének eszköze: megfelelő kommunikáció és az emberi kapcsolatok igénybe vétele
Szükséges erőforrások	humán, pályázati forrás

Intézkedés címe:	„Vissza a munka világába”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Magas a támogatásokban részesülő, munkaképes korúak száma
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Közfoglalkoztatásban résztvevők számának növelése, munkahelyek teremtése Civil szervezetek képzési programjairól szóló tájékoztatás bővítése, elérhetővé tétele <ul style="list-style-type: none"> • rövidtávú cél: képzési programok feltérképezése • középtávú cél: a célcsoport foglalkoztatásba való bevonása • hosszú távú cél: foglalkoztatásuk növelése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> • Igények, képzések felmérése • foglalkoztatásba való bevonás
Résztvevők és felelős	<ul style="list-style-type: none"> • Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya • Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Partnerek	<ul style="list-style-type: none"> • Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya • Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	2023. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Nő a foglalkoztatásba bevontak száma A szervezőknél dokumentált levelezések, e-mailek, jelenléti ívek. Statisztikai mutatók javulása. Fenntarthatósága folyamatos tevékenységgel biztosítható.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	érdektelenség a foglalkozások iránt csökkentésének eszköze: megfelelő kommunikáció
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás

Intézkedés címe:	„Alacsonyan is számítász”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Alacsony iskolai végzettségűek magas aránya, az alacsony iskolai végzettségűek számára kevés esély a munkavállalásra Gyakori közöttük a feketén, esetleg napi bejelentéssel történő alkalmazás
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	<ul style="list-style-type: none"> • rövid távú cél: adatgyűjtés az érintett családok munkanélküli helyzetéről • közép távú cél: felzárkóztatási program kidolgozása • hosszú távú cél: visszajuttatni a munka világába
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> • szükséglet alapú felzárkóztatási program kidolgozása • munkahelyek felkutatása, betelepítésének kezdeményezése, tárgyalások
Résztevők és felelős	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya
Partnerek	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya
Határidő(k) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid távú cél: 2020.12.31. • Közép távú cél: 2022.12.31. • Hosszú távú cél: 2024.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A munkanélküliek, feketén foglalkoztatottak száma csökken
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Együttműködés hiánya Kockázat csökkentés: Célcsoportok folyamatos tájékoztatása
Szükséges erőforrások	Humán, pénzügyi

Gyermekek

Intézkedés címe:	„Egyszerűen nem megy”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Gyermekek között sok a deviáns magatartású iskolában túl koros, alacsony iskolai teljesítményt nyújtó gyermek
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Nehezen kezelhető gyermekek részére TANODA indítása, ezáltal legalább a délutáni iskolai munka könnyítése, a kiemelt gyerekek felzárkóztatása, egyéni fejlesztése is kezelhető lenne (nyugdíjas pedagógusok, egyház, civil szervezetek bevonásával) Iskolai pszichológus alkalmazása Családsegítő és Gyermejkölési Szolgálat szolgáltatásainak bővítése pszichológussal, családterapeutával <ul style="list-style-type: none"> • rövid távú cél: együttműködés kiépítése a célcsoporttal és a partner szervezetekkel • közép- és hosszú távú cél: kapcsolatfenntartás, bevont családok számának növelése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> • intézkedésbe bevonni kívánt gyermekek, szülők felkutatása • közösségi programok • gyermekek bevonása • egyéni és csoportos terápiák, mentorok bevonása, beszélgetések
Résztevők és felelős	Önkormányzat, egyház, civil szervezetek, általános iskola
Partnerek	egyház, civil szervezetek, általános iskola
Határidő(k) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> • rövid távú cél: 2020. december 31. • közép- és hosszú távú cél: 2024. április
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<ul style="list-style-type: none"> • meghívók, levelek, értesítő e-mailek • jelenléti ívek • program leírások • fotók
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érintett családok érdektelensége, együttműködés hiánya. A szolgáltatásbővítés személyi és tárgyi feltételeinek biztosítására anyagi fedezet hiánya.
Szükséges erőforrások	Humán, pénzügyi

Intézkedés címe:	„Együtt könnyebben megy”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Jövőkép hiánya elsősorban a célcsoport esetében A szegénységben felnövekvő generáció gondolkodásmódjának problémái
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	<p>Kortárs csoport, deviancia kezelése A gyermekek szocializációjának elősegítése a szülők bevonásával Kiscsoportos foglalkozások a szülők és gyermekek bevonásával</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rövid távú cél: Helyi igények felmérése az adott területen. • Közép távú cél: A szegénység csökkentése érdekében a családi gondolkodási stratégiák átalakítása. A gyermekek szocializációjának elősegítése a szülők bevonásával. • Hosszú távú cél: Legyen a családoknak terve a jövőre nézve ill. egy jövőkép alakuljon ki a szegénységben felnövekvő gyermekeknél.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Együttműködés a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal.
Résztevők és felelős	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, helyi civil szervezetek oktatási-nevelési intézmények, Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Partnerek	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, helyi civil szervezetek oktatási-nevelési intézmények, Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	Rövid: 2019. december 31. közép és hosszú: 2024. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid távú cél: Felmérés személyes beszélgetések révén. • Közép távú cél: Humán szolgáltatások kapacitásának bővítése, szakemberek számának növelése. • Hosszú távú cél: A gyermekek szocializációjának elősegítése a szülők bevonásával.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az érintettek érdektelensége. Képzések indításának hiánya. Pályázatok hiánya.
Szükséges erőforrások	humán, pénzügyi

Intézkedés címe:	„Szabadon, de hasznosan”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Gyermekek felügyelet alatti elhelyezése nem megoldott a nyári szünetben
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	<p>Szünidő hasznos eltöltésének megszervezése (táboroztatás, színház, koncert látogatás)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rövid távú cél: Az igények mértékének felmérése. • Közép távú cél: A felügyelet megoldása Óvoda, Iskola és Művelődési Ház segítségével. • Hosszú távú cél: A szünidő hasznos eltöltése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> • Megbeszélések megszervezése, feladatok kiosztása. • Ifjúsági Klubok megszervezése. • Szakemberek bevonása, gyerekek közösségi ellátása.
Résztevők és felelős	Óvodavezető, Általános Iskola intézmény vezetője, Művelődési Ház vezetője
Partnerek	Óvodavezető, Általános Iskola intézmény vezetője, Művelődési Ház vezetője
Határidő(k) pontokba szedve	2023. december 31
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<p>Rövid távú cél: Klubok szervezése.</p> <p>Közép távú cél: Állandó Klubok szervezése a nyári szünidő időtartamára legalább 21 gyermek részvételével.</p> <p>Hosszú távú cél: Állandó felügyelet a gyerekek részére a nyári szünetben, hogy a szülők el tudjanak járni dolgozni.</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az érintettek nyitottsága a problémák felismerésére, megoldására. Pályázatok hiánya.
Szükséges erőforrások	humán, pénzügyi

Intézkedés címe:	„Többen többet tehetünk”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A Család és Gyermejkölési Szolgálat és Központ dolgozói jelenleg is túlterheltek
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Családsegítő és Gyermejkölési Szolgálat létszámbővítés A programban bemutatott statisztikai adatok is igazolják, hogy a szolgálat és központ dolgozói létszáma már most nem elegendő a szolgáltatások ellátására. A megfelelő minőségű ellátás biztosításához elengedhetetlen a létszámbővítés.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Létszámbővítés feltételeinek megteremtése.
Résztevők és felelős	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ
Partnerek	Szociális Ellátási Központ
Határidő(k) pontokba szedve	2023. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Dolgozói létszám bővítése, ennek eredményeképp a szolgáltatás minőségének és mennyiségének javulása, emelkedése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Megfelelően képzett munkaerő megtalálása.
Szükséges erőforrások	humán pénzügyi

Nők

Intézkedés címe:	„Sikeres anyák”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Otthoni foglalkoztatások feltérképezése, A nők munkalehetőségének hiánya a gyermek mellett
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid távú cél: A nők munkavállalási esélyeinek növelése a speciális foglalkoztatási formák (távmunka, otthoni foglalkoztatás) feltérképezésével és tájékoztatással. • Közép távú cél: A nők otthoni foglalkoztatásához feltérképezni a lehetőségeket. • Hosszú távú cél: Folyamatos információ áramlás biztosítása partnerek felkutatása, szervezetek bevonása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> • Igényfelmérés. • Kapcsolatfelvétel a lehetséges résztvevőkkel, partnerekkel, információk gyűjtése. • Információk közvetítése a célcsoportnak.
Résztvevők és felelős	Önkormányzat, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, civil szervezetek
Partnerek	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, civil szervezetek, Család és Karrier Pont
Határidő(k) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid és közép távú cél: 2020. december 31. • Hosszú távú cél: 2022. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid távú cél: A nők a kellő információkhoz jussanak a munkavállalásuk lehetőségeiről. • Közép távú cél: A nők aktív bekapcsolódása a munkahely keresésébe. • Hosszú távú cél: A nők otthoni munkavállalása növekszik.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Munkalehetőségek hiánya.
Szükséges erőforrások	Pénzügyi és humán

Idősek

Intézkedés címe:	„Otthon biztonságban”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A házi segítségnyújtásban részesülő időseknek a hétfélig ellátása nem megoldott
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	A házi segítségnyújtásban részesülő idősek hétfélig ellátásának megoldása Középiskolások önkéntes óráinak az időseknek nyújtott segítséggel történő kiváltása A szolgáltatást igénybevevők biztonságérzete javul. <ul style="list-style-type: none"> Rövid távú cél: Az igények mértékének felmérése, célcsoportok felkutatása Közép és hosszú távú cél: a szolgáltatás ellátás tárgyi és személyi feltételeinek kidolgozása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> Igényfelmérés Kapcsolatfelvétel szervezetekkel Segítség nyújtás a célcsoportoknak
Résztevők és felelős	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ, civil szervezetek, egyház, középiskola
Partnerek	Szociális Ellátási Központ, civil szervezetek, egyház, középiskola
Határidő(k) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> Rövid távú cél: 2020. április Közép és hosszú távú cél: 2024. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A házi segítségnyújtást igénybevevők létszáma emelkedik. Nő az idősebb korosztály biztonságérzete.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A szolgáltatás ellátás tárgyi és személyi feltételei biztosítására anyagi forrás hiánya.
Szükséges erőforrások	humán, pénzügyi

Intézkedés címe:	„Színes hétköznapok”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nagy a veszélye a településen az idősek elszigetelődésének, magányosak, gyermekeik távol élnek. Idősek Nappali Ellátása esetében a szolgáltatás nincs kihasználva, holott a célcsoport lakosságán belül aránya alapján a szociális alapszolgáltatások körében a nappali ellátásra, mint személyes gondoskodás keretében történő ellátási formára mindenképpen szükség van a településünkön.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Az Idősek Nappali Ellátása esetében az intézmény kihasználtságának növelése, ezáltal a gazdaságos üzemeltetés biztosítása. <ul style="list-style-type: none"> • Rövid: Az igények felmérése, célcsoportok felkutatása • Közép: az igényeknek megfelelő programok, foglalkozások kidolgozása, megvalósítása, a felmérés eredményeként annak vizsgálata, hogy az ellátás más szervezeti formában, intézményi struktúrában hogyan lenne gazdaságosan üzemeltethető • Hosszú távú cél: a szolgáltatás ellátás férőhely kihasználtságának növelése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> • Igényfelmérés • Kapcsolatfelvétel szervezetekkel • programok, foglalkozások megvalósítása
Résztevők és felelős	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ
Partnerek	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ
Határidő(k) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid: 2020. április • Közép és hosszútávú cél: 2024. december 31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Az intézmény kihasználtsága növekszik, ezáltal biztosított a gazdaságos üzemeltetés. Dokumentáltság: intézményi nyilvántartások
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázat: Együttműködés hiánya, érdektelenség Kockázat csökkentés: Célcsoportok folyamatos tájékoztatása
Szükséges erőforrások	humán

Intézkedés címe:	„Második otthon”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Idősek Bentlakásos Otthona esetében hosszú a várólista. A jelenlegi és a jövőre vetíthető demográfiai és társadalmi helyzet a tartós bentlakást biztosító elhelyezés iránti igények növekedését jelzi.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Férőhelybővítés az idősek bentlakásos ellátása terén, pályázati forrás felkutatás <ul style="list-style-type: none"> • Rövid távú cél: igényfelmérés • Középtávú cél: a férőhely bővítéséhez szükséges anyagi fedezet előteremtése • Hosszú távú cél: férőhelybővítés
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Ígyényfelmérés, anyagi forrás előteremtése
Résztevők és felelős	Önkormányzat és Szociális Ellátási Központ
Partnerek	Idősek
Határidő(k) pontokba szedve	2024. június 30.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	várólistán lévők számának csökkenése, férőhelyek számának növekedése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs pályázati lehetőség, anyagi fedezet hiánya
Szükséges erőforrások	Pénzügyi és humán erőforrás

Fogyatékkal élők

Intézkedés címe:	„Másképpen is hasznosan”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Kevés a foglalkoztatási lehetőség
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	<p>Bedolgozói munka felkutatása, segítése</p> <p>A fogyatékkal élők és megváltozott munkaképességűek foglalkoztatottságának növelése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rövid távú cél: A célcsoport beazonosítása, tájékozódás a célcsoport által végezhető munkák köréről. • Közép távú cél: Egyeztetés helyi vállalkozókkal, munkáltatókkal • Hosszú távú cél: A fogyatékkal élők és megváltozott munkaképességű személyek számára munkalehetőség biztosítása Kunszentmártonban
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid távú cél: A Támogató Szolgálat segítségével be kell azonosítani a célcsoport tagjait, körvonalazni kell, milyen munkát tudnak ellátni a célcsoport tagjai. • Közép távú cél: A munkaterületek beazonosítását követően helyi vállalkozókat, munkáltatókat kell megkeresni, felhívni a figyelmüket a fogyatékkal élők és a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának lehetőségére. Igényfelmérés a munkáltatók körében. • Hosszú távú cél: A munkaerő és a munkaerő-igény összehangolása, közvetítés a felek között, segítve a célcsoport tagjainak elhelyezkedését.
Résztevők és felelős	Szociális Ellátási Központ, Önkormányzat Kunszentmártoni Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya
Partnerek	Szociális Ellátási Központ, Kunszentmártoni Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály
Határidő(k) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> • rövid távú cél: 2019. december 31. • közép távú cél: 2020. december 31. • hosszú távú cél: 2020. január 01-től folyamatosan
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<p>A célcsoport által végezhető feladatok munkák beazonosítása megtörténik. Sikerül felkelteni a helyi vállalkozók érdeklődését. A program eredményeként a fogyatékkal élők, megváltozott munkaképességű személyek helyi szintű foglalkoztatottsága növekszik. Fenntarthatóság: Folyamatos segítségnyújtás, munkáltatók ösztönzése.</p>

Kockázatok és csökkentésük eszközei	A munkáltatók idegenkednek a fogyatékkal élők, megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásától: tájékoztatás, meggyőzés.
Szükséges erőforrások	Humán, technikai, pénzügyi

Intézkedés címe:	„Számunkra nincs akadály”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Akadálymentesítés hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	<p>További akadálymentesítés az intézményekben, közterületeken, parkokban pályázati lehetőségek felkutatásával Akadálymentes környezet megvalósítása Kunszentmártonban</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rövid távú cél: Az akadálymentesítésre szoruló területek, épületek beazonosítása • Közép távú cél: Az akadálymentesítés lehetőségének vizsgálata (Hogyan valósítható meg? Mekkora költségvonzata van? Megoldható-e helyi erőforrásból vagy pályázat forrásból?) • Hosszú távú cél: A szükséges erőforrások megléte esetén az akadálymentesítés megvalósítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid távú cél: Az akadálymentesítésre szoruló területek, épületek beazonosítása, kisebb ráfordítással járó akadálymentesítések elvégzése. A célterületeket rangsorolni kell fontosság szerint. • Közép távú cél: A nagyobb volumenű munkát igénylő akadálymentesítéseknél annak vizsgálata hogyan valósítható meg az akadálymentesítés, mekkora költségvonzata van az átalakításnak. Az akadálymentesítés megoldható-e helyi erőforrásból vagy pályázat forrásból? • Hosszú távú cél: Helyi erőforrások keresése és pályázatfigyelés. A szükséges erőforrások megléte esetén az akadálymentesítés megvalósítása.
Résztevők és felelős	Önkormányzat
Partnerek	Önkormányzat
Határidő(k) pontokba szedve	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid távú cél: 2019. december 31. • Közép távú cél: 2020. december 31. • Hosszú távú cél: 2024. december 31.
Eredményességi mutatók és annak	A célterületek beazonosítása megtörténik. A kisebb akadálymentesítések megtörténnek. Az akadálymentesítéshez erőforrásokat találunk, pl.

dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	pályázati lehetőség – sikeres pályázat. Fenntarthatóság: Az akadálymentes környezet megóvása az állagromlástól rongálástól. Esetlegesen felmerülő javítások elvégzése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A nagyobb beruházást igénylő akadálymentesítéshez nem találunk forrásokat: kisebb fejlesztések is haladást eredményeznek
Szükséges erőforrások	Humán, technikai, pénzügyi, pályázati

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	A	Az intézkedés megnevezése	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége									
1	Adósságcsapda- pénzgazdálkodási hiányok	Megélhetőségbiztosítása	Kunszentmárton Szociális Szolgáltatástervezési koncepciója	Intézkedésbe bevonni kívánt személyek felkutatása, bevonása, információátadása, gyakorlati útmutatás	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat helyi civil szervezetek Önkormányzat Roma Nemzetiségi Önkormányzat	rövid távú cél: 2019. 12. 31. közép- és hosszú távú cél: 2024. 04.30.	Csökken a megélhetési problémákkal küszködő lakosok száma.	Humán, Pályázati	folyamatos tevékenységgel I biztosítható
2	Magas támogatásokban részesülő, munkaképes korúak száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők számának növelése, munkahelyek teremtése	Gazdasági program	Igények, képzések felmérése foglalkoztatásban a való bevonás	Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya Roma Nemzetiségi Önkormányzat	2023. 12. 31.	Nő foglalkoztatásban a bevonatok száma	Humán	folyamatos tevékenységgel I biztosítható
3	Alacsony iskolai végzettségűek magas aránya, kevés esély a munkavállalásra	Felzárkóztatási program kidolgozása, a munka világába történő visszajuttatás	Gazdasági program	Szükséglet alapú felzárkóztatási program kidolgozása munkahelyek felkutatása,	Önkormányzat, Szociális Ellátási Központ Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya	Rövid távú cél: 2020.12.31. Közép távú cél: 2022.12.31. Hosszú távú cél: 2024.12.31.	A munkanélküliek, feketén foglalkoztatottak száma csökken	Humán, pénzügyi	folyamatos tevékenységgel I biztosítható

3	„Többet többet tehettünk”	A Család és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ dolgozói jelenleg is túlterheltek	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat létszámbővítés		Létszámbővítés feltételeinek megteremtése.	Önkormányzat Szociális Ellátási Központ	2023. 12. 31.	Dolgozói létszám bővítése, ennek eredményeképp a szolgáltatás minőségének és mennyiségének javulása, emelkedése.	humán pénzügyi	folyamatos tevékenységgel I biztosítható
III. A nők esélyegyenlősége										
1	„Sikeres anyák”	Otthoni foglalkoztatások feltérképezése, A nők munkalehetőségeinek hiánya a gyermek mellett	A nők munkavállalási esélyeinek növelése a speciális foglalkoztatási formák feltérképezésével és tájékoztatással.	Kunszentmárton Szociális Szolgáltatástervezési koncepciója Gazdasági program	Igényfelmérés. Kapcsolatfelvétel a lehetséges résztvevőkkel, partnerekkel, információgyűjtés. Információk közvetítése a célcsoportnak.	Önkormányzat Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, civil szervezetek	Rövid és közép távú cél: 2020. 12. 31. Hosszú távú cél: 2022. 12. 31.	A nők a kellő információhoz jutnak a munkavállalásuk lehetőségeiről, aktívan bekapcsolódnak a munkahely keresésébe. A nők otthoni munkavállalásuk növekszik.	humán pénzügyi	folyamatos tevékenységgel I biztosítható
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	„Otthon biztonságban”	A házi segítségnyújtásban résztvevő időseknek a hétvégi ellátásának megoldása nem megoldott	A házi segítségnyújtásban résztvevő idősek hétvégi ellátásának megoldása	Kunszentmárton Szociális Szolgáltatástervezési koncepciója	Igényfelmérés Kapcsolatfelvétel szervezetekkel Segítségnyújtás a célcsoportoknak	Önkormányzat Szociális Ellátási Központ, civil szervezetek, egyház, középiskola	Rövid távú cél: 2020. 04.30 Közép és hosszú távú cél: 2024. 12. 31	A házi segítségnyújtás létszáma emelkedik. Nő az idősebb korosztály biztonosságérzetével.	humán, pénzügyi	folyamatos tevékenységgel I biztosítható

2	„Színes hétköznapiok”	Nagy veszélye a településen az idősek elszigetelődésének, magányosak, gyermekeik távol élnek Idősek Nappali Ellátása esetében a szolgáltatás nincs kihasználva.	Az Nappali Ellátása esetében az intézmény kihasználtságának növelése, ezáltal a gazdaságos üzemeltetés biztosítása.	Kunszentmárton Szociális Szolgáltatástervezési koncepciója	Igényfelmérés Kapcsolatfelvetéssel szervezetekkel programok, foglalkozások megvalósítása, annak vizsgálata, hogy az ellátás más szervezeti formában, intézményi struktúrában hogyan lenne gazdaságosan üzemeltethető	Önkormányzat Szociális Ellátási Központ	Rövid távú cél: 2020. 04.30. Közép távú cél: 2024. 12. 31.	Az intézmény kihasználtsága növekszik, ezáltal a gazdaságos üzemeltetés.	humán	folyamatos tevékenységgel I biztosítható	
3	„Második otthon”	Idősek Bentlakásos Otthona esetében hosszú várólista.	Férőhelybővítés az idősek bentlakásos ellátása terén, pályázati forrás felkutatás	Kunszentmárton Város önkormányzatának 2019. évi költségvetésében Kunszentmárton Szociális Szolgáltatástervezési koncepciója	Igényfelmérés, anyagi forrás előteremtése	Önkormányzat és Szociális Ellátási Központ	2024. 06. 30.	várólistán lévők számának csökkenése férőhelyek számának növekedése	Pénzügyi, humán	folyamatos tevékenységgel I biztosítható	
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége											
1	„Másképpen is hasznosan”	Kevés a foglalkoztatási lehetőség	Bedolgozói munka felkutatása, segítség A fogyatékkal élők és megváltozott munkaképességűek foglalkoztatott	Gazdasági program	Célcsoport tagjainak beazonosítása, körvonalazni kell, milyen munkát tudnak ellátni a célcsoport tagjai. Helyi	Szociális Ellátási Központ, Önkormányzat Kunszentmártoni Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya	rövid távú cél: 2019. 12. 31. közép távú cél: 2020. 12. 31. hosszú távú cél: 2020. január 01-től folyamatosan	A program eredményeként a fogyatékkal élők, megváltozott munkaképességű személyek helyi szintű foglalkoztatottsága	Humán, technikai, pénzügyi	folyamatos tevékenységgel I biztosítható	

2	"Számunkra nincs akadály"	Akadálymentesítés hiánya	További akadálymentesítés az intézményekben, közterületeken, parkokban pályázati lehetőségek felkutatásával	Kunszentmárton Város önkormányzatának 2019. évi költségvetése Kunszentmárton Város Településfejlesztési Koncepciója	vállalkozók, munkáltatók megkeresése.	Önkormányzat	Rövid távú cél: 2019. 12. 31. Közép távú cél: 2020. 12. 31. Hosszú távú cél: 2024. 12. 31.	növekszik.	Humán, technikai, pénzügyi, pályázati	folyamatos tevékenységgel biztosítható Az akadálymentes környezet megóvása az állagromlástól rongálástól. Esetlegesen felmerülő javítások elvégzése.
---	---------------------------	--------------------------	---	--	---------------------------------------	--------------	--	------------	---------------------------------------	--

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

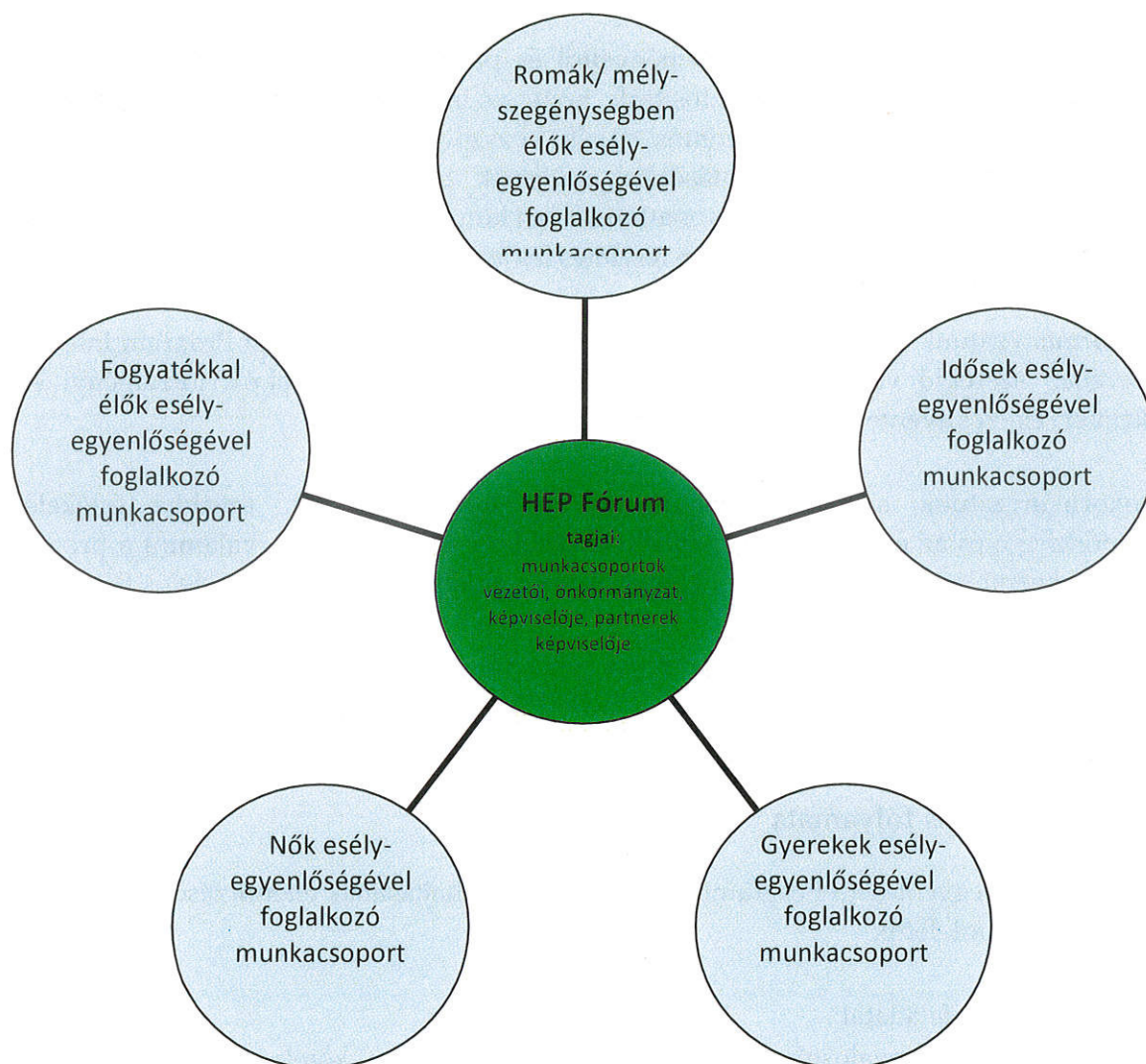
A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása

- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a Jegyző felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így

- Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
- Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőségével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelőségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP

Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Kunszentmárton Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Kunszentmárton Város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 86/2019. (III.28.) számú határozatával elfogadta.

Kunszentmárton, 2019. március 28.

Kunszentmárton Város Önkormányzata

Kunszentmárton Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

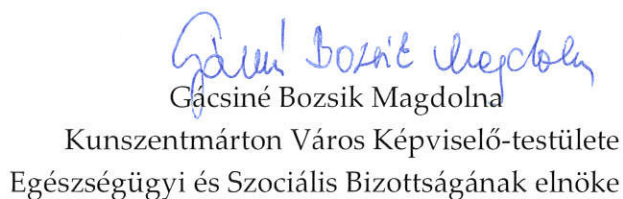
Kunszentmárton, 2019. március 28.

Roma Nemzetiségi Önkormányzat

Kunszentmárton, 2019. március 28.

Szociális Ellátási Központ

Kunszentmárton, 2019. március 28.

Gácsiné Bozsik Magdolna
Kunszentmárton Város Képviselő-testülete
Egészségügyi és Szociális Bizottságának elnöke